

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 l.

HÍRDETÉSEK:

6-hasabos postai sor egyszer 20 Hl.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitkár bora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, december 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Vexércikk: Csöndes karácsony. Irta: Hegedüs Loránt dr.
Indiszkreációk egy operett-birodalomból.
Gróf Károlyi Tiborné temetése.
Magyar hangverseny Aradon.
Nyílt levél Szemere Miklóshoz.
A Dob-utcai rablógyilkos.
A szegedi színészet állandósítása Arad mintájára.
Rudnay főkapitány — megy.
Lokomobil- és dinamógépkészítő-tanfolyam Aradon.
Karácsonyi mellékletünk.
Ingyen kenyér!
Kocsikeméthy Oderbergen.
A krisstündi.
Romákirók Képes Könyvtára.
Tárca: Az „Arad“ gőzös. Irta: Solymásy E. O.
Regény-Csarnok: A harmadik. Irta: Sienkiewicz Henrik. Fordította: Hegedüs Szerafin.

Csöndes karácsony.

Budapest, december 24

Mily gyorsan feledünk! A minap a képviselőházban egy régi napirend-nyomatványt mutogattak, mely valamelyik bezárt fiókból került elő; olyan avultnak, olyan idejét-multnak látszott, mintna a mammutk korából ásták volna ki. Egész kis füzet volt az a napirend, hátul beláthatatlan sorban felsorolva azok a „tárgyalásra kész ügyek“, melyek a költségvetéstől a kiegyezésig mindent magukba foglalnának; előttünk a „válaszra váró interpellációk“ egész garmadája sorako-

zott; mindezek előtt pedig a „tegnapról maradt“ névszerinti szavazásoknak duzzadó programpontjai; melyek a jegyzőkönyv szavait és dátumait akarták megmódosítani. A képviselő urak méltán csodálkozhattak ezen az özönvizelőtti nyomtatványon, hiszen a magyar képviselőháznak volt az a napirendje — három esztendővel ezelőtt!

Az a bizonyos angol utazó, aki minden harmadik évben ugyanarra a vidékre megy, ugyanabban a szobában száll meg s ugyanazt az étlapot rendeli: az az ángliusz hihetetlenül csodálkoznék, ha karácsonyra, három év múltán visszatérne Budapestre s a képviselőházban akarná végigélni a multkori politikai menut. Legeslegjobban csalatkoznék pedig az ingyenmódra várt viharok elmaradásán, mert csöndesség borult a Háza s politikánkra egyaránt.

Egész bátorsággal azt lehet mondani, hogy ez a csönd egyhamar nem is szakadhat meg s hogy azok a próféták, a kik szeretnének, s különösen akarnának vihart jósolni, azok legfőleg egy kis házikört mulattathatnak mutatójaikkal, mint a hogy azt a befőttes üvegbe zárt leveli békák produkálják... A nyugalom pihenő szárnyaival takarja be a politikai karácsony ünnepét s bizonyos veszedelemnek teszi ki magát, aki ezt a madarat most el akarná hessegetni Magyarország felől. S a mint így van ez országszerte, úgy bizonyos, hogy ezt ta-

pasztalván, evvel a tudattal fognak ismét összejönni a vármegyei restaurációk után a törvényhozók.

A nagy csöndességnek és nagy várakozásoknak parlamentje ez. Új alkotmányos életünkben most van az első nemzedék forduló. Hirtelen, szinte a választásokkal együtt multak ki, vagy dőltek ki a régebbi viták első hordozói s az új „Országgyűlési Almanach“ alig győzi elszámolni az új neveket és — ah! — sokszor oly rövid életrajzaikat. Ezek az életrajzok ezután akarnak megkészülni azon az új talajon, melyet a nemzedék-változásnak s az új választási rendnek kegyetlen ereje tett szabaddá. Az „ex kapitulációs“ honatyák ma bátran régi, sokat tapasztalt vitézeknek tarthatják magukat s ők is várakozással nézik, kérdik: mi lesz hát az új csataszó?

Mig a letarolt erdőrészen új csemeték szökkennek sudárban, addig idő telik. S még több várakozásra van idő addig, mig olyan új harcoktársak támadnak, a melyektől visszhangot ad az új fák sűrűsége s melyek zajából vihar, fergeg kerekedhetik.

Ezért van az, hogy ma már minden „mozgalom“ és elhíresztelt keveredés a főltszinen mozog, azok pedig, kik a kormány hatalmát tartják kezükben, nyugodtan láthatják, hogy csöndes, eredményes munkának hajlik a láthatáron az időjárás.

Ennek a politikai meteorológiának van

TÁRCA.

Az „Arad“ gőzös.

Irta: Solymásy E. Eszkar, tengeri hajózási főfelügyelő.

Magyarországnak eddig két Aradja volt: Új-Arad és Ó-Arad. Most van három: Új-Arad, Ó-Arad és egy uszó „Arad“

Uszni, uszott ugyan már Ó-Arad is, Új-Arad is — árvízben, de ez baj volt. Az azonban, hogy a harmadik „Arad“ uszik, közgazdaságunk terén haladást jelent. Ennél az „Arad“-nál az volna a baj, ha szárazra jutna.

Ez az „Arad“ egyenlő egy hatalmas nagy áruszállító gőzös, az „Adria“ m. kir. tengerhajózási részvénytársaságnak legújabb gőzöse és Magyarországnak ez idő szerint legnagyobb tengeri kereskedelmi hajója. Még két társa lesz a közel jövőben a „Széll Kálmán“ és a „Bárány Fejérváry“. Diszes társaságban fogja tehát szelni a „világtengereknek hullámain“. Arad városának nevét az egész világon körül fogja hordozni.

A gőzös Newcastle — on — Tyne közelében a Wigham-Richardson és Társa cégnek a Low Walker munkásfaluban fekvő Neptun nevű hajógyárában épült és innen december 1-én indult köszönnel megrakva első útjára, közvetlenül Velencébe, honnan anyakikötőjébe Fiuméba fogja útját folytatni.

A hajó az angol, „Lloyd“ és az osztrák-magyar „Veritas“ [hajóosztályozási intézetek

legmagasabb osztályának követelményei szerint a kereskedelemügyi m. kir. miniszter, az „Adria“ társaság és a két osztályozási intézet szakközgeinek közvetlen felügyelete alatt acélból és vasból épült.

Hossza 114.91 m. szélessége 14.63 m. magassága 8.61 m. és teljesen megrakva 6.94 méterre merül víz alá. Súlyos áruval megrakva kereken 6000 tonna (60 000 métermázsá vagyis 600 vasuti kocsi) férő rakományt képes egyszerre elszállítani. Megtöltésére tehát 20—25 tehervonat szükséges. Hatalmas gépezete, mely a jelenkor legmesszebbmenő igényei szerint épült, mintegy 2000 lóerőt képes kifejteni és a gőzöst óránként csaknem 11 tengeri mérföld (20 kilométer) gyorsasággal hajtja. A rakodás céljaira 9 gőzzel hajtott rakodó gépe és 11 rakodódaruja van, melyek közül egy 100 métermázsát, a többi 30—30 métermázsát képes egyszerre emelni.

Ezen gépezettel a hajót 4—5 nap alatt teljesen meglehet rakni, illetve a rajta levő árukat kirakni. A hajó tehát csak kevés időt kénytelen az egyes kikötőkben tölteni és gyorsan szállíthatja az árukat az egyik helyről a másikra.

A hajó berendezése és felszerelése minden tekintetben kielégíti a legmesszebbmenő követelményeket. Alig van hasonló rendeltetésű hajó az egész világon, mely e tekintetben az összehasonlítást ezen legújabb gőzösnökkel sikeresen kiállhatja.

A hajó építésénél mintegy 3.000 tonna

(30 000 métermázsá) acél, vas és más anyag használtatott fel, a teljesen megrakott hajónak súlya tehát kereken 9.000 tonnára (90 000 métermázsára) rug. Teljes hosszában kettős fenékel van ellátva és 9 vízhatlan fallal vízmentes rekeszekre osztva. Ennek következtében összeütközéseknél és zátonyra jutásnál a hajó elsüllyedésének és tönkremenésének veszélye a lehető legcsekélyebb mértékre van redukálva. Lék támadása esetén a betóduló vizet 14 hatalmas szivattyúval lehet a hajótestéből eltávolítani. A hajón levő személyzet megmentésére két nagy mentőcsónak, megfelelő számú mentőövek és mentőgyűrűk állanak rendelkezésre.

A hajó állandó 32 lakosának, azaz a parancsnoknak, három fedélzeti tisztnek, négy gépésznek, három altisztnek, hat kormányosnak hat fűtőnek, három kőszéntolónak, szakácsnak stb nek elhelyezésére jól szellőztetett és kellő kényelemmel berendezett helyiségek állanak rendelkezésre.

A legénység és az altisztek a hajó orrházában, tengerészek és fűtők elkülönítve kasszárnyára módra, az altisztek kettenként egy fülkében, a fedélzeti tiszt a parancsnoki hid alatt levő fedélzeti házban, a gépészek a gépészakasz felett levő fedélzeti házban laknak.

Ugy a fedélzeti tisztnek, mint a gépészeknek külön-külön csinosan berendezett éttermük van, melyek mindegyikében 10—12 személynek van hely. A parancsnok és helyettese, úgy mint az első gépész nagyobb, a töb-

egyik-másik érdekes tünete is, a nemzedék-változáson s az új emberek s jelszavak várokozható meglesésén kívül, az öt éves választási ciklus behozatalának, a mint a tapasztalat mutatja, meglett az az előre nem gondolt következménye, hogy a ciklus közepére ugyan vehemensen öszszegyűjtheti a gyuanyagot, de az ülésszak elején és végén annál erősebbé és biztosabbá teszi a tárgyalások nyugodt menetét, sőt a pártközi kérdések békés lebonyolítását is.

Ime tehát, minden oldalról — bármilyen oirkumspektusok legyünk is — arra az eredményre jutunk karácsonyi elmélkedésünkben, hogy a politikai horoszkop válságnélküli, sima időt jelez az új esztendőre, — lesznek, akik még unalmasnak is fogják találni. Ám bizonyára semmi szükségünk sincs arra, hogy olyan szomszédainkat utánozzuk, a kikeről külön táviratokban jelenti az újság egyszer-egyszer, hogy: „ma nem volt válság.”

Mint a hó leple alatt az őszi vetés, úgy fognak a politikai csönd takarója alatt kinőni a jövőnek, a közel jövőnek nagy feladatai. Az új országháza hatalmas kupolájával rejtelmesen néz a Duna tükrebe, mintha nagyszerű varakozással jelképezné azokat a korszakos kérdéseket, melyek parlamentünkre várnak. Annyi millióba került ez a világra szóló palota, hogy bizony méltán kérdezhajók: megbirja-e egy szegény ország e nagy költsékezést? De nem kérdezhajók-e sokkal inkább azt, hogy elbirja-e az ország azt a sok keveredést és vizsályt, melyet eddig hoztak ránk parlamentünk közjogi harcai s nem fizettük-e meg eddig is tuldrágán azoknak a belső csatáknak árát, a melyekkel szemben már-már unalmasnak kezdik találni mostani állapotunkat a hírnökök.

A mikor a jóra való munkának annyi föltétele megvan, mint ahogy kimutatám, akkor a képviselők háza is elhagyhatja hosszúságos teketörteit. Paradoxonnak látszik, de tényleg úgy van, hogy nálunk annak a

kormányának volna legjobb dolga, a melyik semmit sem akarna elvégeztetni. Nem kell pedig ehhez semmi egyéb mesterség, csak az, hogy adja be az állami költségvetést s tárgyalassa azt olyan hosszan a képviselők háza, a hogyan a képviselők háznak tetszik. Mert az bizonyos, hogy a világnak semmiféle parlamentje nem tud olyan szörny-budget-vitákat rendezni, mint a miénk. Anglia legfőlebb 23 nap alatt elvégezi 400 millió embernek a költségvetését, mi pedig 29 millió polgár állami kiadásán három-négy hónapig őrlődünk, vajudunk. Hogy kinek van ebből haszna, azt eddig még senkinek sem sikerült kimutatni. Ennek dacára évről-évre ismétlődik ez a jelenség, sőt néha mintha még rosszabbodnék. A költségvetés persze nem változtathatunk semmit, hanem elhuzzuk az ország idejét.

Most, hogy megvan a politikai csönd s itt vannak a nagy föladatak, valóban szükséges volna azon gondolkozni, hogy nem lehetne-e segíteni gyökeresen ezen az elemi csapáson. Soha jobbkor nem jönne a segítség, mint mostan, a mint már kimutatám. De soha könnyebben nem is volna keresztülvihető, mint a közbékében, közakarattal. Mennyi idő jutna reformokra s mennyi tér a nemes küzdelemre!

Karácsony ünnepen, kik a politikának is nyujtanak gyergyát, talán elmélkednek majd a parlament munkáján, idején. Ha megrövidítenék az utolsó s megszorítanák vele az első, bizony-bizony a legszébb angyalfiát tennék le a csöndesen dolgozó nemzet asztalára.

Hegedűs Loránt dr.
orsz. képviselő.

POLITIKAI HIREK.

Tisza Kálmán kerülete. Széll Kálmán belügyminiszter Ebergényi Sándor dr. országgyűlési képviselőt a belügyminisztériumhoz miniszteri titkárrá nevezte ki. Ebergényi kinevezetésével az *abrudbányai* kerület megüresedett s

bi tiszték kisebb, ágygyal, kerovettel és szekrényekkel jól felszerelt, csinosan és kényelmesen berendezett világos és jól szellőztetett fülkékben vannak elhelyezve, melyek gőzfűtésre berendezvék. Közös használatra fürdőszoba is van.

Ezen hajó elseje azon nyolc hajónak, melyet az „Adria” társaság az állammal kötött új szerződése alapján a jövő év végeig beszerezni és tengeri összeköttetéseink javítása érdekében forgalomba állítani köteles. (Két egyenlő nagyságú és fentebb már említett testvér hajóval kívül még két kisebb-nagyobb hajó fogja követni. Ezek neve lesz „Balaton”, „Kassa”, „Kolozsvár”, „Szeged” és „Duna”. A „Balaton” és „Kassa” már vízben van és még ez év folyamán átvételre kerülnek. A többi öt hajó a jövő év folyamán fog elkészülni.)

Tengeri kereskedelmi hajórajunk tehát a jövő év végeig azon nagyszabású tengerészeti program alapján, melyet Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszterünk a kedvező hajózási konjunkturák mérlegelésével megtervezett és melynek első lépését az „Adria” szerződésének megnyitása képezte, hatalmasan megfog növekedni és Magyarországnak közvetlen tengeri összeköttetése a távoli idegen országokkal tetemesen megfog növekedni.

Fél év telt el azóta, hogy az említett szerződést törvényhozásunk elfogadta és a tengeri hajózási üzlet most annyira pang, hogy a mai viszonyok között azon szerződést, melyet Hegedűs miniszter az állam mindennemű közvetlen megterhelése nélkül megkötött, az „Adria” állami segélyének megháromszorozása esetén sem lehetne megkötöni.

Igen jellemző e tekintetben az „Arad” gőzöknek első útjára vonatkozólag létre jött szállítási szerződés. A gőzök teljes rakomány köszonet kapott a Tyne folyóból Velencebe tonnákat hat silling, azaz hét korona 20 fillér nevelges viteldij ellenében, azon kikötéssel, hogy a be- és kirakási költségeket két korona 20 fillér erejéig, a gőzök tulajdonosa viseli, tenyleg tehát egy tonnának 3.270 tengeri mérföld, vagyis 6.056 kilometer távolságra való szállításért öt korona, azaz méterházasánként 50 fillér viteldiját kap a társaság. Ennyiret Aradról Új Aradra is alig lehetne ennyi köszonet szállítani, pedig az a fuvaros nem kénytelen a szállításhoz egy teljes hónapot elveszteni, egy óriási tőkének kockáztatását magára vállalni, naponként 32 embert fizetni és élelmezni, naponként 280 méterháza köszonet fogyasztani és több más a hajózási üzlettel összefüggő költségeket viselni.

Ily viteldijak mellett a hajótulajdonosok mérlegelni kezdik, vajjon nem előnyösebb-e a hajókat a forgalomból kivonni és leszerelve tétlenül tartani, míg jobb idők következnek. És tenyleg az utolsó napokban a Tyne folyó nagyszabású hajózási vállalatai már tizenöt nagyobb hajót kivontak a forgalomból és leszerelve kikitőtték a Tyne folyóban. Példáukat előreláthatólag legközelebb mások is fogják követni.

Ilyenkor boldog az a hajótulajdonos, kinek nincs állami szerződése. Az „Adria” szerződése alapján köteles összes hajóit jártatni és a hajóknak forgalomban tartásával összekötött magas költségek fedezésére az állami segély elenyésző csekélység. A hiányzó faradságos munkával kell megszerezni. A költségek meg-

fővárosi tudósítónk jelentése szerint Tisza Kálmánt fogják a kerületben jelölteni.

A székesfehérvári mandátum. Az általános választás alkalmával Székesfehérvár mandátumát 501 szótöbbséggel, gróf Zichy Jenő nyerte el. A kisebbségben maradt báró Mannsdorf Geza partja azonban a választást petícióval támadta meg, minek folytán a Kuria január hó 21-re tűzte ki annak tárgyalását. A választás védelmét dr. Eulenberg Salamon fővárosi ügyvédre bízták, ám a tárgyalás híre szerint, elmarad. A kérvényezők ugyanis vissza-vonják a petíciót.

A galgóci választás. Nyitráról jelentik, hogy a galgóci képviselőválasztást január 9-ére tűzték ki.

Indiszkreciók

egy operett-birodalomból.

(A fejedelem és a hadügyminiszter.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

Bulgáriában a mai nappal — úgy ahogy — véget ért a kormányválság és a Karavelov-kabinet megmarad hivatalában. Nagyon nehéz munka volt ennek a csekély eredménynek elérése, ami különben sem szünteti meg gyökeresen a válságot. Hogy miért van ez most állandóan a levegőben, annak titkát pár nap előtt elárulta egy távirat, bizonyára a szofiai udvar tudta nélkül kikotyantván, hogy Ferdinánd fejedelem Petron tábornokot szeretné a kormányalakítással megbízni, mert Petrov erős kezű és egy kis diktaturafélét honosíthatna meg.

Ezről a Petrovról mondanék én most el néhány apróbb részletet, melyekhez a szofiai udvar cselszövéseibe való véletlen betekintés útján jutottam, nem most, hanem olyan alkalmat, amikor Bulgáriát szintén nagy veszedelem fenyegette. — ugyancsak a fejedelem állhatatlan és kísérletező politikája következtében.

Egy kicsit messzire kell visszanyu'nom. abba az időbe, a mikor Ferdinánd fejedelem már majd minden európai udvarnál megtette hivatalos látogatását, a míg a bécsi udvartól

ítélhetőse végett elegendő felemlíteni, hogy az „Arad” nevű gőzök naponként mintegy 1.200 korona költséget, egy évben tehát több mint 400.000 korona költséget okoz. Ha figyelembe vesszük, hogy az „Adriának” a jövő évben 33 hajoja lesz, állami segélye évenként pedig csak 1.140.000 korona, szembevetendőé válik, hogy az új szerződés megkötése az államra nézve igen előnyös volt.

Az „Arad” gőzök elkészülte alkalmából irt csevegésem végén egy k rést intézek Arad városához. Járjon jó példával elől és tegyen valamit kereskedelmi helyzetünk megmagyarosítása érdekében.

A kormány tevékenysége következtében szép számú magyar hajó szeli a tenger hulláma, de ezeken sajnos, alig van magyar ember, alig van olyan, a ki a magyar nevetet helyesen ki tudná ejteni.

Az „Aradon” mindössze két magyar ember van, egy kapitány és egy gépész, a többi alkalmazott nagyjában magyar polgár ugyan, de a parancsnok „éjlen”-jén kívül, amelyet olasz-horvát atyafisága dacára a hajó átvételével összekötő lakoma alkalmával a magyar nemzeti éltetése végett úgy a hogy kiejteti, egyikük sem tud egy magyar szót sem. Ha valamennyi hajónk legényességéből kényem-kedvem szerint választhatnák személyzetet, nem volnék képes egyetlenegy hajó számára teljes magyar személyzetet összehozni. Kapitányokat igen, gépészeket részben, de mást már alig.

A fiumei magy. kir. tengerészeti akadémiában államköltségen neveltetik nagyobb számú magyar növendék és tengerparú illetőse-

távol maradt. Ő tudta, hogy miért; akkori miniszterelnöke, Stoilov dr., és a felesége, az akkor még nagy befolyású — azóta már elhunyt — Mária Lujza fejedelemasszony azonban biztatták, hogy majd jobbra fordul még minden.

Ekkor, 1895. nyarán volt a Vaskapu megnyitása, a mely alkalomból már eleve hírlétt, hogy királyunk arra az ünnepélyre az összes dunai országok fejedelmét meg fogja hívni és így már Ferdinánd is közeledni látta az időt, a mikor a bécsi udvarnál is fogadhatja az udvari hivatalnokok és őrségek tiszteletét.

Ferdinánd már tisztozotta a yachtját és fényes kíséretével akarta megmutatni, hogy tulajdonképp ki ő. De hát nem sikerült. Csak Románia és Szerbia királya kapott meghívást, Szófiába nem tévedt ilyen. Kerülő uton kutatni kezdtek, hogy miért történt ez. A válasz az volt, hogy Ferdinánd fejedelemnek királyunkkal való találkozása lehetetlen, nem annyira Bulgária legutóbbi politikai eseményei miatt, mint inkább a mód miatt, amelylyel Szófiából ezt a meghívást kiereszkölni akarták.

A bolgár udvarnak tehát — fájó szívvel bár — otthon kellett maradnia és a hazai udvari cselszövésen kellett szórakoznia. A bolgár udvarnál különben is rendszerint mindenki intrikál egy ellen, aki soron van. Stambulov, aki életében mindig megvetette az udvari sima parkettet és az asztalra mért ökölcsapásokkal nyerte meg a fejedelmet a maga terveinek, ezeknek az udvari cselszövésnek esett áldozatul. A fejedelemasszony, az udvarhölgyei, de még a szobalányok is intrikáltak Stambulov ellen, a fejedelem és az ő udvara nemkülönb.

1896. őszén az udvari cselszövés hasonló eredményezett. Ezidőtájt Petrov ezredes hadügy-miniszter és Ferdinánd közt folyt a játék. Petrovnak nem nagy kedve tellett a tojástáncban, ő is, mint Stambulov, az ökölrel való érvelést szerette. Ferdinánd fejedelem a még akkori ezredesnek ettől a módszerétől szörnyen félt, kivált amikor az ezredes feleségével való kacérkodási igyekezet erélyes visszautasításban részesült.

Petrov kegyvesztett lett és Ferdinánd ud-

gük is tanulnak ott magyarul. Összes vállalatunk kötelezve vannak, hogy ezeket másokkal előnyben részesítsenek, de társadalmi támogatás nélkül nagyobb sikert elérni alig lehet.

Hazafias érzelmű nagyobb városaink volna hivatva, a tengerészetnek magyarosítását elősegíteni. Saját fiaikat ösztöndíjak által kellene buzdítani, hogy nagyobb számban lépjenek a kereskedelmi tengerészeti pályára. Nemcsak kapitányokat kell nevelnünk, hanem gépészeket, tengerészeket és fűtőket is.

A pálya nehéz. Csak több évi szolgálat után van az egyes egyének értéke. Az első években a tengerhez nem szokott magyar anyagi támogatásra szorul, mert a tengerparti emberrel szemben csekélyebb értékű. Később a helyzet megváltozik és akár hány magyar ember kiváló tengerész lett.

Tengerészetünk, sajnos, idegen test. Az ország közvéleménye értékét nem becsüli eléggé. Pedig tengerészetünk nemcsak a közgazdaságot szolgálja, hanem a külföldön az államot képviseli. Tengerészeink után itéljük meg az országot. Az idegennel, ki nem látogatja országunkat, a tengerész ad fogalmat műveltségünkről, állami életünkről, viszonyainkról. Ezt jelenleg horvát, olasz, dalmát, török, görög stb. nemzetiségű teszi, magyar ember csak elvétve. Nem csoda, ha külföldön a leglehetőbb fogadalmakat táplálják Magyarországról.

Vajha Arad lendítene valamit e viszonyok megváltoztatása tekintetében és nem elégednek meg azon büszkeséggel, hogy egy nagy hajó a város nevét viseli!

vara azonnal intrikálni kezdett ellene. Petrov asszony a leghíresebb szépség volt Bulgáriában. Mária Lujza udvaránál ez még nagyobb kárára volt az ezredesnek. A fejedelemasszony féltékeny volt. Kiadatott a jelszó:

— Nem lehetne Bulgáriát Petrov nélkül is kormányozni?

Állandóan csak Petrovról beszéltek az udvarnál. Az udvaroncok mindig új hírekkel jöttek, hogy Petrov asszony miket beszél a fejedelemasszonyról. Politikailag is gyanúsították az ezredeset, aki azonban, mivel a legnépszerűbb tisztje volt Bulgáriának és akiért az egész hadsereg rajongott, mindezzel nem sokat törődött.

Rádásul ekkor kezdett előtérbe nyomulni az Oroszországba menekült bolgár tisztek visszahívásának kérdése. A bolgár tisztek egyhangulag ellene voltak a tisztek visszahívásának és Petrov volt az ő szószólójuk. A fejedelemnek besúgták, hogy Petrov a hadseregben izgat ellene. Mikor Ferdinánd Karlsbadból hazajött Szófiába, az ő elnöklése alatt minisztertanács volt, a mely az emigrans tisztek ügyének rendezésével foglalkozott. A fejedelem a visszahívást pártolta, a miniszterek ellene voltak. Legnagyobb ellenző Petrov volt.

Ferdinánd megharagudott és a szemére vetette Petrovnak mindazt, a mit felőle az utóbbi időkben hallott. Izgalmas jelenetek játszódtak le és a minisztertanács Petrovnak híressé vált e szavaival végződött:

— Fűtülök a tábornoki vállrojtokra és a miniszteri tárcára!

És becsapta maga után az ajtót. A fejedelem szóltanul maradt ülve, mert hiszen tábornoki rangot ígért Petrovnak, ha ez hozzájárul az ő javaslataihoz. Stoilov miniszterelnök, a kit Petrov erélye fellekesített, szolidaritást vállalt vele és az összes miniszteri tárcákat rendelkezésére bocsájtozta a fejedelemnek.

Ferdinánd visszavonult a siloi kolostorba és az óvatos Stoilov, a ki már bánta hirtelenségét, arra ajánkozott, hogy a fejedelmet kibékíti Petrovval. A fejedelem családja szintén a kibékülést ajánlotta és Ferdinánd, a ki nem mert hazajönni, mert tudta, hogy a hadsereg Petrovra hallgat, örömmel bizta meg Stoilovot a közvetítéssel. Két heti fáradozás után sikerült Petrovot rábírnai, hogy a fejedelemmel találkozzék és ekkor Ferdinánd mindenben alávetette magát az ezredesnek.

A pleznai nagy hadgyakorlatok küszöbön álltak. Ezeket elhalasztani lehetetlen volt. Ekkor Petrov újabb bajt okozott. Hallotta, hogy a fejedelem őt ismét gyanúsítja, hát egyszerűen sztrájkolt. Kényes volt a helyzet. Ha Petrov el nem megy a hadgyakorlatokra, azokat nem lehet megtartani és megeshetik, hogy a csapatok megtagadják a fejedelem előtt való elvonulást. Petrovot tehát minden áron újra ki kellett békíteni. Elküldte neki arcképét, nagyon kedves kísérő levelet is írt hozzá és újra megígérte neki a tábornoki vállrojtokat, a melyekre Petrov már egyszer „fűtült”.

Petrov ezuttal hamarabb engedett, elutazott Tirnovóba és a csapatok élére állt. Ferdinánd minden tiszteletet igen barátságosan üdvözölt.

— Tudja-e már, kedves X., hogy a derék Petrov a déli hadsereg élére állt?

A gyakorlatok befejeztével érkezett a legveszedelmesebb pillanat, a csapatok defiléje. A fejedelem félt, hogy a katonák elvonulás közben Petrovot fogják éjenezni. A tisztekhez, a kikkel bizalmasabb lábon állt, így szólt:

— Az istenért, vigyázzanak, hogy katonáik ne éjenezzék Petrovot.

A gyakorlatok befejezésével disztribúció is volt,

amelyen az idegen katonai attassék részt vettek. A fejedelem a hadseregre üritette poharát. Előbb azonban odasugta Balabanov ezredesnek:

— A hadsereget fogom felköszönteni — mondja meg Petrovnak.

Petrov megértette fejedelmét, felállt és Ferdinánd egészségére üritette poharát.

A derék Petrov most már nem fűtül a tábornoki vállrojtokra, hanem hetykén viseli azokat a hadügyminiszteri tárcával együtt. De Ferdinánd most is fél tőle, azért akarja kezébe a végrehajtó hatalmat letenni.

A szófiai intrikák néha visszafelé sütnék el. Félt, hogy a legújabb politikai színjáték két főszereplője közül az egyik rövidesen eltűnik. A beavatottak azt mondják, hogy az nem Petrov lesz.

TÁVIRATOK.

A burok győznek.

London, dec. 24. Spens tábornok jelenté: 300 bur és 40 fegyveres benszülött Britz parancsnoksága alatt megtámadott 200 lovasított gyalogost, a kik kisebb csapatokra oszolva sorra járták a beginderlyni kerület farmjait. Az angoloknak egy részét megverték, mielőtt Spens segítségükre tudott jönni. A veszteségek nagyok. Részletes adatok még nincsenek.

Kitchener jelenté Johannesburgból 22-iki kelettel: Mackenzie ezredes a karolinai kerületben e hó 19-én megtámadta Barendt-Smith kommandóját. Hat bur elesett és 16 fogságba került. Park ezredes oszlopát a nilstroomi kerületben 19-ikére virradó éjjel megtámadta Müller-Trichardt, a kinek egy nehéz ágyuja is volt. Az angolok visszaverték az ellenséget, a mely 8 halottat és három sebesültet hagyott a csatatéren. Angol részről elesett hét ember, megsebesült hat tiszt és 18 ember.

London, dec. 24. Kitchener jelenté Johannesburgból 21-iki kelettel: Derett 18-án Landberg mellett (betlehem-i kerület) 500 emberrel megtámadta Dartnell tábornokot. Az ellenség 150 yardnyira közeledett, de több órai harc után az angolok visszaverték. A burok mintegy 20 embert hagytak a csatatéren. Angol részről elesett egy ember; megsebesült két tiszt és tíz ember.

Tűz egy alagutban.

Liverpool, dec. 24. A liverpooli villamos vasut egyik alagutjában tegnap este meggyújtott az ott felhalmozott és kreozottal leöntött talpfák. Az alagut néhány perc alatt fojtó gőzzel tele, sűrű, izzó kemencévé változott. Egy utasokkal zsúfolt vonat egyenesen belement az alagutba és meggyújtott. Azt hiszik, hogy egy másik vonat is szerencsétlenül járt. Eddig hat holttestet hoztak ki az alagutból. Még nem tudják, hány emberélet esett áldozatul a szerencsétlenségnek.

Liverpool, dec. 24. A villamosvasut alagutjában úgy keletkezett a tűz, hogy a vonat elektromos készüléke megolvadt. A vonat teljesen elpusztult. A hat áldozat közül 5. vasúti hivatalnok volt, a hatodik egy kis fiú. Éjjel háromnegyed 2 órakor a tűz el volt oltva. Két üres vonat, a mely egy mellékvágányon állott, odaégett. Az állomás is nagyrészt leégett.

Gr. Károlyi Tiborné temetése.

(Epiódok a grófné életéből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

Ma délelőtt 10 órakor ment végbe Károlyi Tibor gróf, volt főrendiházi elnök nejeének, született Degenfeld Emma grófnőnek temetése.

A ravatal a kastély szalonjában, a lépcsőházzal szemben volt felállítva. A temetésre hazakereszt az elhunyt grófnő két fia: Károlyi Gyula és Imre grófok, továbbá nővérei: herceg Odescalchi Gyuláné született Degenfeld Anna grófnő, báró Podmaniczky Gézáné született Degenfeld Berta grófnő, a haláset előtt tett látogatást Tisza Kálmán, a ki szintén nővére az elhunynak. Ott voltak továbbá gróf Károlyi Györgyné, Károlyi István, ifj. Tisza Kálmán és Tisza Lajos grófok, Degenfeld Imre, Desseffy Aurél és Emil grófok, Podmaniczky Géza báró s a magyar mágnásvilág számos tagja.

Aradról megjelentek: Urbán Iván főispán, Vátsárhelyi Béla főrendiházi tag, Fábrián László, Vátsárhelyi László és József, Purgly János, Dálnoki-Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, Nachtnébel Gyula árvaszéki elnök, stb. A közele uradalmak összes tisztjei is mindnyájan kivonultak.

A koporsót az uradalmi tisztikar és a család tagjai felváltva vitték a családi kriptaig, a hol Gergely Áron mezőturi ev. ref. lelkész mondott megható bucsuztatót.

Az Aradi dalegylet huszonöt tagja is kint volt a temetésen, melynek szertartásaihoz gyönyörű gyászadalokkal járultak hozzá.

A Károlyi családhoz olyan teméntelen sok részvéttvirat érkezett a bel- és külföldről, hogy a póstamesternek kénytelen volt segítséget kérni, csak hogy éjfélig kiadhassa azokat. Koszorút szintén igen nagy számban küldtek a ravatalra.

A temetés pedig impozáns volt és olyan részvét nyilvánult meg azon, a milyen csak egy olyan nő illehet meg, mint az elhunyt grófnő volt.

Gróf Károlyi Tiborné életéről egyik fővárosi lap érdekes intimitásokat hoz, melyeket az alábbiakban közlünk:

A korán elhunyt hölgy a négy gróf Degenfeld-leány öztött a harmadik volt korra nézve, együtt balozott ifjabb nővérel, Bertával, aki b. Podmaniczky Gézáné lett és alapos készütségű csillagászóné, Legidősebb korra nézve Anna, herceg Odescalchi Gyula özvegye, utána következik korban Ilona, férjezett Tisza Kálmán. Testvératyjuk a néhai Gusztáv gróf volt, aki még akkor is megmaradt elvált 48-as politikusként, (az voltországygyűlési képviselő korában is), amikor sógora: Tisza Kálmán az ország hatalmas kormányelnöke volt.

Egyebiránt, a kegyetlen Caraffa által az eperjesi vérpadra hurcoltatott vértanuk megtörhetetlen hazafiasságához indokoltan hasonlítható a néhai grófi Degenfeld-Schomburg Imre szűkebb családja mindenik tagjának hazaszeretete: magyarok testetl-lelkéstül, még hitvalásuk is a „magyar vallás.”

Gróf Degenfeld Imre mint nem vagyonos uhlánus főhadnagy vezette oltárhoz a dugsgazdag örökösöt: nemes Beck Paulinát. Jellemző Beckék gyakorlati érzékére, hogy mindaddig nem javasolták fiatal vejük kilépését a tényleges katonai szolgálatból, amíg az ifju házaspárnak gyermeke nem született. Hátha az előtt hal meg a fiatal menyecske; akkor kenyérkeresetétől foztanak meg a nem vagyonos grófit. A kis árvának eme gyászos esetben azonban törvényes gyámja lévén atyja, a milliókat ért uradalmak kezelője is ő volna.

Emiatt azután a dugsgazdag, szép, fiatal grófnő nagy megnyugvással osztotta meg főuri szórakozást nem nyújtó kis falusi lakását főhadnagy férjével, a

fiúörökös, Gusztáv gróf, születéséig. Akkor férje kilépett a tényleges katonai szolgálatból és mezőgazda lett; még pedig az egész ország legkiválóbb mezőgazdájának egyike, aminővé vált a szintén egykori uhlánus főhadnagy: gróf Zselensky Aradvármegyében.

Emma Grófnő már leánykorában is olyan teljes, általános közszeretnek örvendett, hogy ama híres jótékonyági-bazáron, amelyet 1864 telén tartottak a pesti Lloyd-épület nagy helyiségeiben, ő adta át a főpénztárnak összegére nézve a második legnagyobb bevételt. Az ő napi bevételét csak gróf Zichy Jánosné született Kray Irma báróné, — aki époly nagy szépség volt akkor, aminő szellemes, jótékony és magyar érzelmű, — multa felül. Amde annak jelentékeny részét tette ama nemescehu csók ezerforintos arra, melyet a szép asszony keskeny ajkára férfirokora: Almásy Pál lehelt nyilvánosan.

A 60-as évek közepén történt, hogy a császáruvar Budavárban töltötte a farsang egy részét. A főuri világ előkelő batyubált rendezett az akkori Európa-szálloda mindkét tánctermében. A felszolgáló inasokat több mágnáscsalád rendelte oda; az ezüst étkező szereket Károlyi György a porcellán pedig gróf Csekonicz Jánosné szállította előre a helyiségekbe. Csakhogy a batyubált rendező bizottság nem küldött meghívókat a császári udvar férfitagjai részére, (oka volt: a bécsi politikai körök akkori huzavonája a nemzet jogosult követelményeivel szemben) amit ott igen zokon vettek. Tudomást szerzett e neheztelesről mind gróf Károlyi György, mind Csekonicz Leona grófné, amire azt kívánták a rendezőségűtől, hogy küldjön a „császáriak“-nak meghívókat: de hiába! Erre azután a szép grófné, a ki vel báró Haynau, mint rabnővel, egy hónapon keresztül söpörtette az Újépület egyik fozháyszobáját (együtt söpört néniével: özvegy báró Orczy Istvánnéval) visszavitte porcellánját, az 1848—49-iki Károlyi-huszer-ezred egyik áldozatkész alapítója pedig visszavitte ezüst asztalkészletét. A testvér-fővárosban pedig gazdag és szegény, hatalmas és ügyefogyott, előkelő és a'acsonysorsu lesve várta, mi fog este történni? Kik fognak a hölgyek közül a batyubálon megjelenni, odamerészküdni az előzmenyek után?

A legseregse ott megjelent táncosnók, akiket az ifjuság üdvriadallal fogadott: Anna hercegné és nővérei: Emma és Berta grófnéek voltak.

Mint asszony, mint hitves, mint anya teljesen ugyanazon uton haladt mind családi életében, mind társadalmi szereplésében. A hitbuzgó magyar református nő eszményi mintaképe volt.

Amit magán- és közjótékonyág terén valaki megtehet, azt megtette a boldogult. Gyermekei iránt érzett és tanusított szeretetébe foglalta a szegényt, az ügyefogyottat, a beteget, az elnyomottat és az árvákat. Ha valami fokozhatta a felebaráti szeretetét, úgy férje ifjukori szerencsétlensége fölött érzett bánata fokozta azt. Hívó református lelkét bántotta a tudat, hogy férje 19 éves korában pisztoly-párbajban oly végzetesen sebezte meg párbaj-ellenfelét, (Kapczy Kálmánt,) hogy az fél év után lösebének áldozata lett. A férj balvégzetét bizonyára „expialta” a nemeslelkű hitves, a ki százak meg százak szerettek, áldottak határtalan jótékonyágaért évről-évre, csaknem negyedfél évtizeden át, mint gr. Károlyi Tibor nejét.

Gr. Károlyi Tiborné, a ki maga volt a jóság, a szeretet, épen a szeretet ünnepe borítja gyászba öveit, akiknek bizonynyal ezuttal okozta az első fájdalmat.

Gróf Degenfeld Imre és téglási Beck Polin-leánya volt az elköltözött, az a Beck Poliné, a ki nek kezéért versengtek a régi Magyarország fiatal gavallérjai.

Téglási Beck Pálnak, a dugsgazdag urnak, fia nem lévén, annak idején praeficiáltatta leányát s erre a szelid, kedves leányára nézett az egész

óriási Beck-vagyon. Jelentkeztek is a téglási kastélyban egyre a kérők, köztük Matkovich Balázs, a ki nek egyik nővérel a hatalmas Belezna-Sámuel gróf fia birta nől, sőt Józsa Gyuri is, az országos híru parlagi gavallér. Ebből az időből datálódik Józsa Gyurinak a kamarás-kulcs után való törekvése, amit el nem érhetett ugyan, de amivel olyan furcsán megráfalta kedves cimboraja, Keglevich Miklós.

Beck Pál, épen úgy mint leánya, nem nézte a külső fényt, az üres csillogást, de mind a ketten belső értéket követeltek attól a férfitól, a ki a praefecta kezével szívét is elnyerheti.

Ilyen ember volt Degenfeld Imre gróf, fortissimus vir a szó teljes értelmében. Jóság, szivnemeség, kedély öszpontosult a fiatal grófnak, a ki nemet neve dacára egyike lett legmagyaraba mágnásainak. Az ötvenes években nyílt házat tartottak gróf Degenfeldék. Egymásután nőt a szebbnél szebb négy lány, köztük a legszebb Anna, a ki később herceg Odescalchi Gyula vezett oltárhoz. Annak eredetileg egy régi jó pajtása fianak szánta Degenfeld Imre. A fiatal gavallér azonban, a ki részben másba volt szerelmes, részben meg elveivel nem tartotta kompatibilisnak a gazdag házasságot, ki-jelentette atyjának, hogy ő nem lesz a felesége ispánja és ezzel füstbe ment a papák kedvenc terve.

Ilonát Tisza Kálmán vezette oltárhoz, a hatvanas évek kimagasló fiatal politikusa. Nyir-Baktán, a falusi kis templomban kelt egybe a fiatal pár és felvirágozta kedvét erre a napra Szabolcs meg Biharvármegye nemessége.

Emma grófnő jött most harmadik sorba, a ki egyike volt a hatvanas évek legszebb leányainak, Finom vonásai, sugár alakja igazi race-ra vallottak, s külső szépségével párosult lelki nemessége.

Károlyi Tibor, a hatalmas dynasztia Károlyi György egyik fia, szerette meg bajos leányát és csakhamar kézfogó lett az összeálló fiatal pár vonzalmából.

Az esküvő maga is nagyon érdekes volt. A hithü ev. ref. menyasszony ugyanis megkívánta vőlegényétől, hogy az ő templomában is áldassa meg frigyüket, s így történt, hogy az oly erősen katolikus Károlyi család egyik dalias sarja a szénateri református templomban is letette a hitet.

Degenfeld Emma, épen úgy, mint Andrassy Gyuláné, a bűbajos Katinka grófnő, élete fozgytaig meg is tartotta vallását és minden sátoros ünnepen ott lehetett látni a református templom gyülekezetében.

Az elhunyt kiváló urnó életének utolsó éveiben legszivesebben időzött Kékkőn, a Balassák hajdani híres fészkeben, amelyet Gyula fia házasságának alkalmából pompás kastélyla alakítottak át. Mintaszerű családi élet tárult itt a vendég elé s a fiatal, boldog grófi pár körében szinte megifjudott maga a nemes urnó is.

Es most a halál, a ki egyként kopogtat paloták és viskok ajtaján, könyörtelenül véget vetett az oly ideális boldogságnak. Gyászba korult a Károlyi-és Degenfeld-nemzetség, az irás szavaival zokogva:

— Ime, lehullott a mi fejúnk koronája . . .

TANUGY.

Lokomobil- és dinamógépkézelo-tanfolyam Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

A m. kir. állami szakiskolával kapcsolatban 1902. évi január hó 2-ikán nyílnak meg a lokomobil és a dinamógép kézelők számára rendezett tanfolyamok.

A lokomobilkézelők tanfolyamára felvételenek a 18 életévet betöltött, irni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok, rézművesek s a különbözőbb gyárak főbb munkásai. A belépők a fönti adatokat igazoló munkakönyvet vagy a munkaadótól hozott munkabizonyít-

ványt tartoznak bemutatni. Tándij 10 korona, a mit a beiratkozáskor kell lefizetni.

A *dinamógépezésk* tanfolyamára fölvetelmek a 20 életévüket betöltött, írni és olvasni tudó szakmunkások, valamint azok, kik dinamógépet már kezeltek, vagy vezeték szerelésével foglalkoztak s ezt igazolják. továbbá gyárak és műhelyek tulajdonosai, ezeknek hivatalnokai, művezetői és főbb munkásai; mechanikusok és géplakatosok. Tándij 12 korona, amit a beiratás alkalmával kell lefizetni.

A beiratások mind a két tanfolyamra f. hó 26-ától 30-ig délelőtt 9—12-ig a szakiskola helyiségében tartatnak meg. A tanfolyamok csak akkor nyílnak meg, ha mindegyikre legalább tizenöt hallgató jelentkezik.

(—) **Az iskolaszék felelőssége.** Antal Ferenc, Tolnamegyének öngyilkossá lett árvaszéki pénztárosa, akinek sikkasztásáról már írtunk, a polgári leányiskola vagyonaiból is több mint száz ezer koronát sikkasztott. Mivel ez a sikkasztás csakis úgy történhetett meg, hogy az iskolaszéki tagok hanyagul teljesítették az ellenőrzést, *Wlassics Gyula* miniszter felhívta Tolnamegye közönségét, hogy az iskolaszék tagjai ellen rendelje el a *tegyelmi vizsgálatot*. Ez már meg is történt.

Magyar hangverseny Aradon.

— A református bál. —

Arad, december 24.

A sovinizmussal vádolt magyarok kétségbeejtően elhanyagolják nemzeti műveltségüknek egyik legfényesebb tényezőjét: a magyar zenét.

Hogy mi a magyar dal, a magyar zene? Hát összehasonlíthatjuk-e azokkal a muzikafércelményekkel, a miket innen-onnan fölkapnak s a melyek három hét alatt, mint a sáska, végigjárják a bálát, a hangversenytermeket? Végigszáguldanak és felfainak minden egészséges, jó érzéket, művészi izlést, teljesen letartolják ezt az életet sovinizmust, mely hivatta volna a művészet utján babért szerezni a magyar névnek.

Az igazi magyar dal és zene óriási magasságban van a divatos tingli-tánglis szellemű valcerék és bécsi kuplák fölött, a melyek oly diadalmasan járnak be a nemzeti művészet bitorolt helyeit.

Fel merjük venni a harcot a klasszikus zenével is — anélkül, hogy annak értékét érintenők. Meghajlik előtte mindenki, de mégis: hagyjuk azt azokra a hangversenyekre, amelyek csak hangversenyek és semmi egyéb. Olyan előadásokon azonban, melyek a táncmultságokat szokták megelőzni, amelyeket a vigság; a tánc követ, — oda vigyük be helyette a mi zenénket. Nemcsak azért, mert ez ünneppont képez a fülünknek, mely kifáradt a sok nehéz klasszicitástól, hanem hogy mutassuk meg legalább ott, hogy magyarok vagyunk. Bezzeg a német nem éneklé a mi dalainkat. Mi meg fujjuk az övét szakadásig.

Erezhető és méltó érdeklődéssel nézhetünk tehát a református bált megelőző hangverseny elé, melynek minden pontja a magyar zene ősi zamatával fogja a hallgatókat gyönyörködtetni. A nemzeti zene és dalművészet igaz gyöngyeiből van összeállítva a műsor, melynek különlegessége egy édes-bus dalokat játszó hangszer, a régi jó idők dicső emléke: a *tárogató*. Kuruc nótákat fog rajta elfujni egy ügyes aradi műkedvelő, a Balogh Adám nótáját, Tyukodiét, Bercsényiét s a Rákócy híres kesergőjét.

Különös nagy hatást fog kelteni a hangversenyen a zenekar játéka, mely csupa aradi fiatalemberekből áll. A műkedvelő zenészek egészen cigányos modorban csak magyar nótákat játszanak és pedig — állítólag — olyan

érzéssel és technikával, hogy minden aradi cigánybandát lefőznek.

Vonzó szám lesz ezek mellett még a női énekkar előadása, a zongora- és énekszámok, valamennyien magyar darabokat adván elő.

A reformátusok hangversenye valóban hazai hangverseny lesz, a mely nemzeti dalművészetünk bühájával még a legfásultabb szívket is meg fogja hatni.

A művészi cél és a nemes szórakozás mellé járul a fenkölt cél, melyet a január 24-iki mulatság rendezői maguk elé tűztek: az egyház segítése. Mindhárom tényező külön-külön is elég, hogy a közönség sikerhez vezető pártfogását megnyerjék vele.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

December 26. Tombola-estély Uj-Aradon (Martini-vendéglő). — Az új-panáti állami elemi népiskola tantszabványtáncmulatsága.

December 31. Az aradi és csanádi egyesült vasutak főmühely személyzetének Szilveszter-estélye (Millennium külön terme). — Az aradi kereskedők körének Szilveszter-estélye (Központi szálló). — A csermői műkedvelők Szilveszter-estélye.

Január 4. Református-bál (Fehér Kereszt). — Az aradi hivatalnokok betegségélyező- és temetkezési-egyletének táncestélye (Kass-vendéglő). — A berzovai iparos és kereskedő ifjuság táncvígalmá (Nagyvendéglő).

Január 5. Az aradi könyvnyomdászok egyletének alkalos-bálja (Fehér Kereszt).

Január 11. Aradvármegye tisztviselőinek táncestélye (Fehér kereszt). — A pécskai izraelita nőegylet hangversenyyel egybekötött táncestélye (Pécskaváros vendéglő).

Január 13. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló).

Február 1. Az aradi tanítók és tanítónők bálja.

Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület tombolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt).

(=) **A megyebál.** A január hó 11-én tartandó megyebálra szétküldték a meghívókat. A bál védnöke monyorói *Urban Ivanné*, a rendezőség elnöke *Urban Iván* főispán, titkára *Faragós István*, pénztárosa *Exterde Kálmán* báró. A rendezőség tagjai:

Altschul Henrik dr., Balás István, Baross Ferenc dr., Baross Zsigmond dr., Bogdánffy Béla dr., Boksan Szevér, Bolyos József, Boros Iván, Borsos Géza, Bund Arpad dr., Csillag Ignác dr., Csukay Gyula, Csűrös Imre, Dálnoki Nagy Lajos dr., Darányi János, Deák Zsigmond dr., Edes Elemér, Fülöp Lajos, Hanacsek Béla, Hanthó Jenő, Heppes Aladar, Hoffbauer Lajos, Jakabffy Gyula, Jank János, Institoris István dr., Issekutz Károly dr., Kabdebo Antal-dr., Keresztes Gyula dr., Kiss Lajos, Kosztka Mihály, Kovács Miklós, Kultsár István, Lengyel Sándor dr., Leviczky Tivadar, Lovich Gyula, Löw Mihály dr., Matavovszky Nándor dr., Medveczky-Wittich Lajos, Mladin Miklós, Nachtnebel Gyula, Novák Kornél, Palágyi Károly, Párecz Gyula dr., Páris Gábor, Péczely Elek, Pópa György dr., Pozsgay István dr., Prekupa Illés dr., Reicher Károly, Reitter Ödön dr., ifj. Salacz Gyula, Senk Ferenc, Schill József, Solyomán Illés, Sorbán János, Szablóczky János, Szántó Gyula, Szathmáry Géza, Tabakovits Janos dr., Tóth Zsigmond, Vékony Albert dr., Verzár István, Veisz Armin dr., Villányi Izidor dr., Vuiculescu Titus.

A bálát a Fehér Kereszt szálló nagytermében tartják s tiszta jövedelmét a vármegyei Erzsébet-park fenntartási alapja javára fordítják. Jegyek a meghívó előmutatása mellett 1902. évi január hó 1-től a vármegyei főpénztárban és a bál estélyén a pénztárnál válthatók. Személyjegy 4 korona, családjegy 10 korona, Karzat-jegy az első sorban 4 korona, a többi sorokban 2 korona.

(=) **A csermői műkedvelők.** A csermői református egyház és az állami óvoda javára a csermői műkedvelők december hó 31-én Szilveszter estélyén, a kisjenői zenekar közreműködése mellett hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendeznek. A táncmultságot hangverseny előzi meg, melynek műsora a következő: Előképek, nyitány, zongorázza ifj. *Suhajda Béla*, monológ, előadja *Mauró Terike*, ének *Varga Zsuzsikától*, zongorán kíséri *Suhajda Valéria*, szavalat, *Csiszár András*, hegedű *Singer Miklós*, szavalat, *Szita Milka*, zongora, *Schreyer Aranka*, dialóg, *Singer Ilonka* és *Szita Laci*, fuvola, *Suhajda Antaltól*.

Nyílt levél Szemere Miklóshoz.

(Az elkártyázott milliók — jótékony célra.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 24.

Egyik fővárosi estilap, mint tudósítónk telefonálja, nyílt levelet intéz *Szemere Miklóshoz*, a két millió szerencsés nyerőjéhez.

Két millió korona tenger pénz, de van olyan száz forint, a mely több nála. Annak az embernek a száz forintja, a kinek többje nincsen s ez a száz forint mindenre kell. Az a minap elkártyázott két millió korona csak summának nagyobb, de ez a száz forint pénznek több. Mégis akárhányszor elkártyázzák. Olyan emberek, a kiknek minden egyes forintjuk külön gondjuk, s a kiknek minden egyes hiányzó forintjuk az otthonuk keserű gondja. Ezekről a száz forintokról sobasem emlékezünk meg, pedig életrámák járnak a nyomukban, arról a két millió koronáról azonban világszerte beszélnek, pedig csak vakmerő emberek szórakozásának rövides epizódja fűződik hozzája.

Mert eluralkodott rajtuk a *rage du nombre*. A nagy számok belekapnak a fantáziánkba, maguk a dolgok pedig, a melyeknek azok a számok csakis részletük, csak az elmélkedésünket bizgatják. Hogy megszüntek már a csodák, éhes marad a képzeletünk. Falja tehát a nagy számokat, rajta lakik jól. És akad majd ember akárhány, a ki elszörnyed rajta, hogy sokszoros milliomos sem mire sem becsüli a milliókat, de ugyan akkor nem veszi észre, hogy a házardjáték ott lelketlenkedik körülötte, a hol a kölcsönként száz forintokat és az élethez szükséges garasokat pusztítja. A grófi milliótól lesz borzalommá a haccarat, nem pedig azoknak a forintoknak az elvesztésétől, a mely sötétséget, hidegséget borított nem egy, hanem sok verőfényre teremt, kicsiny melegséggel is megelégedő életre. A nagy számok, az új csodák, míg a dolgok lényege csak szürke hétköznap.

Mégis a lényeg hétköznapisága mellett is, egy fővárosi estilap fel akarja használni az eseményt — jótékony célra. Nyílt levelet intéz *Szemere Miklóshoz* s ebben a következőket írja:

Nagyon jól tudjuk, hogy mi szegény lap csak úgy kuriozumképen jutunk a Nemzeti kaszinó diszes termeibe; azt is tudjuk, hogy minket szegény skriblerket mily távongó úr választ el a kaszinó nagyjaitól; érezzük, hogy mily kicsinyek vagyunk a mi polgári mezünkben, gyakori kultusz diszparitásunkban és egyéb bajainkban: és mégis merjük szavunkat felemelni a Nemzeti kaszinó egy olyan kiváló tagjához, mint *Szemere Miklós* de genere *Huba*, aki már a Széchenyi-serleggel kezében szólott a kaszinó nevében az országhoz, aki a lovaregyletnek is igazgatósági tagja, kinek egy lova többet ér, mint annak a 300 léleknek, ki lapunk körül mindenféle formában foglalatoskodik, egész keresete és akinek nevéhez a magyar ifjuság regenerációja fűződik.

Szólunk hozzá őszintén és nyíltan abból az alkalomból, hogy akarata ellenére, jóformán kénytelen-kelletlen több mint 2 millió korona vagyongyarapodáshoz jutott. — Nem taglaljuk most azt, hogy helyes vagy nem helyes-e az, hogy egyik ember a másiktól néhány perc alatt milliókat nyerjen? Annak a körnek felfogása szerint, melyben *Szemere* mozog, feltétlenül helyes és becsületes dolog; sőt helyes és becsületes az általános felfogás szerint is, mely a kártyajáték szabályait szankcionálta. Éppen a minap vetette fel előttünk egyik benső barátunk azt a fogas kérdést, mi is az a becsület? Mire az volt a válaszunk:

— Becsület az embernek szigorú alkalmazkodása a törvényes és társadalmi szokásokhoz a maga milieujében.

Lehet a társadalom minden rétegének más felfogása a becsületről, de ebbe a meghatározásba mindannyiunk becsülete belefér; a most

sokat hangoztatott polgári becsület éppen úgy, mint bárkinék lovagias, gavalléros becsülete.

Legfeljebb könnyelműség lehet milliókat veszteni, de ha saját millióit veszti az ember, ez sem becsületesség; még kevésbé becsületesség milliókat nyerni, csak rengeteg nagy szerencse. Azokban a körökben, ahol ez a piramidális eset történt, mindennapos dolog, hogy százazrek vándorolnak ide-oda és ezek a százazrek ott aligha esnek súlyosabban latba, mint a polgárok kávéház- és klubbeli veszteségei, melyek filléreket, forintokat, százakat vagy ezreket tesznek ki. Etikail szempontról az teljesen mindegy és lehet száz eset, hogy az öt forintos veszteség a makk hetesben súlyosabb beszámítás alá esik és károsabb következményekkel jár, mint a minapi milliós veszteség, illetőleg nyereség.

Ha mégis különös megbeszélés tárgyává tesszük Szemere Miklós ur nyert millióit, nem azért tesszük, hogy neki, vagy másoknak hivatalosan morálpredikációt tartunk, hanem tesszük azért, hogy a köznek használjunk, ha lehet.

A löversenyek alkalmából sokszor láttuk, hogy Szemere Miklós az ő éppen nem gyakori totalizátor és bookmaker nyereségeinek egy részét kiosztja a neki kibicelő művésztársaságnak; a veszteségeknél pedig egyszerűen letagadja a művészek számlájára rakott tétet. Azt is hallottuk sűrűn, hogy Szemere — valahányszor lovai nyernek — suttyomban a szegényeknek juttatja a díjak egy részét.

Mindezekből meritjük a bátorságot, hogy egyenesen felhívjuk figyelmét arra a sok kibicre, melyhez az ő baccarat-pártija a hírlapok indiszkrétciója folytán jutott.

Itt van a munkanélküliek ezernyi tömege. Kormány és város csak frázisokkal és koldusfillérekkel tartják a munkanélkülieket és nem akarják megérteni, hogy ezeknek nem alimizna, hanem munka kell.

Adjon Szemere Miklós nemes példát! Ő Potocki milliói nélkül is az marad, a ki volt; sőt azok nélkül több lehet, mint a ki volt és lesz. Tegye le Szemere ezt a két milliót jól megválasztott, szakavatott kézbe, pl. annak a kezébe, a ki ez évben kezébe vette a munkanélküliek ügyének rendezését, hogy állítson fel olyan ideiglenes műhelyeket, ahol a munkanélküliek teljes naplábér mellett foglalkozást kapnak és megrendelések hiányában raktárra dolgoznak.

Sőt mi több, mi azt hisszük, hogy ezek a műhelyek megrendeléseket is kapnak és hogy idővel a beraktározott árukat is lehetne értékesíteni, úgy, hogy a pénz is hazatérne, kvázi csak kölcsön volna, melyet a tél elmúltával nyugodt lelkiismerettel vissza lehetne vonni, hacsak a nemes kölcsönadó másképpen nem intézkedik és nem tesz a tél elmúltával valami állandó alapítványt a munkanélküliek foglalkoztatására.

Ha Szemere Miklós ur megfogadja ezt a nem kért tanácsot, elmondhatja Horatiussal:

— Ércnél maradandóbb emléket állítottam magamnak!

Es feléje fog szállani sok ezer hívő lélek őszinte áldása, újévi köszöntője.

Ha nem teszi, nem teszi! Senki ezért meg nem szólhatja; de bizony isten szép volna, ha megtenné!

SPORT.

+ Földföldötti pálya kerékpárosok számára. A nagy városokban egyre gyakoribb a panasz, hogy a kerékpárok ellepik a már különben is óriás forgalmu utcákat. Sőt kisebb városokban is sok a baj emiatt. Így pl. Pasadena és Los Angeles amerikai városokban nem kevebb mint 50 000 kerékpár van és így a két várost egybekötve 14 kilométernyi úton a forgalmi zavarok már türelmetlenekké váltak. A két város most alaposan segítette a bajt. A völgy felett amelyben az országút elvonul, 2—14 méter magasságban vasoszlopokon nyugvó, 5 méter széles magas pályát építettek, amelyen kaszínót, vendéglőt, kávéházat, szivattyuzó állomást rendeztek be. A pálya éjjel villamos lámpákkal van világítva. Minden kerékpáros 80 fillér díjért használhatja ezt a földföldötti pályát.

A Dob-utcai rablógyilkos.

(*Gelber vallomása.*)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 24.

A Dob-utcai borzalmás rablógyilkosság tetese, *Gelber Baruch* már a rendőrség börtönében ül. *Tóth* rendőrfogalmazó hallgatta ki első ízben, majd *Zsarnay* rendőrtanácsos, de *Gelber* váltig tagadott mindent.

Zsarnay tanácsos, aki az első perctől fogva tisztában volt azzal, hogy a valódi tettes áll előtte, nem is iparkodott eleinte vallomásra bírni, inkább előéletére vonatkozó kérdéseket intézett hozzá, amelyekre ez csak vonakodva felelt s többször keveredett ellenmondásokba.

Este nyolc óra tájban jelentkeztek *Zsarnay* tanácsosnál *Simon* és *Cserhalmy* detektívek, a kik *Gelber* lakásáról elhozták azt a vérrel áztatott inget, melyet a gyilkos még szombaton reggel rejtett el egy cilind-dobozba. A tanácsos háta mögött álló asztalon egy zöld lepellel letakarva, ott feküdtek a többi bűnjelek, a melyekről a gyilkos nem tudta, hogy már a rendőrség kezeiben vannak.

Zsarnay éjjel tizenegy óra felé újból maga elé hozatta cellájából a gyilkost s újból valatni kezdte. *Gelber* újból ártatlanságát hangoztatta, mire a tanácsos már keményebben szólt rá:

— Ne tagadjon tovább, a leány hullája mellett megtalálták a mellényét.

A gyilkos elsápadt és dadogva csak ennyit mondott:

— Nem . . . nem . . . én ártatlan vagyok.

Zsarnay erre intett az egyik jelenlevő detektívnek, aki elővette és megmutatta *Gelber* nek a vértől még mindig nedves inget. Az ing láttára a gyilkos megtántorodott s szeméit elfordítván, halk hangon mondta:

— Én öltem meg a leányt . . .

Gelber csakhamar ismét összeszedte magát és a következőleg adta elő a gyilkosság történetét:

Müller Teréz nekem a kedvesem volt. Nehány hét előtt ismertem meg, s azóta állandóan látogattam. Szerettük egymást és én többször segélyeztem őt 15—20 koronával. A gyilkosság éjjelén több kávéházban és mulatóban voltam, sokat ittam és mikor a köruton a leánnyal találkoztam, részeg voltam. Elmentünk haza, de kevés idő múlva lefeküdtünk és aludtunk hajnalig.

Ekkor a leány felébredt és engem is felkeltvén, kért, hogy kártyázzam vele. Én meg tettem a kívánságát, lámpát gyújtottam és leültünk a kis asztalhoz kártyázni. Körülbelül félóraig kártyáztunk, mikor eszembe jutott, hogy a karácsonyi ünnepek közelednek s nekem nem lesz pénzem. Meg is kértem a leányt, hogy adjon kölcsön tiz forintot, de a leány kijelentette, hogy neki is lesz kiadása karácsonykor, tehát nem adhat. Megkértem tehát, adná ide a karperecét, arra is adnak a zálogházban tiz forintot, de erre olyan dühbe jött, hogy nekem rontott és meg akart verni, amikor észrevettem, hogy az asztalon kés fekszik. Védekezni akartam és megfogtam a kést. Részeségemben már nem emlékszem világosan. A leány rám vetette magát, a földre tepert, amire én magamra rántottam és elvágtam a nyakát.

Arra a kérdésre, hogy miért van az arca összevissza karmolva, azt felelte, hogy borotválkozás közben megkarcolta magát.

A dob-utcai gyilkosság áldozatát, *Müller Terézt* ma boncolták föl az orvostani intézetben *Ajtay K. István*, *Gyulay Elemér* és *Joób Aladár* doktorok a vizsgálóbíró jelenlétében. A boncolás nyakmetszésből eredő külső elvérzést

állapított meg. Az élesre fent kés a nagy ereket teljesen átvágta. A halál rövid tusa után állott be. A szerencsétlen leányt apjának *Müller Hermann*nak kérésére az izraelita szent egyelet ingyen temeti el holnap délelőtt tiz órakor az új izraelita temelő halottas házából, a hová ma este szállítják.

A rendőri vizsgálat meglepő adatokat szerzett *Gelber*ről. Megtudták, hogy *Gelber Baruch*, ez az emberi szörnyeteg, *Müller Teréz* szomorú esete előtt már egy másik bukkott leányt, *Krisztofovics Évát* akarta megölni és kirabolni. Akkor is nála volt már az élesre fent hosszú kés, amelylyel halálos dőfést mért a dob utcai leány nyakába.

November 10-én este egy őszszakálu kaftános polyák zsidó, aki orosz teával kereskedik titokban, felvitte *Gelbert Rozenzweig* Joachim nevű ismerőséhez, aki az Ujvásár-tér 20. számú házában lakik. Az öreg kaftános zsidó bemutatatta *Rozenzweignak* *Gelbert*, aki szintén kaftánt és körszakált viseli. A teás izraelita előadta, hogy *Gelber* megkérte őt, mutasson be neki egy hozzá hasonló kora fiatalembert, a kivel barátságot köthessen, mert ő így egyedül szörnyen unatkozik.

Rozenzweig szívesen fogadta a jövevény földit, de nem vállalkozott a szórakoztatásra, mert ő — ugymond — kora reggeltől késő estig süteményt hord, este örül, ha nyugalomra térhet.

Gelber egy hónap múlva ismét megjelent a süteménykihordónál. Senki sem ismert rá. Divatos prémés kabát, széles cylinder, lakkcipő volt rajta. Az arca simára volt beretvélva, az orrán aranszegélyű csipetű ragyogott.

— Hát nem ismer?

— Nem én.

— Hisz én *Gelber* vagyok.

— Mi történt magával?

— Hja, most jól megy a dolgom. Egy se-lyemgyár budapesti ügynöke vagyok és sok pénzt keresek. Jöjjen el velem mulatni. En fizetek mindent.

Rozenzweig elment *Geiberrel* egy kávéházba, ahol már *Gelber* két ismerőse várta őket.

Este mind a négyen egyik orfeum előadását hallgatták végig. Tizenkét órakor bementek az orfeum kávéházába és ott több üveg pezsgőt fizetett az egyik szöke tündérnek, a kirohl hencgeve mondotta, hogy a szeretője, *Gelber* vagy harminc forintot fize ett ki a kávéházban. Ekkor *Rozenzweig* több száz forintot látott a „gavallér *Gelber*nél.”

Fél kettőkor kocsira ül a társaság. *Gelber* haza vitette vendégeit, de ő nem ment haza, hanem tovább hajtatott *Rozenzweig* lakására. Itt ősmerepséget kötött *Krisztofovics Évával*, a kité azóta többször meglátogatott.

Csütörtökön éjjel ismét eljött. A vendég lehuzta a szobakulcsot és belülről bezárta az ajtót. Ez feltűnt a nőnek, de különös jelentőséget nem tulajdonított neki. Az izgatottan viselkedő ember leeresztette a függönyt és sokat motoszkált az ablak előtt. A leány látta, hogy valami hosszú csomagot bontogat. Figyelt és egyszerre egy hosszú uj kés esett ki a csomagból. Megkérdezte, hogy minek az? *Gelber* azt mondta, hogy a gazdasszonyának viszi, akinek megígérte, hogy vásárol majd neki egy kenyérvágó kést. Közben nesz hallatszott a külvülről. *Gelber* félénken kérdezte, hogy ki van odakünn.

— A cselédem meg a férje, — felelte a leány.

A megijedt ember gyorsan távozott és többé nem mutatkozott.

Így mondotta el ezt vasárnap *Krisztofovics* Eva a rendőrségen *Tóth János* fogalmazónak

A leányt szembesítették a gyilkossal, aki beismerte, hogy járt nála. Kristofovics Evának megmutatták azt a kést, amelyet a gyilkos öldöklő szerszámul használt. A leány azt mondta, hogy ez volt az a kés, amelyet az ő lakásán elejtett.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi magyarnyelvterjesztő betegségyező és temetkezési egyesület választmánya december havában tartott rendes ülésén elhatározta, hogy 1902. január és február havában az egyesület ingyen veszi fel a jelentkező tagokat. A belépni óhajtok kéretnek tehát, hogy Kocsi Ferenc pénztárnoknál (József főherceg-ut 1.) jelentkezni sziveskedjenek

A szegedi színészet állandósítása Arad mintájára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

A szegedi színészet állandósításának kérdése évek óta napirenden van már, de csak úgy beszéltek róla, mint valami kedves dologról, amiről néha-néha ábrándozni lehet. Reális bázist nem kerestek a szép tervhez és így nem is tudták megoldható-e minálunk ez a főként fontos kulturális feladat.

A kérdéssel behatóbban csak két évvel ezelőtt kezdtek foglalkozni. Aradon és egyebütt is nem álmadoztak, hanem meg is teremtették az állandó színészetet. Az állandósítás realitása tehát Szegeden is szembeszökőbb lett és az eszmének nem voltak olyan nyakas ellenzői, mint ezelőtt.

A közgyűlés elé is került a dolog. A tanács bölcs mértéktartással a kedvenc eszme ellen nyilatkozott. De nem az állandósítást el-lenezte, csak a rögtöni megoldást. Tette ezt pedig azért, mert nem rendelkezett olyan adatokkal, amelyek a terv megvalósításánál kiindulási pontul szolgálhattak volna. Minthogy az aradi színházat éppen akkor állandósították, a tanács azt javasolta, várjuk be az állandósításnak milyen eredménye lesz ottan; ha jó, akkor megcsinálhatjuk ott is az állandósítást, ha rossz, elállunk tőle, mert Aradnál jobb eredményeket Szegeden se várhatnak. Aztán tudni kell azt is, hogy az állam milyen mértékben segíeyezné az állandósított színházat.

A két próba-estendő most telt el. Ezt valószínűleg igen sokan nem tudták. De evidenciába tartottan Balassa Ármin dr., aki a színház fontos terminusait nem felejtí el. Indítványt szerkesztett és azt ma terjesztette a szegedi színházi bizottság elé.

A bizottság délután öt órakor tartotta ülését László Gyula h. polgármester elnöklése alatt.

Balassa Ármin előadta indítványát, amelyben röviden ismertette a tanács és a közönség pártállását a színészet állandósításának kérdésében. Szükségesnek tartja a megoldást, a további halogatás nem indokolt. Most már be lehet szerezni az aradi színház pénztári mérlegét. Indítványozó különben beszélt Festetics Andor gróffal, a vidéki színészet országos felügyelőjével is, aki úgy nyilatkozott, hogy hajlandó a szegedi színészet állandósításának érdekében egy ankétot összehívni, ha a tanács erre megkéri. Azt indítványozza hát, küldjön a bizottság átiratot a tanácshoz, azzal a kéréssel, hogy Aradról szerezze be a szükséges adatokat és a színészeti felügyelőt arra kérje, hogy az ankétot minél hamarabb összehívja.

Az ülésen az a vélemény nyert kifejezést, hogy a Balassa Ármin által javasolt két dolog teljesítendő, de hogy az ankétnak tárgyalási anyaga legyen, tudni kellene, mennyi jövedelme

van a szegedi színháznak, mert az állami segély megállapításának ezek az adatok szolgálhatnak alapul. A bizottságnak joga van beletekinteni a szegedi színházi igazgató üzleti könyveibe. De a bizottság ezt a jogát tizenöt év alatt nem érvényesítette.

Krecsányi Ignác üzleti könyveit készségesen átengedi betekintés végett a bizottságnak, sőt hajlandó megbízhatóbb tájékozás végett memorandumszerű jelentést írni nemcsak a színház jövedelmezőségéről, de itt tett tapasztalatairól is és az állandósításról véleményt mond.

Megemlítették azt is, hogy az államsegély, amely most adódik a vidéki direktoroknak, nem sokat lendít a színészet ügyén, mert annyi kis részletre oszlik, hogy legfőleg, ha egy-egy direktor pillanatnyi zavarán segít. Azt kellene hát a kormánytól kieszközölni, hogy ez az összeg, vagy legalább egy jelentékeny része, amely most haszontalanul forgácsolódik el, a szegedi színháznak adassék. Az ankét az államsegélynek ilymódon való megállapítását kéri a minisztertől.

A szegediek úgy gondolkoznak, hogy a kisebb társulatok nem fognak e miatt kárt szenvedni, mert hiszen a fennmaradt részt ezentul is nekik juttatná a kormány, de a szegedi színészet állandósításával egy osomó kisebb társulat több elsőrendű nyári állomáshoz jut, ami a kis szubvencionál többet ér.

Nem gondolják meg azonban azt, hogy az ugyanilyen módon gondolkozik Arad is, Kassa is, és a többi város is, akkor furcsa kis veszekedés állhatna elő.

Minderről azonban még korai beszélni. Ha az aradi színészet állandósítása következtében elállott viszonyokat a szegediek előtt feltárjuk, bizonyára elmegy a kedve a szomszéd metropolisznak az állandósítástól.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Délután: A cirkuszélet, operette. Este: San-Toy, operette. (Páros béreltszűnet.)
Csütörtök: Délután: Csongor és Tünde, szimű. Este: Postásfiú, operette. (Páratlan béreltszűnet.)
Péntek: Daniseffek, szimű. (Páros bérelt.)
Szombat: Svihakok, operette. (Páratlan bérelt.)

* Perotti barátónje. Bartóky Matild opera-énekesnő, a magy. kir. opera volt tagja, Malta szigetének fővárosában, Vallettán, az angol királyi operában arat fényes diadalokat művészetével. Az ottani angol és olasz lapok, a „Portofoglio Maltese“, a „The Malta Times and United Service Gasetta“, a „Sorgiomeno“ és a „La gasetta di Malta“ egytől-egyig a legnagyobb elismerés hangján írnak az idegenbe szakadt magyar művésznőről.

* Két naptár. Az Arad és Vidéke képes naptárát ez idén Losonczy Zoltán hírlapíró kollégánk szerkesztette. A naptár pontos helybeli tájékoztatóján kívül gazdag tartalmu szépirodalmi részt nyújt, amely főleg helybeli írók és költők termékeit közli. Emeli értékét a számos sikerült arckép és különféle felvételek. A naptár bolti ára két korona. Arad, Csanád- és Békésmegye idei albumnaptára szintén megjelent Cs. Endes Dániel szerkesztésében. Az albumnaptár számos cikket és aktuális képet tartalmaz, bolti ára 25 krajcár, az Aradi Híradó előfizetői pedig ingyen kapják karácsonyi ajándékkul.

* A pozsonyi színészet ügye. Említettük volt, hogy Szendrey Mihály és Komjáthy János színigazgatót azt tervezik, hogy a jövő tavasszal állomást cserélnek; Szendrey menne Pozsonyba, Komjáthy pedig Kassára. Mint most nekünk jelentik, az illető városok beleegyeztek e terv megvalósításába. A kassai színházi bizottság már át is ruházta a kassai színházat Komjáthyra; Pozsony pedig legközelebb meg-

köti a szerződést Szendreyvel. A kormány leirata már megérkezett Pozsonyba és ez a leirat azt bizonyítja, hogy a belügyminiszter kellőképpen gondoskodott a pozsonyi magyar színészet elsőrendű, művészi fentartásáról. A kormány nem ad a pozsony-soproni szövetség magyar igazgatójának határozott összegű szubvenciót, hanem az igazgatót Pozsonyban tizenkétezer koronával segíti s ezenfelül a pozsony-soproni évad befejezése után a kimutatott hiányt fedezi. Kötelezi az igazgatót ezen az alapon elsőrendű operai előadásokra is alkalmas művészi személyzet tartására, továbbá összes számadásainak bemutatására. Az anyagi segítségen kívül a kormány azzal is támogatja Pozsony és Sopron szövetséges magyar színészetét, hogy a m. kir. Opera ösztöndíjas tagjait itt működteti és a budapesti Nemzeti Színház és opera elsőrendű művészeit rendszeres vendégszereplésre átengedi. Ez az állapot három évre biztosítja a pozsonyi magyar színészet jövőjét.

* Az „Alföld“ karácsonyi száma. Csinosan összeállított karácsonyi számot nyújt az Alföld, az aradi illusztrált szépirodalmi lap. Költeményeken és aktuális cikkeken kívül számos szép kivitelű képet közöl. Közli az Aradról távozó aradi színésznők és színészek nyilatkozatait, valamint az aradi színház leendő énekesnőinek arcképeit és beköszöntő sorait. A füzet csinos kiállítása az Aradi Nyomdarészvénytársaságot dicséri.

Rudnay főkapitány — megy.

(Vázsonyi Vilmos dr. a miniszterelnöknel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 24

A munkanélkülieknek a fővárosban tartott tüntető felvonásának legújabb fejleményei közé tartozik az az értesülés, a melyet egy fővárosi esti lap közöl Rudnay Béla főkapitányról, a budapesti államrendőrség vezetőjéről. A Magyarország-nak holnap reggel Aradra érkező száma ugyanis azt írja, hogy a főkapitány állása a munkás-zavargások miatt megrendült s legközelebb — megy.

Az értesülés nem minden alap nélkül való, amit az is bizonyít, hogy Széll Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter ma magához hivatta Rudnay Bélát és hosszasan tárgyalt vele, miután előbb egy óráig tartó kihallgatáson fogadta dr. Vázsonyi Vilmost, a Terezvárosi károsultak képviselőjét.

Az érdekes fordulatról a következő tudósítást táviratozza tudósítónk:

Budapestről táviratozzák: A munkanélküliek vezérei: Weltner és társai a szombati zavargásokért a rendőrséget és a munkanélküli iparosok és gyári munkások közé keveredett csavargókat okolják. Bizonyos az, hogy hiba történt, mert különösen a tavalyi előzmények után éppen karácsony előtt nem lett volna szabad megengedni a tüntető sétát, amelynek a munkanélküliekre gyakorlati haszna amugy sem lett volna. Tény az, hogy a kerepesi és körúti kereskedők rendkívül el vannak keseredve az okozott károk miatt, de maga a nagy közönség is el van keseredve.

Konstatálnunk kell azonban, hogy a közönség a rendőrség ellen is el van keseredve, melynek mulasztásai folytán lettek a zavargások oly nagy mérvűek. Igaz ugyan, hogy a vizsgálat során kétségtelenül kiderült, miszerint a munkanélküliek még a rendőri közbelépés előtt beverték előre készletben tartott kövekkel több körúti kávéház ablakait és a rendőrség ezért, de meg mert a nemzeti kaszinó előtt akartak tüntetni (megzavarva a menet irányt) avatkozott bele a munkanélküliek széleszlatásába.

Most arról értesülünk, hogy Weltner, Bokányi

és társai mindent elkövetnek arra nézve, hogy egy gyűlésre engedélyt szerezzenek a rendőrségtől, hogy e gyűlésen rehabilitálják a munkanélküli munkásokat. — Ez azonban aligha fog sikerülni nekik, mert első sorban lehetetlen, mert a vizsgálat azt is kiderítette, hogy ipari és gyári munkások is — tehát nemcsak zavargók — erőszakoskodtak és mert a rendőrség a gyűlés megtartását, legalább ez idő szerint nem fogja megengedni.

Ebben az ügyben Széll Kálmán miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Vázsonyi Vilmos dr., országgyűlési képviselőt, ki a Terézvárosi károsultak nevében járt a belügyminiszternél, Vázsonyi dr. annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szombati zavargást nem a munkanélküliek, hanem agent provokátorok rendezték. A továbbiakra nézve pedig a rendőrséget okozza.

Széll Kálmán belügyminiszter kijelentette, hogy érdeklődéssel viseltetik a történetek s különösen a károsultak iránt, de meggondolandónak tartja azt, hogy vajjon az állam elismerheti-e a zavargások okozta károkat s vállalkozhatik-e azok megtérítésére.

Azután magához hívatta a miniszterelnök Rudnay főkapitányt s vele hosszasan tárgyalt. A M-g értesülése állítólag e tárgyalás eredménye következtében bir alappal.

HIREK.

Karácsonyi mellékletünk.

Az Aradi Közlöny mai száma a karácsonyi ünnepekre, mikor lapunk az ünnepi munkaszünet miatt nem jelenhetik meg, gazdag és változatos tartalmu külön szépirodalmi mellékletet tartalmaz, hogy az olvasót ilyen módon kárpótolja az elmaradó lapszámokért.

Az ünnepi melléklet az alábbi közleményeket tartalmazza:

- Móra István: Karácsonyra. (Vers).
 Zima Tibor: A tea-rózsa meséje.
 Bajtay Mihály: Fohász. (Vers).
 Földes Miklós: Marcásról és Eliz kisasszonyról.
 Hunyár Algernon: Dagobert végzete.
 Juhász Sándor: Karácsonyi ének. (Vers).
 Kormos Sándor: Egy tükör emlékiratai.
 Heltai Jenő: Karácsony a redakcióban. (Vers).
 Szomaházy István: Regény.
 Botkáné-Kempelen Etelka: A két nővér.
 Sz.-Szigethy Vilmos: Mese a szerelemről. (Vers).
 Molnár Gyula: Családi örömök.
 Margit: Karácsony este.
 Smart: Női bosszu.
 Sztankay Sándor: A kapitólumi Vénusz története.

A főlapban Hegedüs Lóránt dr. országgyűlési képviselőnek lapunk részére írt vezető cikkét közöljük, tárcarovatunkban pedig egy időszerű s a mi városunkra különös érdekességgel bíró közleményt adunk Solymágy E. Oszkár tengeri hajózási főfelügyelő tollából, az Adria-hajózási társulatnak „Arad” nevű új gőzöséről.

A krisztkindli.

— Jön a Jézuska! —

Arad, december 24.

Ma este öröm költözött be a családok házaiba, kigyultak a nagy-szoba lámpái s a közepén álló karácsonyfa égő gvertyákkal, aranyfüzérékkel, csillogó ékességekkel, cukorral megpakolt boldogságot, örömet áraszt szét kicsi-

nyeknek, nagyoknak, fiataloknak és az öregeknek egyaránt.

S míg mi a szerkesztőség poros, megsokkottan egyhangu falai között rojjuk egymásután a betűket, szántjuk a sorokat a papíron, hogy megkettőzött munkával ünnepi számot adjunk az olvasónak, valami melankólia fog el, mert eszünkbe jut, hogy míg mi a legvigabb estén munkában görnyedünk, az alatt az emberek mennyi örömből veszik ki részüket és milyen ritka ünnepnek örvendenek.

A világ legpoétikusabb ünnepét ülik, széles e világon felragyog ma a gyermekek szeme a karácsonyfa előtt és a szülők édes mosolylyal nézik a gyermekek arcán azt a földöntúli boldogságot, melyet a gondviselés varázsolt oda.

Az utcákon kora reggel óta erősebb volt a sürgős forgás, a boltokban sűrűn fordulnak meg a vevők és mindannyian kisebb nagyobb csomaggal a kezükben iparkodnak haza, titokzatosan dugdosva a meglepetéseket. A piacon nagy kelendőségnek örvendtek a fenyőfa ágak, egész kis erdőcskét osztottak itt szét.

Es mikor az est leszállt, lassankint elcsendesült a forgalom, a családi hajlék hangosabb és elevenebb lett. A szerető anya nagy gondossággal rakosgatja a fa alá a sok apró csecsebecsét, amit a kis Jézus hozott a jó gyermekeknek, mert a rosszak semmi tsem kapnak, Az apa türelemre inti a kicsinyeket, míg a jézus-mama szorgoskodik.

S mikor elérkezik a nagy pillanat, mikor eláll az apróságok lélekzete a nagy örömtől és meglepetéstől, akkor ért tetőpontjára az ünnep poezise. Ilyenkor mindig eszünkbe jutnak az öröm láttán azok, akiknek krisztkindlire nem telik, még betevőfalatra sem. Es míg mi örvendünk, hány szem hullat könyeket a fájdalom és nélkülözés miatt...

Es míg otthon a családban tart az örvendezés, amíg éjjel a templomban áhitatos istentisztelet alatt az égiek felé tekint minden hívő lélek, — addig itt ben az ujságírás műhelyében lázasan szalad a toll papirosra a végig, a nyomda kerekai zakatolnak, az ólom-betűk sorokba verődnek és csak az éjjeli harangok behalló hangja jelzi, hogy kint tulajdonképen ünnep vagy; a világmegváltó boldogító ünnepét ülik az emberek, míg mi idebenn görnyedünk...

Kecskeméthy Oderbergen.

— Egy technikus kalandja. —

Arad, december 24

Kövr betűkkel hirdette tegnapelőtt a legtöbb magyar lap, hogy Kecskeméthy Oderbergen az osztrák rendőrség elfogta. Persze ma már mindenfelé megjelentek a rektifikációk, hogy az egész áhír, csak az elfogatási díjra éhes osztrák policáj tulbuzgóságából eredt.

Érdekes dolog, hogy a kit Kecskeméthynek gondolt s másfél napig oly félve őrzött az oderbergi rendőrség, az egy kassai fiatal ember Bandur István volt, kivel a furcsa kaland a következőképpen esett meg.

Bandur István a kassai Poledniák-féle gépgyár műszaki szerelője, egy oderbergi gyártelep gépeinek a felszerelésére utazott az osztrák határvárosba.

A mint megérkezett, a perronon két uri ember erősen szemügyre vette s ez időtől fogva bárhová ment, minduntalan nyomában voltak.

Este a kávéházban egy gyári tisztviselővel billiárdozott, mikor a két uriember, 2 osztrák csendőr kíséretében hozzálépett s vállára ütve rákiáltott:

— A törvény nevében foglyom. Most pedig elő a pénzzel.

— Tessék! szolt a meglepődött fiatal ember s előadta pénztárcáját, melyben néhány tizes volt.

— Az egész pénzt ide — szolt türelmetlenül az egyik, ki detektivnek mondta magát.

— De mit akarnak, hisz mindent előadtam.

— Ne tréfáljon, szolt vészjósló arccal az osztrák rendőr, mi tudjuk, hogy maga a budapesti sikkasztó Kecskeméthy Győző, hát csak elő a többi pénzzel.

Erre azután a rendőrségre vitték Bandur Istvánt, hol csodálatosképpen Kecskeméthy szemléleírása, ismertető jele teljesen ráillett. Az esetről értesítették a budapesti főkapitányságot. Banáur István másfél napig volt az osztrákok vendége, s csak akkor bocsátották el fogságából, mikor a kassai rendőrkapitányság személyazonosságát távirati uton igazolta.

Ingyen kenyér!

— Ujabb adományok. —

Arad, december 24.

Négy gyűjtőív érkezett be a mai napon. Mind a négyen apró tételek szerepelnek. Mind a négyen olyanok adakoztak, kiket nem a fölösleges pénz, hanem az igazi jótékonyosság ösztönöz az adakozásra. Ezért fogadjuk örömmel a kicsike adományokat is, mert nagy szó és nagy vigasztalás az, ha maguk a szegény emberek is segítségére sietnek az éhezőknek.

Hisszük, hogy az igaz emberszeretethek még sok fönséges nyilatkozásáról adhatunk számot e rovatban, s hogy e nemes célra indított akcióban a jószívű közönség mindvégig támogatni fog bennünket.

Papp Aladár ur 13 kor. 90 fillért, Herzfeld Samu és Szerénke kisasszony 3 kor. 56 fillért, Fleischmann János ur 2 kor. 74 fillért, Herbstein Samu ur pedig 40 fillért voltak szivesek az ingyen kenyérre gyűjteni.

A begyűlt összeg kimutatása itt következik:

	Korona
Papp Aladár gyűjtése	13.90
Herzfeld Samu és Szerénke gyűjtése	3.56
Fleischmann János gyűjtése	2.74
Herbstein Samu gyűjtése	— 40
Mai gyűjtésünk eredménye	20.60
Hozzáadva a tegnapi kimutatott 1930.89	
Eddigi összes gyűjtésünk	1951.49

Papp Aladár gyűjtése. Özv. Fekete Istvánné 12 fillér, Goldner Mórné 10 fillér, Molnár 4 fillér, Dégenfelder Józsefné, Juhász Ferenoné, Csapó Lászlóné, özv. Kliegl Ottóné 20—20 fillér, Kliegl L. 40 fillér, N. N. 20 fillér, Horváth 10 fillér, Csapó Lászlóné 40 fillér, Thurzó Gyuszika 20 fillér, Török Imréné 20 fillér, Adler Ernő és Aladár 10 fillér, Bonyhádi Katica 20 fillér, V. P. 10 fillér, Kertai Juliska 20 fillér, N. N. 10 fillér, 20 fillér, 20 fillér, 10 fillér, W W 10 fillér, Szűcsné 20 fillér, S. I. 10 fillér, N. N. 10 fillér, 10 fillér, 20 fillér, 20 fillér, 10 fillér, 20 fillér, Braun Lipót 20 fillér, N. N. 30 fillér, 20 fillér, 20 fillér, 20 fillér, Sebes Jenő és Kari 1 kor., N. N. 10 fillér. P. G. 20 fillér, Petheó Ferenc 20 fillér, H. M. 40 fillér, Lóca E. és társa 50 fillér, Geró Adolfné 20 fillér, Strasser Ede 10 fillér, Fröhlich József 20 fillér, Jomlör György 20 fillér, Zombori Ika 6 fillér, Kiss Mátyásné 20 fillér, Várfalvi Lajoska 20 fillér, Müller Márton 10 fillér, Brinzay Gáborné 10 fillér, N. N. 20 fillér, Farkas Mihályné 4 fillér, Kemény Antalné 20 fillér, Holleisán 20 fillér, Trubineczine 20 fillér, Özv. Barabár 20 fillér, Dengl 40 fillér, N. N. 10 fillér, Pártosiné 40 fillér, Honti 50 fillér, Sarkony 40 fillér, Trustik 20 fillér, D. G. 10 fillér, Weisz 10 fillér, Marosiné 10 fillér, Hagyak 4 fillér, Balayné 20 fillér, Horváth Józsefné 20 fillér, ifj. Jantyik Györgyné 20 fillér. **Összesen 10 kor. 12 fillér.**

Herbstein Soma gyűjtése. Herzfeld Testvérek 20 fillér, Weisz Pál 10 fillér, Herbstein Testvérek 10 fillér. *Osszesen 40 fillér.*

Herzfeld Samu és Szerénke gyűjtése. Augenblick Eszti 20 fillér, Herzfeld Albert 10 fillér, Herzfeld Béluška 10 fillér, Herzfeld Ignác 10 fillér, Herzfeld Szerénke 10 fillér, Grubner Dezsőke 10 fillér, Herbstein Samu 10 fillér, N. N. 6 fillér, Weisz Sarolta 20 fillér, Augenblick Alfrédka 20 fillér, N. N. 10 fillér, Zeiner Gyula 20 fillér, N. N. 20 fillér, Ivbarát 10 fillér, Józsa 20 fillér, Holle Károly 20 fillér, Löwy Ignác 1 korona, N. N. 20 fillér, Schaffer Henrik 10 fillér. *Osszesen 8 korona 56 fillér.*

Fleischmann János gyűjtése. N. N. 10 fillér, Kovács Lajos 10 fillér, N. N. 10 fillér, Reinhart Fülöp 20 fillér, F. K. Pless Klára 10 fillér, O. Y. 10 fillér, Adusz Lázár 20 fillér, Hiltérfi István 20 fillér, A. J. P. 10 fillér, F. D. Glück 10 fillér, N. N. 6 fillér, 20 fillér, 20 fillér, R. Géza 20 fillér, N. N. 20 fillér, 20 fillér, 10 fillér, Tschenska Agoston 8 fillér, Barbu Péter 20 fillér. *Osszesen 2 korona 74 fillér.*

Az adományokat a *kiadóhivatal* címére kérjük küldeni.

Gyűjtőívvel mindenkinek, a ki hozzánk fordul, szívesen szolgálunk.

— **A király ünnepe.** A király, mint Bécsből jelentik, holnap *Walseeba* utazik s a karácsonyi ünnepeket *Mária Valéria* főhercegnő családja körében tölti. A király pénteken tér vissza a osztrák fővárosba. A szeretet ünnepén az ősz uralkodó siet oda, ahol a fenyőágon lángot gyújt a hit költészete és jóságos szíve pihenőt keres az országlás hétköznapi gondjai után az unokák boldog, gyermeki örömeiben. A karácsony sejtelmes éjszakája a boldogság fényét hintse a walseei kastélyra.

— **A mi ajándékunk.** Ujév első napjára minden előfizetőnk kézhez kapja lapunk ez évi ajándékát: Az *Aradi Közlöny képes családi naptárát 1902. évre.* A díszes kiállítású, keménybe kötött naptár értékes belső tartalommal is bír. A szokásos naptári rész után következik az *elmúlt év története* temérdek illusztrációval a szöveg között. A tartalmi rész egyes rovatait a *külföld eseményei* és az *ismeret-terjesztő rész* képezik, melyet a gazdag tartalmu *szépirodalmi* rész követ, csupa előkelő magyar író eredeti dolgozataiból összeállítva. A naptárt minden előfizetőnk megkapja.

— **A pápa egészsége.** Egy párizsi katolikus intézet rektora, aki nemrég Rómában volt s a pápát meglátogatta, azt beszéli, hogy a pápa egészen jól van, s hogy a betegségéről terjesztett hírek alaptalanok.

A pápa az igazgatóval hosszasan elbeszélgetett s arra a kérdésre, hogyan érzi magát, a pápa így felelt:

— Egészen jól érzem magam. Semmi bajom sincsen.

Majd tenyerével a homlokát simítva, így folytatta:

— Azt mondják rólam, hogy elgyengült beteg vagyok és hogy szellemileg is a rokantak közé tartozom. Hát nem végzem-e mindennap el a rendes munkámat, nem fogadom-e mindannap bibornokaimat és többi lelkészeimet?

A rektor különben maga is megerősítette, hogy a pápa külsőleg is nagyon jó színben van.

— **A harmadik.** Ez a címe új regényünknek, melynek közlését mai számunkban kezdjük meg. A regény szerzője *Sienkiewicz* Henrik, a híres lengyel regényíró, kinek *Quo Vadis* című regénye az egész művelt világon ismertté tette nevét. „*A harmadik*” című műve humoros regény s az *Aradi Közlöny* számára *Hegedűs Szerafin*, a kolozsvári Nemzeti színház tagja fordítja.

— **Az elkártyázott milliók.** Bécsi felső körökben még mindig arról a szenzációs kártya-

zásról beszélnek, melynél a jockey-klub falai közt a koronák milliói cseréltek gazdát. A vesztes — mint ma sürgönyzik — nem gróf Potocki Román, hanem ennek az öcsöce, gróf *Potocki József* volt, aki szintén nagyon gazdag és különösen Volhyniában vannak kiterjedt birtokai. Gróf Potocki József Párizsból érkezett, hol az ottani jockey-klubban több százezer frankot veszített és ezt a veszteséget akarta a bécsi jockey-klubban behozni. Szerdán este megjelent a jockey-klubban, hol baccaratot játszottak eleinte „kicsibe”, mert a tétek a 20—25 koronát nem haladták meg. Gróf Potockinak igen nagy pechje volt, úgy, hogy már ebben a kisebb játékban 300—400.000 koronát veszített. Amikor *Szemere* Miklósról került a bankadás sora, gróf Potocki a tétet 100.000 koronára emelte. *Szemere* kifogást tett a nagy tét ellen de gróf Potocki nem tágitott, míg végre *Szemere* engedett és a lengyel gróf a 100.000 koronás tétet elvesztette. A következő osztásnál Potocki a tétet megháromszorozta. *Szemere* újra tiltakozott, hogy ő ilyen nagyban nem játszik, azután alkudozni kezdtek. Potocki leszállította a tétet 200.000 koronára és ezt is elvesztette. Polocki ezt a tétet kétszer ismételte és miután egyszer se volt szerencséje, *Szemere* bankjában az előbbi 100 000 koronával együtt *összesen 1.500.000 koronát vesztett.* Ehhez jönnek még kisebb tétek, melyeket Potocki előbb veszített el, mikor még nem *Szemere* adta a bankot. *Szemere* *összesen 2.075 000 koronát nyert.* Hogy kik játszottak vele még Polockin kívül, nem tudják. Minthogy Potocki nem fizetett készpénzben, *Szemerével* megegyezett, hogy miképen fog fizetni. Ennél a megállapodásnál jelen volt a vesztes bátyja, gróf *Potocki* Román és innen eredt az a hír, hogy a nagy kártyaveszteséget ő szenvedte.

— **Eljegyzés.** *Köpf* János dr. aradi fiatal ügyvéd ma tartotta eljegyzését Arad egyik legszebb leányával: *Thomka* Erzsike kisaszonnyal, *Thomka* Elek honvéd-husár őrnagy leányával.

Jellinek Henrik dr. aradi ügyvéd holnap, szerdán este tartja eljegyzését *Németh* Sarolta kisaszonnyal, *Németh* Phöbus lugosi ügyvéd leányával.

— **Dóczy Lajos báró — hirlapíró.** A nyugalomba vonult külügyminiszteri osztálytanácsos: *Dóczy* Lajos báró, a kiváló költő újságíró lett. Január elsejével ugyanis — mint tudósítónk jelenti — belép a *Neues Pester Journal* szerkesztőségébe.

— **A kicserélt asszonyok.** Érdekes és pikáns örökségi perről suttognak a főváros felsőbb köreiből. Két főnemesi családról van szó, melynek egy-egy férfitagja mintegy husz év előtt gyönyörű szép leánytestvért vett feleségül. Házasságuk azonban boldogtalan volt, mert mindegyik férj a másik feleségébe volt szerelmes. A házaspárok el akartak válni, de az asszonyok a családi tanács után megegyeztek abban, hogy egyszerűen kicserélik férjeiket. A férjek haláluk napjáig boldogan is éltek cserefeleségeikkel anélkül, hogy a világ tudott volna valamit erről a „chasser-croisser”-ről. Néhány év előtt azonban elhunyt az egyik báró s rövidesen utána a másik. Az özvegyek jómódban maradtak gyermekeikkel. Egyszerre az egyik előállott csereférjének végrendeletével, melyben az előbbi férje vagyonának egy részét neki hagyományozta. Ebből most nagy botrány kerekednék, de a család barátai s a rokonság minden erejéből azon van, hogy perpatvarnak elejét vegyék és békés megoldással oldják meg a kérdést.

— **Az aradi utcai rablás.** Megirtuk vasárnap, hogy egy *aradi* inasgyereket két ismeret-

len fiatalember megrabolt. Az aradi rend rség országszerte keresi a rablókat s elfogatásuk érdekében a rendőrségekhez a következő táviratot intézte:

Verbos Árpád 14 éves inas kezéből az utcán két férfiú kikapott egy vasládát és elvitték. A ládikában 400 korona készpénz volt. Rablás este 7 órakor járt utcán történt.

— **Felfüggesztet alkaptány.** Nagybecskerekéről táviratozzák, hogy *Dellimanich* alispán ma felfüggesztette állásától *Berkes* Lajos nagybecskereki alkaptányt.

— **Athelyezett katonai-orvosok.** A honvédelmi miniszter dr. *Lakatos* Izidor orvost a 87. számú cs. és kir. gyalogezredbeli segédorvost a lugosi 8., dr. *Beund* Márkot a 21. számú gyalogezredből, dr. *Weisz* Teodort a 61. számú gyalogezredből, a lugosi 8-ik honvédezredhez, dr. *Tulkan* György a 88-ik gyalogezredbeli segédorvos-helyettesét a nagyváradi 4-ik számú, dr. *Csergi-Deutsch* Zsigmondot a 18. számú dzsidas ezredből a lugosi 8-ik számú huszárezred tartalékába helyezte át.

— **Dr. Königsberger Lea.** A budapesti egyetem kupolás disztermében ma mintegy negyven jelöltet avattak doktorrá, köztük egy orvoskisaszonnyal, a második magyar orvosnőt, ki nálunk kapta diplomáját. A doktorrá avatás valóságos ünnepséggé lett, mert nemcsak a földszintet, hanem az emeleti karzatokat lepte el szorongásig a közönség. Különösen sok hölgy volt ott, akik nyilván nemük egy tagjának diadalát jöttek megnézni. Déli tizenkét óra után bevonult az egyetem tanácsa, *Vécsey* Tamás rektorral az élén és a király mellszobra alatt egy zöld asztalnál foglalt helyet. Először a jogi doktori felavatással végeztek, azután került a sor az orvosdoktorokra, kik tizenegyen voltak, köztük *Königsberger* Lea kisaszonnyal, a második hölgy, aki Budapesten tette le a doktorátust. Az első női orvosdoktor, aki Budapesten végezte az egyetemet, *Hajonay* Vilma grófnő, a második pedig dr. *Steinberger* Sarolta kisaszonnyal volt, aki egy évvel ezelőtt lett doktorrá. A hölgyek kedvéért, akik talán érdeklődnek a külsőségért, meg kell jegyeznünk, hogy a doktoranda ma egyszerű testhez álló sötétkék ruhában volt, amit csak fehér csipkenyakraváló díszített. Kezén, mint a többi jelölt kezén is, fehér glaszkecstyű volt. Az orvosjelöltek félkörben álltak az egyetemi tanács elé és így folyt le a szokásos szertartás. Mikor a jelöltek az esküformát mondták, a bariton férfikarból kicsengett a doktorkisaszonny szoprán hangja. A doktori kézfogás után az újdonsült orvosok nevében dr. *Königsberger* Lea kisaszonny mondott köszönetet. Eleinte az izgatottságtól remegett a hangja, de később bátran csengett. — Ugyancsak ma avatták doktorokká a jogtudományi karon *Wekerle* Sándor fiát: ifjabb *Wekerle* Sándort és *Perczel* Dezső fiát: *Perczel* Aurélt.

— **Üngyilkosság — viccből.** Ez a dolog, amit itt megírunk, *Bécsben* történt. megírjuk azért minden lokalpatriotizmusunk mellett is, ékes bizonyossággal a közmondás igazságának, hogy az ember soha fel ne fogadjon semmit. Ime *Kröll* József bécsi pálinkásügynök még harmadnapja erősen fogadkozott, hogy soha semmi világra szóló okot üngyilkosságra nem vihetné, tegnap pedig úgy vágták le holtan a kötélről, mellyel maga kötötte föl magát. Ez pedig így történt: *Kröll* napok óta trefás kedvében volt, vicceket csinált a maga módja szerint. Tegnap is viccelgetett és elméssége koronája dében ragyogott ki egy korcsában, hol ivótársainak ezt a nagy kijelentést tette:

— Fogadjunk öt liter borból, hogy most hazamegyek és fölakasztom magam.

— Tartom a fogadást, — kiáltották feléje többen is, akik igen helyesen okoskodtak. Mert ők csak nyerhettek. Ha *Kröll* nem akasztja föl magát, hát kapnak öt liter bort, ha meg fölakasztja magát, hát nekik nem kell fizetniük,

mert a halott tudvalevően sem bort, sem semmi-
féle menyét italt nem iszik többé.

Kröll pedig eltávozott azzal, hogy eleget
tesz a fogadásnak. Ő alighanem így okosko-
dott: majd én viccből felakasztom magam s
ha majd a cimborák jönnek keresni, hát a kö-
télen fognak találni, de persze azt nem fogják
sejteni, hogy én úgy kötöttem föl magamat, hogy
semmi bajom nem eshetik. Szóval: nekem
csak nyernem lehet. De hát Kröll vicce ko-
molyra vált. A cimborái nem törődtek vele s
csak akkor jutott eszükbe a fogadás, amikor
Kröllt nagy sokára a fia is kereste a kocsmá-
ban. Keresésre indultak. Ez az ördögös fickó
bizonyára megint valami viccet gondolt ki.
Kiáltották a nevével — hiába. Végre a pincébe
mentek. Hát Kröll ott ült lovas módjára egy hor-
dón. Gondolták: bizonyára ránk akar ijeszteni,
azért nem felel a kiáltásunkra. S jó idő telt el,
míg valaki megcibálta a kabátja ujját. Ekkor a
hordó elgördült Kröll alól, s Kröll oldalvást
bukott s egyuttal elszakadt a zsinór, mely hu-
rokra volt kötve a fura ember nyakán s me-
lyet eddig észre se vettek. Oda rohantak hoz-
zá, de már — halott volt. A hurok különben
oly lazán volt kötve, hogy gyöngye meghúz-
sakor magától kellett volna kioldódnia, úgy
látszik azonban valahogy összecsavarodott a
kötél s Kröll a maga viccének áldozatul esett.
Harminckilenc éves volt s három gyermeke
siratja.

— **Karácsonyi ajándék a vidéki hírlapíróknak.**
A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége szép
karácsonyi ajándékhöz jutott. Az Oszláysors-
játék vállalat, méltányolva a vidéki sajtó fel-
adatának fontosságát és érdemeit, alapító tagul
lépett be a Vidéki Hírlapírók Szövetségébe s a
szövetség segélyalapja javára *húszöt ezer koro-
nát* adományozott. A szövetség igazgatóságának
küldöttsége: Kulinyi Zsigmond elnök, Szávay
Gyula és Baráth Armin alelnökök, Brájjer Lajos,
Sas Ede igazgatók és Paloczi László főtitkár,
vasárnap délután keresték föl ez ügyben a vál-
lalat igazgatóit, Hazai és Steint és köszönettel
vették tudomásul a nemes adományt, amely jó
példával szolgálhat a vidéki sajtó e humánus
intézménye, a szövetségi segélyalap gyarapítá-
sára.

— **A kalocsai krisztkindli Aradon.** Megirtuk
tegnapi számunkban, hogy Hász Béla kalocsai
törvényszéki bíró egy láda játékszert küldött
Arad város polgármesteri hivatalához, hogy azt
osszák ki aradi származású szegénygyermek-
ek között. *Institoris* Kálmán polgármester ma át-
adta a karácsonyi ajándéknak szánt játéksze-
reket *Leitner* Ernő dr. orvosnak, a *lelencház*
igazgatójának. *Leitner* Ernő dr. ezeket az aján-
dékot ma este ki is osztotta a *lelencházi*
ápoltak között.

— **Előrelátó anya.** A rendőrséghez beállított
egy haloványképű fehérszemély és lesült szemmel
adja elő kérését. Azért jött — ugymond — hogy a
gyermekét írják be a *lencenek* közé.

— **Hogy hívják a kicsikét?** — kérdi a ka-
pitány.

— **Nincs még annak neve.** Instálom, majd csak
ezután lesz.

— **Hat még nincs megkeresztelve.** Magával
hozta?

— **A fehérszemély a vállát vonogat'a és olyas-
mit motyogott, hogy magával is hozta, meg nem is.**
A kapitány csak most vette igazában szemügyre a
leányt és menten megértette a feleletét. Kiderült,
hogy az új honpolgár csak pár hónap múlva látja
meg a napvilágot.

— **Hja, lelkem — mondja a kapitány — addig
nem lehet fölvenni a gyereket, amíg nincs meg.**
Majd akkor jöjjön, ha már meglesz.

De ezzel a válasszal nem érte be a gondos
anya.

— **Jobb szeretném kérem, mondotta, ha már
most hozzáfognának a fölvetelhez, mert tudom, hogy
milyen lassan megy az ilyen hivatalos dolog.**

— **Az A. Cs. E. V. karácsonyi vonatal.** Az
Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgató-
sága közli, hogy december hó 29-én a 4. számú

személyvonat *Aradig*, december hó 30-án az I.
számú személyvonat *Aradról* fog közlekedni. A
4. számú vonat Aradra érkezik este 10 óra 26
perckor, az I. számú vonat Aradról indul reg-
gel 5 órakor.

— **Hercegné mint komorna.** Kiewben, mint
a „Berl. Lokalanzeiger“ írja, a napokban egy
feltűnően szép, nagybeteg nőt vittek a kórház-
ba. A beteg előzőleg Kiewben hosszab időn át
egy előkelő családonál mint komorna, szolgált
és könyvében egyszerűen *Nikolajew* Anasztáziá-
nak volt beírva. Végül azonban bevallotta,
hogy ő B. Olga hercegné, a pétervári arisztok-
rácia egyik ismert tagja. Házassága nagyon
szerencsétlen volt, úgy hogy megszökött az
urától. Mint hercegné csak nehezen jutott vol-
na álláshoz, és így szolgálati könyvet váltott
és mint komorna szolgált Kiewben, míg meg
nem betegedett.

— **Kétszázötven korona — egy magyar szó-
ért.** *Schimmelpfeng W.* cég az „*Auskuuftei*“
szó helyes magyar kifejezésére 250 korona pályá-
díjat tűzött ki. Nyolcvanhat pályázó jelentkezett.
A beérkezett magyar kifejezéseket a cég bekül-
dötte a *budapesti újságírók egyesületének*, hogy a pá-
lyadíj kérdését a magyar sajtó döntse el. Az újsá-
gírók egyesülete a pályázat eldöntését *Kóbor Tamás*,
Timár Szaniszló és *Zempléni P. Gyula* választ-
mányi tagokra bízta. A kiküldött bizottság a
pályázó szavak között egyet sem talált olyan-
nak, mely az *Auskuuftei* szó értelmét helyes
magyarsággal visszaadná s így érdemes volna
a kitűzött pályadíjra, a miről a céget az egye-
sület hivatalosan értesítette. A kitűzött 250 ko-
rona pályadíjat a *Schimmelpfeng-cég* most az
újságírók egyesületének ajánlotta fel azzal a
kérelemmel, hogy az *Auskuuftei* szó helyette-
sítésére ajánljon egy helyes szót.

— **A legrövidebb nap.** December 22-ike,
vagyis vasárnap volt ennek az évnek a legrövidebb
napja. Az égi nap 7 óra 48 perckor kelt föl s már
4 óra 7 perckor lenyugodott. A nap hossza tehát
csupán 8 óra 19 perc volt.

— **Közeledik az újév, és ilyenkor elkerül-
hetetlenül szükségesek a névjegyek.** Ha csinos
és elegáns névjegyeket akar készíttetni, úgy
forduljon az „*Aradi Nyomda Részvénytársaság*“
hoz, hol mérsékelt áron a legmesszebb menő
igényeket is ki tudják elégíteni, és ott gyor-
san és izlésesen tudják elkészíteni.

— **Sakkverseny.** Mulatságos eset történt a hé-
ten városunknak egyik előkelő kávéházában. Két jól
ismert sakkozó elmerülve játszott, midőn a villamos
csengő, majd a telefon zavarta meg játékukat. Düh-
ösen ugráltak fel helyükről, és szidták, a csengőt
és annak készítőjét. Mindkettő azon nézetten volt,
hogy a villamos berendezést, amely ő reájok, oly
kellemetlenül hatott erős csengése miatt, valamely
budapesti gyár készítette. Csak később, midőn an-
nak tulajdonosát megkérdezték, derült ki, hogy a vil-
lamos jelző és annak csengője, a helybeli jó hírnév-
nek örvendő *Kalmár József* műszerész üzletéből
került ki, mely cég éppen a jó munkája folytán,
már is, úgy a házi jelző, mint a telefon, praktikus
berendezésével sikereket ért el. E céget úgy hely-
ben, mint a vidéken előnyösen ismerik. Ha hozzá
fordulnak új berendezésekért, avagy javításokért,
készséggel megy el személyesen helyben, avagy vi-
dékre is.

— **A legszebb matt fényképek** *Honisch L.*
István udvari fényképész akad. tag műtermé-
ben készülnek. A legalkalmasabb karácsonyi
és újévi ajándék. Bármilyen régi fényképek
után készülnek nagyítások. Vasuti szabadje-
gyekre, 6 visit kép 4 korona.

— **Katonazene.** A Kass-féle vendéglőben
karácsony másodnapjának estéjén a háziezred
zenekara hangversenyt rendez.

— **Az aradi fűszerkereskedők kartellja.** Ara-
don a vasuti-negyed kereskedői ma nyilatkoza-
tot adnak ki, melyet Popper Károly, Pataky
Mórné szül. *Mittelmann Eszter*, *Herzog György-
né*, *Kohn László*, *Wittenberger Izidor*, *Dengl*
Károly, *Kron Lipót*, *Riesz Márton*, *Weisz Józ-
sef*, *Kohn Samu*, özv. *Krenyeczki Julia*, *Poli-
tzer Miksa*, *Molnár János*, *Werner Sándor*, *Lőcs*
E. és Társa, *Dávid R. és Társa*, *Dávid Jakabné*
irtak alá. Az aláírók kijelentik, hogy újév nap-
ján üzleteiket zárva tartják. Ha az aláírók va-

lamelyike a nyilatkozatát megszegi, 50 koronát
köteles a Kossuth-szobor javára adományozni.

— **Párisi kaland.** Egy fiatal lyoni keres-
kedő üzleti ügyben a minap Párisba utazott,
mely alkalommal igen érdekes, de kissé drága
kalandja akadt, kerek 4000 frankjába került.
A dolog következőképpen történt: Miután a
kereskedő dolgát elvégezte Párisban, az esti
vonattal haza akart utazni, de lekéselt a vonat-
ról s így a pályaudvar közelében levő szállóba
ment, hogy az éjt ott tö tse. Mialatt vetkőzött,
kopogtatás halatszott.

— **Bocsánat, uram, — szolt egy női hang —
én az ön szomszédnője vagyok, gyertyám el-
aludt, gyufám pedig nincs, kérem segítsen
rajtam.**

Az udvarias francia kinyitja az ajtót: és
maga előtt lát egy szép szőke hölgyet, igéző
pongyolában, leeresztett és szétomló hajjal.

— **Gyufám nekem sincs — szolt kissé za-
vartan a kereskedő — azonban, ha megengedi,
világítok önnek.**

Az ajánlatot elfogadta a szőke szépség és
röviddel utána a francia ur visszalért szobájába.
Másnap elutazott és csak a vonathán vette észre,
hogy mialatt ő lovagiasság kötelességének tett
eleget, azalatt szobájából 4000 frankot tartal-
mazó pénztárcája eltűnt. A tárcsa eltűnése és a
szép hölgy között valószínűleg van összefüggés.

— **Jótekonyság.** *Dobiaschi Józsefné* urnó,
mint minden évben, az idén is hét *Hasszinger-ut-
cai* szegény iskolás leányt látott el teljes téli ruhá-
zattal.

Kremmer József ur és neje, szül. *Andrényi*
urnó a szegénytanulók számára 28 kg. cukrot, 22
kg. kölest, 20 kg. rizst, 20 kg. sót, 5 kg. ma-
zsolát, 20 kg. borsót, 50 kg. lencsét, 50 kg. ba-
bot, 70 kg. lisztet, 1 kg. paprikát és 2 kg. saj-
tot, *Csejthei Varjassy* Arpadné urnó pedig ugyane-
célra 20 koronát, *Fixek Istvánné* urnó, 10 koronát,
egy emberbarát felől tüziát, *Pohl Ödön* ur 11 kg.
cukrot voltak szívesek adományozni.

Az ág. ev. egyházban fennálló szegénytanulókat
segélyző egyesület, mint minden évben, ez idén is 17
gyermeket látott el téli ruhával.

— **Elveszett gyűjtőiv.** Egy *Rubinstein József*
névre kiállított 88. számú középiskolai segélyző-
egyesületi gyűjtőiv veszett el a *Forrai-utcában*. A
károsult kéri, hogy a gyűjtőivet, melyen 2 korona
70 fillér volt jegyezve, a megtaláló lapunk kiadóhi-
vatalában adja át.

— **T. üzletfeleink szives tudomására hozzuk,**
hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat
(*Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.*) képvisel-
ősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyom-
dánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalai
érdeklő megbízásokat.

— **x — Budapest főváros elsőrangú szállodáira**
az *Angol királynő szálló* (*Deák Ferenc utca 1*) me-
lyet különös figyelmébe ajánlunk a fővárosba utazó
közönségnek. A szálló tulajdonosa: *Palkovics Ede*
— mint értesülünk — jutányos árkedvezményben
részesíti vendégeit.

— **x — A nagy reklám, mely a legújabb időben**
a különféle erősítő és tápkészítmények érdekében
folyik, oda hatott, hogy a fehérszínű nagy tápértékét
ma már mindenki ismeri. Legfőbb kellék, hogy az
ilyen erősítőszer, kellemes ízű és könnyen emész-
tendő legyen. A *Somatose* e mellett még azon előny-
nyel bír, hogy a fehérszínűt ugyiszólván már emész-
tett állapotban tartalmazza. Továbbá mint étvágy-
gerjesztő táp- és erősítőszer, már azért is teljes fi-
gyelmet érdemel, mert kitűnő tulajdonságainál fogva
már sok ezer gyengélkedőnek szerezte vissza erejét
és életkedvét. A *Somatose* kitűnő szolgálatot tesz
sápkór, vérszegénység, a gyomor és bél mindennemű
megbetegedéseinek, továbbá minden sorvasztó beteg-
ségnél és már rövid időn belül izom és szulyszapo-
rulatot eredményez.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az ügyvédvizsgáló bizottságok.** A m. kir.
igazságügyminiszter az 1902. év tartamára a
*Budapest*en működő ügyvédvizsgáló bizottság
elnökévé *Székely Ferenc* budapesti kir. főügyész,
helyettes elnökévé *Gottl Ágoston* kir. curiai bírót,
tagjává dr. *Adolf Sebestyén* kir. ítélőtáblai bi-
rót, dr. *Antal Gyula* egyet. ny. r. tanárt, *Ádám*
András kir. curiai bírót, dr. *Balogh Jenő* egye-
temi ny. r. tanárt, dr. *Baumgarten Károly* kir.
ítélőtáblai bírót, dr. *Charmani Oszkár* kir. köz-
jegyzőt, *Debreceny Miklós* kir. ítélőtáblai bi-

rót, dr. Dégen Gusztáv nyug. jogakadémiai tanárt, Grecsák Károly kir. curiai bírót, dr. Gyurkovits László kir. itélőtáblai elnök tikkárt, Havas Károly kir. curiai bírót, dr. Heil Fausztin kir. közigazgatási bírósági bírót, dr. Imling Konrad kir. itélőtáblai tanácselnököt, dr. Istvánffy Lajos kir. itélőtáblai bírót, Jókuthy Albert kir. curiai bírót, dr. Karay Lajos kir. itélőtáblai bírót, dr. Krajcsik Ferenc kir. közigazgatási bírósági bírót, dr. Lalosevits János és Lehotzky Lajos kir. itélőtáblai bírót, Makay Dezső kir. közigazgatási bírót, Mezey Albert, Nagy Sándor és Nyers Lajos kir. curiai bírót, dr. Nyeický Antal kir. itélőtáblai bírót, Somogyi Mihály, a kir. curiához beosztott kir. itélőtáblai bírót, dr. Szászi Béla kir. igazságügyminister tikkárt, dr. Tarnai János és dr. Tergovics István kir. curiai bírót, Tolnai Antal kir. itélőtáblai bírót, dr. Traiber Vince kir. főügyész helyettesét, dr. Tury Sándor kir. itélőtáblai bírót, Vargha Ferenc kir. főügyész helyettesét, dr. Wetzel Gyulát, a kir. szabadalmi hivatal elnökét és Zsembery Kálmán kir. curiai bírót;

A Marosvásárhelyi működő ügyvédvizsgáló bizottság elnökévé Koszika Géza marosvásárhelyi itélőtáblai tanácselnököt, helyettes elnökévé Tódorffy Domokos ottani kir. itélőtáblai bírót, tagjaivá pedig Avedik Simon kir. itélőtáblai bírót, Bodó Sándor kir. törvényszéki elnököt, Dobai Albert, Hatfaludy István dr. Illés Lőrinc, Jakab Rudolf, Nagy Elek és Phleps Ferenc kir. itélőtáblai bírót, Posoni Gábor kir. itélőtáblai elnöki tikkárt és Szabó Dénes kir. itélőtáblai bírót nevezte ki.

§ **Sikkasztó körjegyző.** Botrányos állapotokról rántotta le a leplet az a bűnügyi feljelentés, amelyet Mayer Lajos nagytarcsai, pestmogyei körjegyző ellen tettek a pestvidéki törvényszéknél. A feljelentett jegyző a befolyt adópénzeket egyszerűen elsikkasztotta, hogy korhely életmódját folytathassa. A jegyzői teendőket elhanyagolta, s hétszámra faluzott. A feljelentés folytán a pestvidéki kir. törvényszék vizsgálóbírója a feljelentett jegyzőt letartóztatta s ellene a vizsgálatot hivatali sikkasztás bűntette miatt eirendelte. Kiss Gyula vizsgálóbíró ezen sikkasztási bűnügyben a múlt héten öt napon keresztül folytatta a vizsgálatot künn a helyszínén, Nagy Kanizsán, s ez alkalommal nem kevesebb mint 144 tanut hallgatott ki, a kik csaknem kivétel nélkül terhelő vallomást tettek volt jegyzőjük ellen.

Remekírók Képes Könyvtára.

A könyvillusztráló ipar az utóbbi időben csodás haladást tett; a sokszorításnak mind több és több neme kezd használatba jönni, a régen még tetemes költségekkel egybekötött reprodukciók helyébe olcsóbbak léptek, úgy, hogy ma már az illusztráció szinte nélkülözhetetlen kelléke kezd lenni mindennemű könyvnek. Kezdve az iskolai olvasó könyvektől, ahol már az abécét is illusztrálva adják, a legkomolyabb tudományos munkáig, mindenütt megkívánja a modern olvasó a képdísz, mely az olvasmányt magyarázza, megvilágosítja, a képzelő tehetséget kellemesen foglalkoztatja, a szépérzéknek tápot ad.

Igen örvendünk, hogy immár a magyar könyvpiacnak is lesznek illusztrált klasszikus kiadásai, és még inkább örvendünk annak, hogy az a cég, amely közzétételükre vállalkozott, elkerülte mind a két szélsőséget, nem választott olyan költséges reprodukáló módszereket, amelyek a könyvet csak a gazdagok számára teszik hozzáférhetővé, de nem is szállt le a kezdetleges színvonalra.

A Lampel-Wodianer-cég, midőn elhatározta, hogy megindítja a Remekírók Képes Könyvtárát, bölcsen az arany középutat választotta; nem akart 20—30 forintos diszkrét kiadni, rézkarcokkal és egyéb efféle drága képekkel, hanem mivel azt kívánta, hogy vállalata behatoljon a magyar középosztály minden rétegébe, megelégedett a kevésbé költséges reprodukáló módokkal, de ezekben aztán a leggondosabb, a legjobb munkát törekedett nyújtani. A jeles magyar művészekkel készített igen izléses rajzokat: Bihari Sándorral, Garay Akossal, Gergely Imrével, Hegedüs Lászlóval, Neogrady Antallal, Réthi Lajossal, Tegedy Lászlóval és Tull Ödönnel, melyeket aztán elsősorú műintézetekkel dolgoztatott ki, vagy a hogy műnyelven mondják, clichérozottatott. Bőven is bányák a képekkel, és ha tekintetbe vesszük a köteteknek olcsó árát (öt korona egy 20—30 ives, pazar táblájú diszkrétésért!) igazán csodálkozunk kell, hogy miként bírja meg a vállalat e nagy kiadói költsége-

ket. Megszerezte a kiadó-cég Zichy Mihály világhírű Madách illusztrációt is a Madách-kötethez.

Előrebocsátottuk a Remekírók Képes Könyvtárának illusztrációról szóló észrevételeinket, nem mintha a könyvben az illusztrációt tartanók legfontosabbnak, de mert a Lampel-Wodianer-cég ezzel a vállalattal egy igen fontos téren lépett fel uttörőként. Hogy egyébként a Képes Könyvtár tartalom tekintetében is mindenképen megfog felelni az ilyen gyűjteményekhez fűzött követelményeknek. erről nemcsak maga az elismert jönevű kiadó-cég kezeskedik, hanem az a körülmény is, hogy a vállalat szerkesztőjének olyan elsőrangú író sikerült megnyernie, a minő Radó Antal, a ki, hogy kiváló írói kvalitásával egyesíti a gondos és lelkiismeretes szerkesztő minden kellékét is, már megmutatta a vezetése alatt álló Magyar Könyvtárban, melyet rövid idő alatt az ország legnépszerűbb irodalmi vállalatává birt tenni. A szerkesztés munkájában vele elsőrangú magyar írók osztozkodnak, a kik részint bevezető essay ket írnak az egyes kötetek elé, részint magyarázó jegyzetekkel növelik a kiadás értékét, részint a szöveg pontos megállapításában járnak a szerkesztő kezére. Azok közül, kiket erre a célra már is sikerült a kiadónak megnyernie, megemlítjük a következőket: Abrányi Emil, Alexander Bernát, Ambrns Zoltán, Angyal David, Bánóczy József, Balassa József, Beöthy Zsolt, Dóczi Lajos, Endródi Sándor, Ferenczi Zoltán, Haraszi Gyula, Hegedüs István, Hevesi Sándor, Ignotus, Junius (Z. Kiss Béla), Kossuth Ferencz, Négyesy László, Palágyi Menyhért, Rákosi Jenő, Riedl Frigyes, Szász Károly, Váczai József, és Váradai Antal.

Hogy e kiváló írók milyen kedvvel és milyen nemes ambícióval végzik munkájukat, mutatja a Remekírók Képes Könyvtárának most megjelent első hét kötete, melyekbe a bevezetőket a következők írták: Ferenczi Zoltán, a Kisfaludy-Társaság nagy, három kötetes Petőfi-életrajzának szerzője, a Petőfi összes költeményei elé, Alexander Bernát, a philozofia egyetemi tanára, a Budapesti Hírlap országszerte ismert Alfája, Shakespeare Remekéi elé, Haraszi Gyula, a francia irodalomnak kolozsvári egyetemi tanára, a legjobb magyar Molière-könyv szerzője „Molière Remekéi” elé, Junius (Zilahi K. Béla) az ismert nevű essayíró, Kisfaludy Sándor elé, végül Endródi Sándor, a hírneves költő, Tóth Kálmán válogatott költeményei elé irt lendülettel bevezető életrajzot. Látni való tehát, hogy a kiadó-cég nemcsak ígér nagy nevetek, mint sokszor teszik egyes kiadó-vállalatok, hanem valóban megnyerte e nagy nevek viselőit munkatársaiul.

Magáról, a vállalat tervezetéről csak elismeréssel nyilatkozhatunk. Főképen az tartjuk kitünő ötletnek, hogy a Lampel-Wodianer cég nem szorítkozik a magyar classicusokra, hanem felveszi gyűjteményébe a külföldi remekíróit is. Hiszen ma valóban igen korlátolt műveltségű ember az, a ki megemlégszik saját nemzete íróinak ismeretével és nem törekszik a világirodalom legnagyobbjainak megismerésére is, a kik egyébként már fordítások által a magyar nemzet tulajdonaivá is lettek. Hol van az a művelt ember, a ki ha remekírókból akar könyvtárt összeállítani, nélkülözni akarná benne Vörösmarty drámái mellett Shakespeare-t Kisfaludy vigjátékai mellett Molière-t? Ismételjük, nagyon helyes volt a programmnak ilyen megállapítása, és igen örvendünk annak is, hogy a kiadó-cég nem riad vissza attól az áldozattól sem, hogy a már sok részben elavult, régi fordítások helyébe avatott írókkal újakat is készíttessen. Így a Shakespeare Remekéi című kötetben a Petőfi fele Coriolanus mellett, melyet a vállalat felhasznált, két új fordítás van: Othello, melyet Mikes Lajos, és Romeo és Julia, melyet Telekes Béla ültetett át nagy sikerrel magyar nyelvre. A legközelebbi sorozat számára pedig Abrányi Emil fordítja Macbethet. A Molière-kötetekben csupa új fordítás van, melyek szerzői, Hevesi Sándor és Gabányi Árpád, minden tekintetben jobbat nyújtanak a régi Molière fordítóknál. A további Molière-kötetekben Váradai Antaltól, Heltai Jenőtől és másoktól lesznek új fordítások. Hasonképp új fordításban van ígérve már legközelebbre Schiller, és Goethe, kiknek válogatott költeményeit Dóczi Lajos fordítja a Remekírók számára. Új és nagyon érdekes lesz a Kossuth válogatott munkái kötet is, szintén már a jövő évben fog megjelenni, magától Kossuth Ferencztől összeállítva.

Természetes, hogy az az 50 kötet, melyekre a vállalat most megrendelést nyit, nem öleli fel magában az egész magyar és világ-irodalom minden classicusát. Hiszen neveltséges volna az állítani, hogy azok a legbecsesebb szellemi kincsek, melyeket a világ költői évezredek óta termelnek, befelelnének ötven, hanem akár kétszer, akár háromszor ötven kötetbe. A kiadó-cég bizonyára maga is tudja, hogy

az 50 kötetben nincs meg minden magyar és világ-irodalmi classicus, de természetes, hogy a gyűjtemény egyes hézagait később ki fogja egészíteni. Mert szeretjük remélni, hogy a Remekírók Képes Könyvtára épen olyan állandó vállalata lesz a magyar könyvpiacnak, a minő ugyanának e cégnek Magyar Könyvtára: elvégre, remekírók sorozatát soha sem lehet lezárni, mert hála Istennek, nemcsak a külföldi nemzeteinek, hanem nekünk magyaroknak is teremnek még és fognak teremni a jövőben is olyan íróink, a kik idők multával joggal fognak helyet követelhetni a classicus írók sorozatában. Hogy pedig mindenkinek művei, a kit a kor igazán remekíróvá szentesít, valóban közkinccsé is válhassanak, arról gondoskodik a magyar szerzői jogról szóló törvény, a mely bizonyos idő multán minden író munkáit felszabadítja és bárki által való kiadását megengedi.

A Remekírók Képes Könyvtára ötven kötetéből, mint említettük, most hét jelent meg; mindegyik táblán ott van a szerző arany medallionszerű arcképe, mindegyiknek szép, tiszta a nyomása, pontos sajtóhibátlan a szövege. A többi kötetek, mint a kiadóhivatal hirdeti, évenként hatával fogják egymást követni, úgy, hogy ez a sorozat 1907 végén teljesen be lesz fejezve. Érdekes, hogy a Lampel-Wodianer cég vagy az Aradi Ingusz I. és fia cég ezt az ötven kötetet nemcsak akkor adja 250 koronáért, ha a vevő egyszerre fizeti meg az árát, hanem akkor is, ha havonta csak három koronát törleszt az árából. Ilyen körülmények közt nem csoda ha ezt a nagyjeleentőségű új vállalatot már is annyira kegyelbe fagadta a magyar közönség. Hiába, van nekünk művelődésre vágyó publikumunk, csak érteni kell a módját hogyan és mily eszközökkel férjünk hozzá; az olcsó és a mellett jó könyveknek még van Magyarországon elég vevőjük.

Karácsonyra! Ritka alkalom!

Egy több ezer kötetes könyvtár vétele folytán a legszebb **disz munkákat**, valamint magyar és német ifjusági **irato-kat** tiszta, kifogástalan állapotban **bámulatos olcsó árakon** árusítom.

Gyönyörű **képeskönyvek** óriási választéka.

Legfinomabb és legdivatosabb **diszle-vélpapírok** nagy készlete. — **Jutányos árak!**

Magyar és német **imakönyvek** minden alak és gyönyörű kiállításban.

Karácsonyi, újévi és egyéb **fi-nom levelező-lapokban** meglepően szép **ujdonságok**. Igen nagy választék!

Nyomatott és lytografált

névjegyek

és üdvözlitek **azonnal és igen jutányosan** készíttetnek el a legdivatosabb betűkkel és modern kivitelben.

Minden **zenemű ujdonság** kapható. **Atjátszott hangjegyek félárban.**

Gyönyörű **karácsonyi diszkek** nagyvá-lasztéka.

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ

könyv, papír és zeneműkereskedése

Aradon, **Andrássy-tér 20-ik szám.** (Arena-épület.)

Városi és megyei telefon: 385.

Ugyan-e cég ajánlja az olvasó közön-ségnek 50.000 köteles kölcsönkönyvtárát, melyben minden ujdonság megjelenés után azonnal kapható.

NAPIREND.

December 25. Szerda. Róm. kath. naptár: Nagykarácsony. — Protestans naptár: Nagykarácsony. — Görög-keleti naptár (december 12.): Szpiridion. — A nap két 7 óra 33 perckor, nyugszik 3 óra 56 perckor. — A hold két 4 óra 23 perckor, nyugszik 6 óra 58 perckor.

December 26. Csütörtök. Róm. kath. naptár: István vértanú. — Protestáns naptár: István vértanú — Görög-keleti naptár (december 13.): Euzrát. — A nap két 7 óra 33 perckor, nyugszik 3 óra 57 perckor. — A hold két 5 óra 35 perckor, nyugszik 7 óra 50 perckor.

December 27. Péntek. Róm. kath. naptár: János apostol — Protestáns naptár: János apostol. — Görög-keleti naptár (december 14.): Tirusz vértanú. — A nap két 7 óra 33 perckor, nyugszik 3 óra 58 perckor. — A hold két 6 óra 47 perckor, nyugszik 8 óra 33 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 758.8 milliméter. délután 2 órakor 758.4 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor $0^{\circ} + 9.0$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 11.3$ — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor K 1, délután 2 órakor DN. 2. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, esik, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.

Szabadságszerel emléktárgyak országos múzeuma (szil. ház-épület I-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 10 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kötőeszköz-nyitva. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye múzeum helyisége melletti ülésterem

December 27. Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

December 29. Földessy Arnold gordonkaművész hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.) — Iparhatóság megbízottak választása (Városház.)

Január 5. A II. kerületi jótékony fillérasztaltársaság választmányi ülése este 6 órakor.

Január 19. A II. kerületi jótékony fillérasztaltársaság közgyűlése délután 3 órakor.

Legértékesebb és legmaradandóbb becsű ajándék karácsonyra a könyv.

Dizsművek, antológiák, ifjúsági iratok és képeskönyvek minden kornak és igénynek megfelelően kaphatók

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésben

Aradon, a Templom- és Kazinczy-utcák sarkán.

A Remekírók

50 kötetes képes kiadása havi 3 és 2 koronás részletfizetésre.

Prospektus ingyen

IMAKÖNYVEK

Hock János, Tárkány: Vezércsillag és Albach: Szenthangzatok gyönyörű bőrkötésben, 3 frt 50 kr. és 5 frt 50 kr.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, december 24.

Enyhe, esős időjárásunk, mikor az utak annyira elrongálódtak, a nagy karácsonyi ünnep előtti napon nem is csoda, ha a gabnapiac silány és forgalom nélküli, miért is a kedvezőbb árhullámozás dacára, áraink csak névlegesen maradnak.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.80—7.85.
Buza közép minőségű 7.60—7.70.
Tengeri 4.30—4.35.
Rozs 6.40—6.50.
Arpa 5.80—5.40.
Zab 6.70—6.80.
Az irányzat kellemesebb.

— Az Auer-szabadság megsemmisítése. Az Auerék szabadsága végörít éli. Az ellene megindult mozgalom olyan arányokat ölt, hogy a mozgalom vezetői legutóbbi ülésükön elhatározták, hogy a szabadság megsemmisítését eljárásának költségeit önkéntes hozzájárulásokkal fedezik. Már eddig is oly nagy összeg áll rendelkezésre, hogy a megsemmisítési eljárás egy-

két héten belül megindítható lesz. Sőt már a létesítendő új társaság is alakulóban van.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, december 24.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkörü korlátolt. Kedvező irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba, 2 $\frac{1}{4}$ —5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprilásra	8.76—8.77
Rozs 1902. áprilásra	7.37—7.38
Zab 1902. áprilásra	7.48—7.49
Tengeri 1902. májusra	5.48—5.50
Repce 1902. augusztusra	11.65—11.75

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprilásra	8.79—8.80
Rozs 1902. áprilásra	7.39—7.39
Zab 1902. áprilásra	7.45—7.51
Tengeri 1902. májusra	5.49—5.50
Repce 1902. augusztusra	11.65—11.75

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	655.—
Magyar hitelrészvény	672.—
Leszámlolóbank részvény	424.50
Ríma-Murányi vasúti részvény	471.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	661.—
Közúti vasút	601.—
Városi villamos vasút részvény	294.50

S z e s z ü z l e t .

— December 24. —

Mai jegyzéselnk: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztást adót.

Száritott moslék: 12.80—13.— korona mmázzsánként

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 24. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 92—93 fillérig, Fialat közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 88—90 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 89—90 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 290 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig.

Szerói: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 86—88 érig. Közép páronként 240—280 kilogramm súlyban 84—88 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 82—84 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillérekben értendők. Szokászerűleg a hizott sortések teljes (brutto) súlyából az élethe páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4/0 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) súlyát vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám December hó 21. napján volt készlet 31,184 darab, december hó 22. napján felhajtott 1402 darab, december hó 22. napján elszállított 1797 darab, december hó 23. napján maradt készletben 30,789 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, december 24.

Magyar aranyáradek 40/0	118.50
Magyar koronáradek 40/0	94.30
Magyar arany 41/20/0	121.35
Magyar ezüst 41/20/0	100.70
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Szlovák-szlován földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyerekménysorsjegy kölcsön	178.50
Fizesszabályozási és szegedi kölcsön	147.—
Osztrák papíráradek	98.85
Osztrák áradek ezüst	98.80
Osztrák áradek arany	118.90
Koronáradek	95.75
1860-lki államsorsjegyek	141.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1590.—
Magyar hitelbank részvény	672.—
Osztrák hitelbank részvény	656.—
Osztrák-magyar államvasút	662.—
10 frankos arany (Napoleonador)	19.03
Német birodalmi márka	117.27
London	239.20
Paris	95.05

Városi színház.

Szerdán, 1901. évi december hó 25 én:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árakkal:

A cirkuszélet.

Operette 3 felvonásban. Irták: I. T. Tanner, W. Pallings, Harry Greenbank és Adrian Ross. Zenéjét szerette: Ivan Caryll és Lionel Monckton. Fordították: Fáy és Faragó.

SZEMÉLYEK:

Titus Wennys Polgár S.	Drivelli Fenyéri Mór.
Lady Dianna Kalocsa R.	Drivelliné Tolnaié.
Dóra, leányuk Felhő Rozsi.	D'Épernay Menszáros M.
Raginald Nemes S.	Rose Gompson Komlósy I.
Dick Capel Gireth K.	Favorita Arkossyné.
Gustave Réti István.	Lucille Haidt Margit.
Biggs, pincér Rubos A.	Albertoni Arkossy V.
Gaston Palágyi L.	Rendőrbiztos Boda Ferenc.

Kezdete 3 és fél órakor.

Bérletszűnet.

Páros.

Este 7 órakor, rendes árakkal:

San-Toy.

Kinal daljáték 3 felvonásban. Irták: Eduard Morton, Harry Greenbank és Adrian Rossi. Zenéjét szerette: Sidney Jones. Fordították: Makay Emil és Fay J. Béla.

SZEMÉLYEK:

A császár Szabó L.	Tucker Nemes S.
Sir George Réti István.	Nau, rizsárú Szamosi L.
Bobbie, fia Arkossy V.	Jung-Si Garai Ilona.
Poppie, leánya Mányai A.	Hu-Ju Billik Emma.
Dudley Haidt Margit.	Miss Prix Borsodi B.
Jen-Ho Gireth K.	Angol hölgy Kalocsa R.
San-Toy Felhő Rozsi.	Fu-Hop Boda Ferenc.
Csu-Li Polgár S.	Vun-Lung Tolnaié.

Kezdete 7 órakor.

Templomépítés folytán

jelenleg a Minorita-épületben lévő helyiségeből 1902-ik év tavaszán kiköltözöm, miért is

**férfi divat, diszmű,
gyermekjáték,
utazási-felszerelések
és pipere-árúimat
jutányosan árúsítom el.**

Ifj. Szejka János

a JOKEY-hoz. 1736

Arad, Andrassy-tér 13. szám.

REGENY-CSARNOK.

A h a r m a d i k .

— Regény. —

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

Fordította: Hegedűs Szeferin. [1]

A *Swiateckivel* közösen fogadott műteremért, mely egyszersmind lakásunkat is képezte, még nem fizettük ki a házbért. Először, mert összes vagyonunk alig közelítette meg az öt rubelt, másodsor eddig, mivel a házbérfizetés iránt valóságos ellenszenvet éreztünk.

Bennünket, festőket, tékozlóknak tartanak! Hiába, azért mégis csak szivesebben iszom el azt a pénzt, semhogy vele a házigazda zsebébe megtömjem és ilyen módon fecseleljem el.

Valahányszor beállított hozzánk, mi többnyire reggel szokott megtörténni, hogy a lakbért eszünkbe jutassa, Swiatecki fekhelyéről, mely a földre dobott szalmazsákból állott (a takarót pedig egy törökös függöny helyettesítette, mely különben festményeink hátteréül szolgált) fölemelkedett és kísérteties hangon szólalt meg:

— Jó, hogy önt még láthatom, mert azt álmodtam, hogy jobb hazába költözött!

A babonás házigazda, ki a haláltól rettegett, megzavarodott. Swiatecki azonban hanyatdólt fekhelyén, kinyújtózkodott kezét mellette összekulcsolva folytatta:

— Így láttam Őnt. Kezén fehér keztü volt igen hosszú ujjakkal, lakkcsizma volt lábán, de különben nem változott meg.

Ilyenkor közbeszólók:

— Néha nem teljeseznek be az ilyen álmok.

Ez a „néha“ láthatólag kétségbeejtette az öregot. Azzal végződött t rendesen a dolog, hogy az öreg dűnbe jött, nagy zajjal csapva be maga után az ajtót, lebotorkált a lépcsőn.

Az öregot nem vitte rá a lelke, hogy a vég-rehajtot nyakunkra küldje.

Igaz ugyan, hogy vajmi keveset vihettek volna el tőlünk. Hátha még e'gondolja házigazdánk, hogyha műtermünköt a kis konyhávaleggyütt más festőknek adja ki, hasonlóképen vagy még rosszabul járhat.

Idővel azonban módszerünk elveszté hatását. Házigazdánk megbarátkozott a halál gondolatával. Három festményt szándékozott épen Swiatecki Würtz genreben festeni, a következő címekkel: „Halál“, „Temetés“ és „Feltámadás“. A háztulajdonos urnak természetesen mindegyikben kellett szerepelnie.

Az e fajta halálos mesék voltak Swiatecki különlegességei, melyeket ő „nagy-, közép- és kiskadaver“-nek nevezve festetgetett meg. E miatt nem veszik meg képeit, bár különben igen tehetséges ifju. Éppen most küldött a a párisi szalonnak két „nagykadavert“ én pedig „A zsidók a Visztula partján“ című festménye met, melyet a „Salon“ kataloguságban „A zsidók Babylon folyóinál“ ra kereszteltek meg. Nyugtalanul vártuk a jury ítéletét.

Swiatecki természetesen már előre tudta, hogy mindennek rossz vége lesz.

— A jury tagjai egytől-egyig idioták, s ha ez az állítás nem felelne meg a valóságnak akkor te vagy idióta, vagy én, képeink idiotászertiek, s azok kitüntetése pedig az idiotizmus koronája!

Két esztendei együttlakásunk alatt mennyit keserítette meg életemet ez a fickó, azt lehetetlen leírni. Minden dicsvágya abban az óhajban összpontosul, hogy őt erényes nagykadavernek tekintsék. Így pl. az iszakost adja. Két-három pohárka szeszt megiszik, körülböz, vajjon látjuk-e, ha nem biztos benne, egyikünk vagy másikunkat könyökével megüt, mélyen szemünk közé néz, aztán sirontuli hangon kérdi: — Nagyon elzülitem ugy-e?

Erre mindnyájan azt feleljük, hogy bolond. Ekkor dűbbe jön, mert semmi sem bántja őt ugy, mint kételkedni az ő erkölcsi bukásán. Alapjában véve azonban igen jó cimborá. Egy alkalommal eltévedtünk a celli sóbányák hegyeiben.

Mivel az est közelgett s az ember könnyen nyakát szeghette volna, így szól Swiatecki:

— Nézd csak, Wladek te nagyobb tehetség vagy, érted nagyobb kár volna. Előre megyek... Ha lebukom, reggelig mozdulatlanul maradsz itt, aztán majd csak segítesz magadon valahogy.

— Nem, nem te, hanem én megyek elől mert nekem jobb szemem van, mint neked — feleltem én.

Erre Swiatecki válaszolt:

— Ha nem ma török is ki a nyakam, ugyis csak az árokban végzem be dicső életemet. Nekem ugy is mindegy!

Vitatkozni kezdünk.

Ezalatt teljesen besötétedett.

Végre elhatároztuk, hogy sorsot húzunk. Megtörténik. Swiatecki húzza a csomót, tehát ő megy elől. Vigyázva lépkedünk a hegynyereg hosszában. Eleinte meglehetősen széles az út, de egyre keskenyedik. A mennyit a sötétben láhattunk, észreveszük, hogy jobbról is, balról is mélység tátong felénk.

A hegyhát mindinkább keskenyedik s mi még rosszabb, talpunk alatt omladozni kezd a vihartól megroncolt szikla...

— Négykézláb kuszom majd, nem lehet máskép — szól Swiatecki.

Nem is lehet máskép. Letérdelünk és négykézláb kuszunk, mint a csimpánsz.

Csakhamar észrevesszük, hogy ez sem használ. A hegyhát már a nyeregnél is keskenyebb. Swiatecki most ugy helyezkedik el, mintha nyeregben űlne, én háta mögött hasonlóképen cselekszem s mialatt kezünkre támaszkodunk, ruháink kárára előrecsuszunk.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

Érvényes 1901. évi október hó 1-től.

ARADRA		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.08
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. u.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.56
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szabolcraól este	9.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Szoborszárdól reggel	6.58
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. u.	10.50
Szoborszárdól délután	2.04	Radnáról délután	3.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.46
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. u.	10.43
Személyvonat d. u.	11.56	Személyvonat d. u.	11.54
Vegyesvonat délután	5.00	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.08
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossetéről szv. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.08	Vegyesvonat d. u.	11.00
Borossetésig szv. du.	5.20	Személyvonat este	8.06

NYILTÉR.*

„Trilby“ perszajó

raktár 1803

Fejér Gyula fűszer- és esemege-kereskedésében Aradon. Ő cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója.

Nyilatkozat.

Folyó hó 19-én este a „Fehér Kereszt“ szállodában tartott értekezleten alulírottak elhatároztuk, hogy azon elavult szokással, mely szerint a vevőközönség körében ujév napján ajándékokat osztunk ki, felhagyunk, és hogy

ujév első napján üzletünket zárva tartjuk, mert lehetetlenné akarjuk tenni az e napon divatozó zajos jeleneteket és avatatlan egyének visszaéléseit.

Midőn ezen határozatunkat a nagyérdemű közönséggel tudatjuk, egyben tisztelettel kérjük, hogy mivel ujév napján üzletünket zárva tartjuk, az esetleges szükségletét előzőleg szerezzze be

Aradon, 1901. december hó 20.

Éles Ármin,	Färber Lajos és Testvére,
Fejér Gyula,	Preisach Vilmos,
Ring Zsigmond és fia,	Guttmann Samu,
Lázár Gyula,	Prolich István,
Dürr Gusztáv,	Rothstein Mór,
Ederer Károly,	Daimel Lajos,
Ladányi László.	

KATONAHANGVERSENY.

Holnap csütörtökön, decz. 26-án

KASS-VENDÉGLŐJÉBEN

a 33. gyalogezred zenekara karmesterük vezénylete alatt

KATONA-ZENE HANGVERSENY

rendeztetik,

melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik.

Kass Béla.

Belépti-díj 40 fillér. — Kezdeté 8 órakor.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvényeinek

12-ik számú szelvényei

1902. január 2-től

30 koronával beváltatnak

Aradon a társulat pénztáránál.

Makón a társulat fiókjintézeténél.

Nyilatkozat!

Az „Arad és Vidéke“ tegnapi 295. számában megjelent „Vizsgálat az aradi ékszerüzletekben“ „Miniszteri biztos Aradon“ című cikkkel szemben alulírottak ezennel kijelentjük, hogy üzletünkben miniszteri kiküldött nem járt el, vizsgálatot sem ő, sem a budapesti m. kir. központi fémjelző hivatal kiküldötte az aradi vámhivatal főnökének kíséretében nem tartott és így nálunk ékszereket sem foglalhatott le. Ennélfogva a jelzett hírlapi közlemény reánk nem vonatkozhatik.

Geller I., Assael H. és fia, ékszerészek.

Fentiekén kívül alulírottak még kijelentjük külön azt is, hogy a cikkben jelzett és jövő évi január 14-én életbe lépő oly rendeletről, mely szerint az ékszerészeknek üzleteik és kirakataikban „Arany és Ezüst“ feliratu táblácskákat kell alkalmazni — sem miniszteri kiküldött, sem pedig egyáltalában bárki mástól mi értesítést nem nyertünk.

Arad, 1901. decz. 25.

Assael H. és fia, ékszerészek.

Nyilatkozat.

Alulírottak kötelezzük magunkat, hogy ujév napján egész nap üzleteinket zárva tartjuk, ha a negyedben levő összes kereskedők üzleteiket zárva fogják tartani.

Kik az alulírottak közül ezen nyilatkozatot megszegik, azok kötelezve vannak ötven koronát a Kossuth-szobor javára adományozni.

Ha a negyedben levő összes kereskedők ezen nyilatkozatot alá nem írják, ugy az érvénytelennek fog tekintetni.

Arad, 1901. december 24.

Popper Károly	Weisz József
Pataky Mórné szül. Mit-	Kohn Samu,
telmann Eszter,	özv. Krenyeczki Julia,
Herzog Györgyné,	Politzer Miksa,
Kohn László,	Molnár János.
Wittenberger Izidor,	Werner Sándor,
Dengl Károly.	Löcs E. és társa,
Kron Lipót,	David E. és társa,
Riesz Márton,	David Jakabné.

Erdélyi Tóni

ujonnan szervezett zenekara

ma és holnap

(karácsony két estéjén)

a színházi sörcsarnokban

hangversenyt tart.

Dr. Barabás Béla
és
Dr. Tabakovits György
együttes
ügyvédi irodájukat
Aradon, Erzsébet királyné-körut 26. sz. alatt
megnyitották.

Kerpel Izsó
50,000 kötetes
kölcson-könyvtárába

Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)
Telefon-szám: 407.

A következő újdonságok érkeztek:

Jókai: Egetvivő asszonyok, *Herczeg:* Pogányok. *Mikszáth:* Régi székér, fakó hám, Fekete kakas, A szelistei asszonyok. *Pataky:* A parti rablók, Orvény, Az utolsó betyár, *Gozkij:* Csudra Makar, *Szabados:* Leányok, asszonyok. *Eötvös Károly:* Emlékezések, Magyar alakok, *Beniczky:* Mindenáron, Hanna, Az első nyom, *Ohnet:* A könnyüvéreiek, *Stockton:* Pomona utilevelei, X. Szüzek a vásáron, *Brieux:* A vörös talár, Sz. I.: Elsülyedt lelkek, *Almanach 1902.* *Donászy:* Szigetvár, *May:* A puskás bur, *Koltai:* M. szab. harcok vezére, *Eckstein:* Isk. kalodában, *Abonyi:* Három vitéz m. baka stb.

Németben: *Viebig:* Die Rosenkranz jungfer, *Heiberg:* Fast am ein Nichts, *Meggede:* Von zarter Hand, *Tranfil Max:* D. Welt hinter den Coulissen, *Bernhard M.:* In treue fest, *Forstenheim:* Der Zauberring, *K. Essenther:* Der echte Ring, *Kavangh:* Johannes Dorrien, *Wothe A.:* Und doch, *Suse, Warum, Ragna, Knut Hamsun:* Die Stimme des Herzens, *Edwards:* Stefan Lawrence, *Collins:* Armadale, *In meiner Jugend, Dewall:* Der schöne Lehmann, *Lesneur:* Slavische Leidenschaft, *Kaviar-Kalender 1887-1901.*, *Ballem:* Aus d. Rumpelkammer, *Amors Missethaten, Stettenheim:* Ein lustig Buch, *Bülow:* Im Hexenring, *Marsch:* Die Todtenhand, *Wachenhusen:* Gesch. e Schönheit, *Der Backfisch, Tinseau:* Versiegelte Lippen, *Steinau:* Tausendschön, *Spätgen:* Plainair, *des Amerikaners Wort, Georgy:* Lotte Bach's Hochzeitsreise. *Hackländer:* Im Damencoupé. *Vanderé:* Drei Blumen der Wachlust.

Francziában: *Zola, Masson, Gyp, Ubaet,* stb.-től újdonságok.

Angolban: *Twain, Ouida, Braddon, Broughton, Wells, Collins* stb. legújabb művei.

Havi-kölcsöndij: 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és tetszés szerinti mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket.

A magyar, német, francia és pótyjegyzékek megjelentek és ingyen kaphatók.

A legszebb diszmunkák, u. m.

Arany, Vörösmarty, Marlitt, Vas Gereben, Eötvös összes művei. **Szilágyi:** Magyar nemzet története, az „olcsó könyvtár” összes számai és sok egyéb kapható egy óriási könyvtár vétele folytán **bámulatos olcsó árakon** ugyane cég Andrassy-tér 20. sz. alatti könyvkereskedésében.

Elnyös alkalmi vételek hangjegyekben; minden zenemű-újdonság kapható.

Naponta képes levelező-lap újdonságok.
Telefon 385.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

GRALLERT J. és FIA

órás és ékszerész Aradon, Andrassy-tér 22. (a megyeház átellenében.)

Remek és értékes karácsonyi és újévi ajándékok a legnagyobb választékban kaphatók.

Nagy brillántárú raktár feltűnő olcsó árak mellett.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen és gyorsan eszközöztetnek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

os. és kir. udv. szállító

legújabb szerkezetű, szabaddalmazott villamos szalon, ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhart J. és Fia

cégnél

Aradon, Andrassy-tér 16.

kaphatók.

Ugyanott nagyválaszték található: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletekből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legújabb!!

„Kaiser” zinn-edények.

Christofle ezüst evőeszközök.

Berndorfi alpacca-árak.

Telefon-szám: 219. 437

Telefon 373. szám.

Házhoz szállít

100 kilogr. I. o. fűtőköszenet 3 kor. — fil.
I. o. fűtőkokszt 4 kor. 40 fil.
I. o. faszenet . . . 4 kor. 40 fil.
Vágott fát 1 kor. 80 fil.

Arban.

Hartmann Samu

Boros Beni-tér 1.

A szükséges tüzelőanyag levelezőlapon is megrendelhető.

Lekvár

nagyban métermázsanként 35 koronáért.

Tisztelettel értesitem szeretett Aradvárosunk nagyrabecsült lakosságát, a közel- és távolból hozzánk szívesen járó közönséget, hogy üzletemet a közelgő

karácsonyi szent ünnepekre
a legújabb
ajándékok
különlegességeivel

szereltem fel, miért is annak szíves megtekintését kérem és maradtam
Arad, 1901. évi december hó.

Kiváló tisztelettel:

MARESCI GYULA

baró Bohus István ur házában,

Atzél Péter- és Zrinyi-utca sarkán, a színház főbejáratával szemben.
1759

Krausz Paulin

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Ritka alkalom karácsonyi és újévi ajándékok olcsó és célszerű bevásárlására!

Gyönyörű ifjúsági iratok, képes és meséskönyvek mélyen leszállított áron.

Divatós és finom levélpapírok, családi és apróbb kaszetták remek kivitelben, meglepő olcsó áron.

Magyar és német imakönyvek!

Karácsonyi, újévi és egyéb levelezőlapokban óriási készlet.

Karácsonyfa-diszek, újévi felhúzó kártyák, szemképrázatos választékban.

Dísz-tárgyak, mint: remek tintatartók, festékdobozok és játékok (lottó, lóverseny) stb.

Névjegyek azonnali legjutányosabb elkészíttetése.

Minden bel- és külföldi folyóirat és divatlap raktáron!

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin,

könyv- és papírkereskedése.

Arad, Deák Ferenc-utca 2. szám.

Ugyane cég ajánlja a t. olvasó-közönség szíves használatára 60,000 kötetből álló **kölcsönkönyvtárát**. Minden irodalmi újdonság azonnal kapható. Havi bérlet 1 korona 20 fillér, egyes kötet 8 fillér.

BORHOZ LEGJOBB!!

KITÜNŐ ASZTALIVIZ

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

1895

ARADI KÖZLÖNY

KARÁCSONYI MELLÉKLETE.

Karácsonyra.

Pihenjen a könyv, a toll is,
Aludjon a palatábla, —
Kilenc éjjel, kilenc napig
Alszik, tulom, egysorjába.
Mese, mese: gyertek ide,
Mondjátok el rendre, sorra,
Mese, mese: ki mit óhajt,
Mit álmodik karácsonyra?

Éjfél után, a mikor már
En vagyok csak, magam, ébren,
Fehérszárnyu angyalocskák
Szállingóznak a setében.
Elköltözött kis Katicánk
Megveri az ablaktáblát:
Hadd mondok el a lelkemnek
Mindnyájatok edes álmát.

Nosza, Pista azt üzeni:
Hozzon neki meséskönyvet,
Napsugárral megívottat,
Szivárványba bekötöttet.
Ici-pici, csópp kezével
Rója fel a táblájára:
Mit csinál most Kossuth Lajos,
Odafönt, a mennyországba? . . .

Jósi megint, sügva, búgva,
Pironkodva arra kéri:
Tollat hozzon, a kivel 5
Hiba nélkül tudjon írni.
Ki úgy veti, a hogy illik
A ropogós üvegnyegyet,
S fülének s jóvoltáért
Nem kettőzi meg az egygyet.

Laci pajtás, mire a sor
Igazsággal rákerülne,
Elaludt a kályha mellett
Csak úgy ülve, félredülve
De gömbölyü két kezének
Nyitva maradt minden újja,
Furulyáját álmában is
Billeggeti, fújja, fújja . . .

Mariskának baba kéne,
De nem olyan, mint a régi:
Hanem, a ki tud nevetni,
Sírni, fönthangon beszélni;
Lefektetik: elaluszik,
Reggel: a szemét kinyitja, —
Ne félj semmit, ha elmondod
Mindjárt tudja kis Katinka . . .

Megkérdezem Jancsikát is,
Bár tudom: nem sokat ád rá,
Csak integet, csak hunyorgat,
Gügyög, gagyog: dada, dáda . . .
S odabúvik édesanyja
Karja közé, kebelére, —
Ó neki még oly közel van
Mennyországa, üdvössége . . .

. . . Hát te édes, hát te szivem,
Te mit üzensz Katicának?
A mikor majd az angyalok,
Ők, tudod, ők, erre szállnak?
Ó ne takard azt a könnyet,
Ki leperdül arcaidra:
O, ne titkold azt a sóhajt:
„Mondd meg neki, jöjjön vissza . . .“
Móra István.

A tea-rózsa meséje.

Irta: Zima Tibor.

Elbull a virág . . .
Eliramlik az élet. Lehullanak a leveleink,
meghajlik az ág, egy kis szellő kell csak,
annyi csak, hogy az én virág-testvéremnek szí-
nét festhesse az emberek arcára, s akkor meg-
kezdődik a mi haldoklásunk. Elmulnak a di-
szeink, erőtlennül engedjük leválni magunkról
egyetlen ékességünket, s hullnak, peregnék le
rólunk a levelek csendesen, szóltanul, szinte
fájdalom nélkül a halál tudata miatt. Mindössze
annyi a különbség haldoklásunkban, hogy egyi-
künk sárga leveleket hullat, a másik fehéret,
a harmadik rózsaszínűt, a negyedik pirosat.

En sárga vagyok. Nem tudom ki volt a
keresztapám, abban vagyok bizonyos csak, hogy
Maréchal Nil-nek hívnak. Nekem nem tetszik
ez a név, de ha az emberek szeszélye így ha-
tározott rólam, hát én türom. Még avval sem
törődnek, ha valami kurtizán-névre keresztel-
tek volna el. Bár ez illenék legkevésbé rám,
mert én szerény vagyok. Jó, hogy az irigység
megszemélyesítőjét nem ismerik az emberek,
mert akkor bizonyára ennek a nevére kaptam
volna én. Ezt is persze csak azért, mert véletlenül
sárga vagyok.

Nem tudom miért gyűlölöm annyira a pi-
ros rózsákat. Olyan szemtelenek, olyan kihí-
vóak, hogy látni sem szeretem őket. Pedig szom-
szédaim mind pirosak. Én aztán bosszantásból
vörösnek csufolom őket. Sokszor órákig elmu-
latok azon, hogy a jobboldali szomszédomat
csufolódással mérgezem. Avval haragítom meg
legjobban, ha ezt mondogatom hozzá:

— Vörös kutya, vörös ló, vörös rózsza
egy se jó.

Ilyenkor annyira elfogja a düh, hogy szinte
pukkad mérgében, s még jobban elvörösödik.
Szeretem a vizavimat, mert az fehér. Istenem,
ha én fehér lehetnék! Nem volna nálam bol-
dogabb virág a földön. Nincs ez jól elrendezve
igy. Én, aki sárga vagyok, fehér szeretnék
lenni, az én szegény fehér virágocskám pedig, itt
velem szemben, mindig arról panaszkodik, hogy
miért is nem született ő inkább sárgának. És
a boldogtalan képes volt egyszer sirni is ezért.

Szegény kis fehér testvérem, de szeretlek
én téged. De boldogtalan is vagyok én temiat-
tad. Mikor rád nézek, s látom azt a mérhetlen
nagy távolságot, ami közöttünk van, akkor úgy
elszomorodok, lehajtom a fejemet és sírok . . .
Ezért vagyok én szomorubb a többi rózsánál,
ezért hajlik le az én fejem olyan busan. Mások
azt hiszik, hogy nem szeretem az édesapámat,

s azért fordulok el az éltető naptól, hogy csak
a szülőanyámat, a földet szeretem. De balgák
is az emberek, istenem de balgák.

Téged szeretlek én fehér kis rózsácskám,
érted vagyok én olyan szomorú. Életem sem
volna, ha téged nem láthatnálak. Olyan jó,
hogy a közelemben vagy, hogy gyönyörködhe-
tek benned, titokban, félve, hogy a többiek
meg ne lássák. Az az utálatos piros rózsza ké-
pes volna kinevetni és csufolni érte. Minek is
születik az ilyen virág épen rózsának. Lett
volna inkább istenfia, vagy papsajt. Tudom, ha
én lettem volna teremtő, nem heneagne most
itt közöttünk a mi szerénységünk rovására.

Ha én lettem volna a teremtő! Be másképp
lenne minden itt elrendezve. Először is téged,
ártatlan fehér virágom, ide ültettelek volna
mellém, hogy érezzem a leheletedet, azt a vég-
telenül édes, drága illatot, amely elbódítja az
embereket, s ábrándozóvá tesz engem, álomba
merít, mely épen olyan édes és borzasztó, mint
a te lényed és a mi örök boldogtalanságunk.

Csak egyszer érnék el, csak egyszer
ölelhetnék, csak egy pillanatra szivhatnám
magamba a te csókokod mézét, s nem bánám
akkor a legirtóztatóbb vihart sem, mely gyöke-
rűnkől szakít ki, koronánkat semmisíti meg
levél-ruháimmal, magammal együtt.

Hogy hatalmasabb növésű vagyok, mint te,
azt kívánod, hogy nyujtsam ki érted a karjai-
mat, s öleljelek magamhoz téged. Szegény kis
virágom, milyen boldogtalan is vagy te miat-
tam. Várod az én ölelő karjaimat, s nem érnek
el hozzád. Kívánod a csókomat, s szomjas ma-
rad az ajkad. Imádkozol a közellétemért, s
földhöz kötött vagy. Látod a szomszédjaim ka-
cérkodását, melylyel engem akarnak meghódi-
tani maguknak, s tenéked mindezt túrni kell
tehetetlenül, mintha megvolnának láncolva
gyöngye karjaid, mintha átkos lenne és végzetes
az ölelése, mérgező az ajkad . . .

Én kicsi virágom, de megváltanám a szen-
vedésedet, de megvigasztalnálak nagy szomo-
ruságodban, ha . . . ha nem lennék én is ró-
zsa. Látod: én nyulok utánad és nem érlek
el. Kitárom feléd a karjaimat, hogy magamhoz
öleljelek, s nem érem el a ruhád szélét sem.
Mert a mi ellenségeink, akiknek mi a legtöbb
gyönyört nyujtjuk, lemetszik karjaimat, mihelyt
annyira nőnek, hogy elérhetném az öleléseidet.
Mintha tudnák, hogy utánad igyekezek, utánad
vágyódom.

Álmodtam egyszer rólad, szépet és rosszat.
Azt álmodtam, hogy a virágok bálát rendeztek.
Tündérpalotában, melynek táncterme magába
fogadta a föld összes virágait a legigénytele-
nebbtől a legszebbig. Képvisele volt ott a me-
zei fűszáltól és a sárga kikircstől a tespedt
lótuszig minden virág. Fenséges vegyüléke a
világ legszebb teremtményeinek.

És millió virág között te voltál a legszebb.
Talpig fehér ruhában, bolyhos, hólepte boád,
mely épen csakhogy a nyakadat borította el,
látni engedte hófehér kebledet, melynek gyö-
nyörei a menyországgal vetekednek. Levél-
ruhád csipkefodrait mintha a teremtés is virág-
királynő számára készítette volna, fehér selyem
cipőcskéiddel mintha a meny habfodrain lép-

kedtől volna. Hajadba aranszalakat fontál, hogy még jobban kitűnjél a sok vetélkedő virág közül szépségeddel és szerénységeddel.

Én is ott voltam a virágok multságán. Ugy álltam ott, elmerülve a te nézésedben, mintha leláncolva lennék, s mintha itt is az a két lépésnyi mérhetlen távolság választana el tőled. S én, a gögös tea-rózsa, nem mertem feléd közelíteni. Láttam, hogy keringsz a szemérmetlen piros rózsa karján, láttam, hogy lejtet a táncot udvarlóiód tömegével, csak én nem tudtam hozzádférni.

Olyan érzés vett erőt rajtam, amilyent virág még nem érezett. Feszültek rajtam az izmok, mintha mindannyi láncot akarna szakítani. Láttam, hogy gyönyörködnek kebled látásán az udvarlók, láttam, amint vállukra tetted hófehér karodat, melyet szabadon hagyott dekoltált ruhád.

És én átkoztam ezalatt a világot, magamat, amiért csak gondolni is tudok rád. Otthon átléphetetlen távolság választ el tőled, megtiltottad, hogy még csak gondolnom sem szabad ruhátlan karjaidra és válladat meglátni; emlékszel még te is arra, mikor egyszer öltözködsed közben feléd tekintettem, s megláttam, mikor fűzöd magad, hogy megpirongattál érte. Azt mondtad, hogy szemérmetlen vagyok, s amit teszek, az — prüd dolog. És mindig elpirulsz, valahányszor csókot lntek feléd.

Nem akartam hinni, hogy te vagy a szép virág, az én fehér kis rózsám, abban a kivágot ruhában. Te olyan szemérmes vagy, hogy egy csókomat is megkönyezned, itt meg annyi férfi-virágnak mutogatod a karját, annyi avatatlan szemnek engeded látni hófehér válladat. Amelyeket pedig én egyedül az enyéimnek tudtam, úgy, hogy azokat meglátni idegen szemének nem szabad.

... Elszédített egy kisé a virágillat és a táncoló párok keringése. Mikor hajnaltájban feleszméltem, ott láttalak megint velem szemben, úgy, ahogy mindennap látlak, szemérmesen és féltéken. Megint az én fehér virágomat láttam, aki szépségének minden kincseit, titkát csak az én számomra bírja. Ugy megörültem a valónak, amelyet eddig sivárnak és áldatlanak hittem. Panaszkodtam a végzet ellen, amely nem enged bennünket egyesülni egymással, s most már megörültem azon, hogy így van legalább, mert hiszen rosszabbul is lehetne.

Látod ennyit gondolok én rád. Mikor más pihen, engem az álmok fásasztanak, fásasztanak, mert azok is küzdést jelentenek utánad. És így mulnak a napok, egygyel több a hátunk megett, egygyel kevesebb előttünk. Az élet azalatt végzi a maga őrlő munkáját, nem tekint arra, hogy elrendezze a szeretők baját, akiknek pedig tulajdonképen nem az élet a fő, hanem az, hogy szeretnek.

A mi életünk pedig olyan borzasztó rövid. Élünk addig, míg bimbók vagyunk, azután már csak a haldoklás következik. Csak az ifjúkor valami, amíg szét nem nyílnak a szirmaink. Mikor már meglazul a kapocs, mely a testrészeinket szorosán tartja, akkor csak egy kis szellő kell, annyi csak, amennyi rózsaszínűre festi az emberek arcát, s akkor megkezdődik a mi haldoklásunk . . .

Egyenkint válnak le rólunk a leveleink, s még a pillangó sem keres többé bennünket. A lepke, ez a kedves, aranyos kis jószág, akinek sorsa annyira hasonlít a miénkhez. Rövid életet él, mint mi, csak hogy boldog. Ha én is úgy járhatnék virágról-virágra, mint ő, akkor . . . hajh, akkor . . . Nem járnék, mert nem tudnék csapodár lenni. Átrepülnék hozzád szerelmes fehér kis virágom, s nem mozdulnék

mellőled soha. Átölelve tartanálak, s még a pillangót sem engedném közel hozzád, pedig ők az egyedüli jóakaróink.

Hozzád repülnek, megrakják magukat a csókod mézével, s áthozzák énhozzám, aki mohó vágygyal szedem le róluk, mert tudom, hogy tőled való, s hogy te nekem küldöd azt.

Ez egyetlen érintkezés az, ami megpecsételte ami szerelmünket, s ami összeköt bennünket az életünk végeig. Te édes kis pillangó, ha a te aranszabadságod kedves előtted, könnyörül meg rajtam és könnyörül meg azon az ártatlan kis virágon, az én fehér szomszédomon, aki épugy szeret téged, épen mint én. Nézd: könnyörül meg rajtunk és a mi végtelen szerelmünkön, légy a mi közvetítőnk. Látod én nem érhetem el a szeretőmet, s ő sem ér hozzám, pedig úgy szeretnénk átölelni, megcsókolni egymást, csak egyszer, egy pillanatra, de tehetetlenek vagyunk és nem bírunk . . .

Ugy-e kis pillangó te szeretsz minket és megteszed a mit kérünk. Hozd el hozzám az én fehér szeretőm csókját s vidd el neki csórába az enyémet. Hálásak leszünk neked éte meglátod, amiért megtanitsz bennünket csókolózni. Ugyis olyan boldogtalan a mi életünk . . .

Ha elhull a virág, ha földre tapossák a mi illatos leveleinket, akkor boldogok leszünk. Akkor talán a szél majd egymás mellé hoz bennünket. S mi akkor is szeretkezni fogunk, úgy-e kis fehér virágocskám. Pedig fejünk felett már eliramlott az élet.

... Es elhullt a virág . . .

Fohász.

Irtá: *Bajta Mihály.*

Uram isten, kinek nagy hatalmát
Nem érti a gyarló földi ész, —
Kit megtagad dölyfös önhitt „jólet”,
S vakon imád a bú, szenvedés;
Tekints szerte e széles világon,
Mert e világ szenved most nagyon,
Kebelében forrong sok nagy eszme,
S ez eszmékben — sok igaz vagyon.
A milliók, kiknek részük eddig
Nem volt egyéb, mint nyomor és bánat
Megunták a sikertelen küzdelet
S a sebverő tövis koronákat.

S mint a vulkán rejte t erőtől
Megreng a föld, — megmozdul a kéreg —
Inog mindaz, — mit szilárdnak hitt rég,
Hosszu sora jámbor nemzedéknek.

Keserves az éhes gyomor kinja,
Oh, nagy úr a — kétségbeesés.
Romlott elme, ha vezérli tettét
Minden csodás áldozatra kész,
Nem válogat jó, s rossz eszközökben,
Kikaczagja százszor a halált,
Vakon halad, — s vadul letiporja
Ki vakmerőn tán utjába állt.

Vannak álnok, hamis Messiások
Hallszik itt is, ott is a szavuk.
Tetteiket önérdék vezérli
És érzelmük ámitó, hazug.
Tévtanoknak hirdetik igéit
És vakon hisz bennük a tömeg.
Rossz sorsának jobbúlása helyett
Mint a barom, — áldozatra megy.

Minden szavuk isten tagadása,
Káromolva szidják szent neved . . .
Kihalt a hit — a lélek virága
Mert nem élhet pocsolva felett . . .
És szeretet sem lakik a szivben
Önzellenül kevés sziv dobog —
A tömeg csak önmagát imádja
Önmagáért ordít, háborog.
Mi nemeg volt, elpusztult e földről,
Nagy örvényként forog a világ,
Szenny, törmelék kavargó felszínén

Hiszen a gaz — a felszínre vágy . . .
Ami szép volt, s miért csapáink
Örömmel vért, s élet áldozának
Nem heviti már a koc: utódot
Nagy fogalma az édes hazának.

Mint tölgy, melyt szellő döntött földre,
Mert törésökét megrágták a férges —
Düledszik e világnak fája,
Bár kívülről tán ép még a kéreg.

Uram! tekints szerte a világon
Küld el ismét megváltó fiad! . . .
Jöjj uram te Megváltó! te Krisztus!
És ved szét ez ostoba hadat.
Mentsd meg te a magasztos nagy eszmét,
Amely álnok, rossz kezekbe tévedt:
Nagy kincs az, hisz milliók szivének
Nyugt buzditó, édes reménységet.
Hadd gyuljon egy új csillag az égen,
Világítson e rémes sötétben,
S hirdesse egy új korszaknak jöttét
A nyomornak rémséges kódében:
„Hogy eljő az igazság uralma —
S egyaránt mér gazdagnak szegénynek
És a gyilkot nem rejti rózsába . . .
S nem hizeleg a dölyfös önkénynek,

Hogy letűnt a szenvedés világa,
Mindenkinek jut elég kenyér, —
Hogy a munka megkapja jutalmát,
S érdem szerint hull majd a babér!”

Millióknak kétségbeesése
Várja jöttöd, — sirva sir utánad.
Ifjak, kiknek most dereng az élet,
S aggok, kik már a sir szélén járnak,
S mégis Uram, hogy ha megjelenél
Es hirdetnél magasztos eszméket —
Ki tudja, hogy e hálátlan világ
Nem feszítne-e keresztire téged . . .
Nem feszítne-e keresztire téged?

Marcáról és Eliz kisasszonyról.

Irtá: *Földes Miklós.*

Ki volt Marcsa?

Szolgálóleány a szállásadó asszonyomnál. Kis diák voltam még akkor, de azért úgy emlékszem az ő szép, vastag, szőke hajfonatára, mintha még most is látnám. Picike szája és hófehér arca volt, a melyikre oly szépen oda illett az a két barna lencse. Olyan volt, mint egy valóságos uri kisasszony, pedig az istenadta egyszerű abonyi parasztleány volt. Csak a kikeményített kartonruhájáról és vörösrre kidolgozott kezeiről látszott, hogy nem kisasszony, csupán egyszerű — Marcsa.

Hát Eliz kisasszony?

Ó a házikisasszonyom volt. Ó parancsolt Marcának, sőt ha mérges volt, bizony még nekem is. Ó is szép volt, de még sem annyira, mint Marcsa. A keze és ruhája azonban sokkal szebb vala, fülbevalója és gyűrűje pedig jobban ragyogott.

Akkoriban még nem igen hasonlítottam össze a két leányt, de arra mégis határozottan emlékszem, hogy Marcát jobban szerettem, mert ő urfi-nak szólított, a mi pedig azelőtt sohasem történt meg velem s így végtelenül jól esett. Eliz kisasszony már csak egyszerűen Ferinek mondott. Néha Ferikének is, de csak akkor, ha boltba küldött . . .

Jött a tél, s a decemberi délutánokon igen sokat kellett tanulnom. Közel volt a karácsony. Szállásadó asszonyom, a Haraszthy néni félt, hogy megbukom, s ez rá nézve is kellemetlen lett volna, mert anyám az ő szigorúságára bízott engem. Alig jöttem haza az iskolából, a néni tüstént szobácskámba küldött, a hol könyvekhez kellett ülnöm és csak később hozta be

ez uzsonnát Marcsa, a ki rendesen azzal állított be:

— Azt izeni a nagysága az urfírnak, hogy tessék tanulni!

... Rideg, sárga, egyemeletes ház volt, a melyben laktunk. Szobácskám egyetlen ablakából a hátsó lépcsőre nyílt kilátás. Keskeny, rozoga falépcső volt ez, melyen a cselédek fát és egyebeket cipeltek föl a pincéből.

Egy téli napon, — délutáni öt óra mulhattott, mert már egészen beesteledett — véletlenül furcsa dolgot fedeztem föl. Én legalább nem értettem meg mindjárt.

Marcsa ott állt a lépcső legalsó fokán. Hátát nagykendő borította, arca piros volt, — talán a hidegtől; mellette pedig egy keményre kifent bajuszu huszár állott. Beszélgettek. A huszár ritkán szólt ugyan, de a mit mondott, az mind nagyon kedves lehetett, mert Marcsa mindannyiszor édesen és hosszan mosolygott a szeme közé. Végre a huszár bucsuzásra nyújtotta kezét, mire Marcsa a nyakába borult és háromszor is megcsókolta. Igen, megolvastam, mert láttam mind a hármát, csak éppen a cuppanásokat nem hallottam.

Ezután sokszor lelesandítottam ablakomból a lépcsőre, mert látni kívántam ezt a jelenetet. És soha, soha nem tudtam betelni vele. Álomban is nem egyszer láttam a nyalka, kurucbajuszu huszárt, a kipirult, de azért szende arcú leányt s a hosszú, hosszú öleléseket. Hanem egyszer mi történik!...

Hát meglátom Eliz kisasszonyt odalent a lépcsőnél várakozni. Éppen a hol Marcsa szokott. Többször és türelmetlenül kirántotta apró zsebóráját, aztán csakhamar ott termett egy fiatal ur, kivel a homályban közelről, halkán beszélgetett. Mindig jobban összesimultak és én lestem, egyre lestem mikor fognak már esőkolódnai. (Nekem csak ez kellett.) De nem tették. Végre is Eliz nem Marcsa, hanem *kisasszony*... Csak szorongatták egymás kezét és folyton-folyvást körülnézdegéltek, mintha vártak volna valakit, vagy félnének, hogy jön valaki.

Ezt a jelenetet is mind sűrűbben láttam és Haraszthy néninek ezidőben rengeteg bosszúsága volt. Hol Eliz kisasszonyért, hol meg a Marcsa miatt nyugtalankodott, hogy „ugyan merre az Isten csudájában késhetnek — ugy-mod — mikor már öreg este van?” S én csak bámultam, mily ügyesen igazolták elmaradásukat. Olyanokat füllentettek, hogy a számat tártottam belé. Egyszer itt volt dolguk, másszor amott sürgős teendőjük s a szegény jó Haraszthy néni mindent elhitt. Elárulni nem mertem őket, mert részint attól félttem, hogy kikapok (mint jól neveit gyerek tudtam, mily rut bűn az árulkodás), de részint attól is tartottam, hogy ha leleplezem a turpít, akkor nem látom többé őket ott a lépcsőnél szerelmeskedni. Pedig olyan szép, olyan jó volt azt látni! Még ma is elnézném...

Hanem a sors úgy akarta, hogy az én kedves élvezetemnek lassanként vége szakadjon. Emlékszem: egy este másképp viselkedett Marcsa meg az a huszár. Beszéltek, de Isten tudja, nem úgy, mint régen s nem is olyan sokáig. Marcsa képe hol bánatos, hol kissé durczás volt, a huszár meg a vállát vonogatta. Sejtettem, hogy ebből még baj lesz... És be is következett: csók nélkül váltak el azon az estén. Keveset aludtam én akkor!

Pedig még csak azután jött, a mi jött!

Másnap este Marcsa ismét lement és várt. Sokáig várt és mind szomorubb arccal. Mikor már majd megvette az Isten hidege, visszajött és hozzáfogott a vacsorafőzéshez. Hanem úgy tett-vett, mint egy alvajáró. Haraszthy néni

mondta ezt, a ki bosszusan pirongatta, hogy tartsa helyén az esztét. Pedig Marcsa semmit sem vétett; csak azért haragudott olyan nagyon a néni, mert kétszer-háromszor is kellett szólítania, míg a leány föleszmélt, hogy:

— Tessék?

Mintha máson ez nem eshetnék meg!

És Marcsa harmadnap is, negyednap is lement, de még mindig hiába várt, mert a huszár nem jött. Jaj de lestem pedig magam is. Ötödnap aztán, mikor Marcsa odaért, a hol várni szokott, leborult a lépcső karfájára és csöndes zokogásra fakadt. Én csak néztem, elszorult szívvel néztem... Hej, csak nagyobb fiu volnék!...

Aztán vége volt. Marcsa nem ment le többé. Azt a néhány pernyi szabad idejét odafenn töltötte. Ült és gondolkodott. Vagy talán, hogy szomorkodott. Istenem, hisz nem tudhatja az ember; az első gimnáziumban még nem tanulnak olyan sokat... Annyit azonban láttam, hogy Haraszthy néni nincsen vele megelégedve, mert feledékeny és szórakozott s azt is láttam, hogy a szeme sokszor vörösre van sirva, az arca pedig sápadt. És ezen mindenki csodálkozott, csak én nem.

Közeledett a karácsony, mindig jobban, mindig jobban. Hangulatomat elnyomta a tanulás, de kivált a bukás zordon gondolata. A tanár urak igen szigorúak voltak. Szinte megkönnyebbültem, mikor haza csöngettek, de mit értem vele? Otthon ismét bántotta valami érzékeny lelke: Marcsát szomorubbának láttam. Ablakomhoz hiába ültem: a délcég legényt s a piros leányt nem láthattam, csak Eliz kisasszonyt s az ő vékony dongáju udvarlóját.

Végre elérkezett a nagy nap: kikaptam az értesítőt. Micsoda remegéssel, gyötrelmes szorongással bontottam föl! Villámgyorsan futott át tekintetem az osztályzaton. Csupa jelles meg jó. Dehogy buktam én, — semmiből a világon. És diadalmas, sugárzó arccal siettem haza a kedves ujsággal.

Hát mikor haza értem, rendőrt, orvost, meg mindenféle hivatalos urat találtam a lakásunkon. Marcsa, szegény! holtan feküdt a konyhában... Isten tudja, miért, de úgy a szívembe nyilalt, hogy még az sem fájt volna annyira, ha minden tantárgyból szekundát kapok.

Otthon is csak a mama meg a lányok örültek az értesítőmnek.

..

Karácsony után, mikor visszakerültem, mogorva sváb leány volt a cselédünk, a kinek egy szavát sem értettem. Szomorúan ültem ablakomhoz s elmerengtem tiz esztendő árthatlan szívemmel az idilleken, a melyeknek titkos tanuja voltam.

Alkonyodott. Tűnődve néztem ki az ablakon s im egyszerre ott látom Eliz kisasszonyt, meg azt az urat. Néztem, néztem, hát egyszerre csak hangosan földobban a szívem és nem akartam hinni a szemeimnek. Nem az a régi szorongatta a kezét, a kit karácsony előtt láttam!

Másik volt...

De evvel sem csokolódozott. Csak összesimultak, szorongatták egymás kezét és közbe-közbe körülnézdegéltek, mintha várnának valakit, vagy félnének, hogy jön valaki...

Hát nem volt bolond lány az a Marcsa?

Dagobert végzete.

Ira: *Hunyár Algernon.*

Dobogó szívvel és tágra nyílt szemekkel ült Dagobert a puha kényelmes zsöllyében és hallgatta azokat az édes bohóságokat, a melyekkel Dagmár oly fölségesen tudta mulattatni társaságát.

Dagmár, a lány, nagyon szép volt s hozzá szellemes, nevetése, akár a tavaszi lágy szellő, életre tudta kelteni a férfi szív alvó érzelmeit. Szerelmet fakasztott a nevetésével.

Dagobert most is odaadással hallgatta azokat az intimitásokat, melyek oly ártatlanok és mégis oly közel hozzák a férfit a nőhöz. Dagmár mestere volt annak, hogy mint mesélje el annak a finom bonbonniére történetét, mely ott feküdt egy ébenfa állványon. Mert minden tárgynak, mely a szobában volt, története van. S ezek a történetek Dagmár ajkain csodaszép szerelmi románcokká változnak át, telidesteli poézissal s költői fantazmagóriákkal.

A fiatal ember, aki szemben ült vele, figyelmesen hallgatta, mint fejlődik a jelentéktelen bonbonniére történetéből szerelmi idill. A lány sötét szempillái alól koronként egy-egy jóakaratu, gyors szemillantás esett Dagobertre. Látszott, hogy tetszik neki a fiatal ember, aki daliás alakjával, nemes metszésű arcával s mozdulatainak finomságával önkéntelen csábót fejtett ki a női szívekre.

— Ha elgondolom, hogy itt mindennek megvan a maga története s mindenike olyan szép és bájos, szinte áhitattal nyulok az ön szobájában minden tárgyhoz — szól Dagobert, mikor Dagmár befejezte a bonbonniére történetét.

— A történetek talán nem is oly érdekesek, de ha az ember látja, hogy szívének örömei és csalódásai ezekhez az apró biztatóriákhoz vannak hozzáláncolva, akkor bizony jól esik azokat elmondani. Nemde, — ön is őriz olyan emlékeket, amelyek életének egyik-másik emlékezetesebb eseményéhez fűződnek? — kérdezte aztán Dagmár.

— Oh igen, — felelt a fiu — de hiába mondanám el, nem lenne oly érdekes, mint a milyenek az Ön románcai.

— Bizonyosan magánál hordja, mert az ilyeneket jobban esik közelünkben, érezni — szól biztatólag a lány.

Dagobert habozott. Lett volna talán neki is egy történetkéje, de úgy érezte, hogy nem szabad elmondania, mert azt is érezte, hogy némileg kompromittálná magát a leány előtt. Egy régi szerelmének foszlányait, zsebkendőt, vagy monogramot talált volna a tárcájában, de éppen ezt nem akarta előmutatni. Tudta, hogy a lány több jóakarattal van iránta, mint amennyi a közönséges érdeklődésben van; ő pedig szerelmes volt. Az imádásig rajongott a lányért.

— Ha elnézem az ön karperecét — szól kitérőleg — érzem, hogy ez a karperec kedvesebb emlékeket tudna később bennem kelteni, mint az a sok lim-lom, amely emlék címen, az asztalomban hever.

— Ez a karperec?

Leoldotta a karperecét s Dagobert elé tartotta.

— Ez a karperec! — erősítette Dagobert. Dagmár elvörösödött.

— Nem akarom önt megfosztani attól az örömtől, hogy emlékei közé sorozhassa, föltéve, hogy a kémlékezés igazán örömet szerez önnek.

Dagobert megfogta a karperecét és megfogta Dagmár kezét. Forró, hosszú csókot nyomott a puha kis kacsóra, mikor hirtelen és

zajtalanul megnyitott az ajtó és belépett rajta —
Dagmár mamája.

Eddig jutottam novellámban, mikor egyszerre meglepett az álom. Avval a jóleső gondolattal, hogy novellám végén a két szerelmezt, Dagobertet és Dagmárt össze fogom házasítani, lefeküdtem s csakhamar elaludtam.

Egyszerre az ágyam végén valami motoszkálást hallok. Odapillantva, látom, hogy az én éjjeli látogatóm nem más, mint szeretetreméltó novellahősöm: Dagobert.

Oh, de milyen állapotban.

Arcán a keserves lelki tusák gyötrelmes nyomokat hagytak.

Orcái szinte kétrét gyűröttek voltak s a nyugodt arckifejezés valami mély bánatnak adott helyet.

— Szervusz, koma! — kiáltottam neki. Novella hőseimet mind tegezem.

Dagobert némán emelte föl fejét s ki-mondhatatlanul fájdalmas, könyörgő pillantást vetett reám.

Ebben a pillantásban volt azonban valami lelkiismeretfurdalás-féle.

— Mi bajod, öreg, nyögd ki — szoltam neki. Csak nem történt baj? Talán a mamával volt valami összekoccanás?

Dagobert a fejét ingatta.

— Hát akkor mi baj? Remélem, kimagaráztad a különös helyzetet s ma holnap boldog pár lesz belőletek.

Dagoberten meglátszott, hogy valami nagy teher nyomja a lelkét.

— Uram, — szolt nagy nyögéssel s itt megjegyzem, hogy novellahőseim nem élvezik azt a szabadságot, hogy engem tegezessenek — könyörüljön meg rajtam. Csak annyit mondhatok, hogy nem vehetem el feleségül Dagmárt. Pedig szeretem, oh, nagyon szeretem.

Meghökkenem. Mindig kellemetlenül érint, ha a novellahőseim nem úgy viselik magukat, a hogy én akarom. Sejtettem, hogy Dagobert szezői intencióim ellenére cselekedett valamit.

— Ohó, barátocskám, az nem úgy megy. Neked igenis feleségül kell vened Dagmárt. Értetted? — Szükségtelen megjegyezmem, hogy minden szót keményen megnyomtam.

— Nem lehet, uram, nem lehet. — nyöszörögte a szerencsétlen. — Pedig imádom Dagmárt.

— Eh, de hogy nem lehet. Majd meg fogod látni, hogy feleségül veszed.

Itt már abban a könnyed tónusban beszéltem, amely sejteti, hogy a beszélő nem ismer akadályokat.

Dagobert lehorgasztotta fejét és mondhatom, ilyesmi még nem történt velem, keservesen sirni kezdett. Dühös voltam és kissé meg-rugdaltam Dagobert képzeletbeli oldalbordáit. Erre a pozitív, de semmi esetre sem tulságosan gyöngéd nógatásra Dagobert fölállott és nyilatkozott.

— Tudja meg hát uram, hogy én Dagmárt nem vehetem nőül, azért, mert én már — *nős vagyok*.

Könnyű elképzelni, hogy mennyire elképedtem. A szokatlan eset annyira felizgatott, hogy hirtelenében nem tudtam mit szólni.

Amint aztán eszembe jutott Dagmár, az a kedves, édes baba, elöntött az epe.

— És te mered magad uri embernek nevezni — förmedtem Dagobertre. — Hiszen ez aljas cselekedet volt téled, Dagobert. Volt szived elbolondítani azt az ártatlanságot?

— Mit tehettem én róla. Megláttam és

megszerettem. Eunyi az egész. Hogy feleségem van, arról megfeledeztem.

Rögtön tisztában voltam, hogy Dagobert most már sehogysem veheti el Dagmárt. Itt valami olyan kibuvót kell keresni, hogy Dagobert valahogy helyrehozza rettentő bűnét, Dagmár pedig elégtételt kapjon. Sokáig törtem a fejem, míg végre megtaláltam a megoldást. Lehet, hogy ez a megoldás nem a leghumánusabb, de hát Dagobert ur sem volt humánus.

Szelid lettem. Arcom sugárzott a színlelt jóindulattól, mikor Dagoberthez beszéltem.

— Jól van, Dagobert. Csak bizd rám a dolgot, majd én elintézem.

Dagobert hálatelten emelte rám szemeit s így szólott:

— Jól van, uram, én önre bizom sor-somat.

Erre a megadásteljes és bizalmas megszólításra, szívembe nyillalott valami fájdalmas érzés. Derögtön Dagmárra, a csunyan megcsalt lányra gondoltam s szó sem volt többé habozásról. Fölkeltem és miután Dagobert bizalommal távozott, befejeztem a novellát.

— Ah, ez vajjon mit jelent? — szolt a mama szigoruan.

Erre a hangra Dagobert felugrott, elsápadt és valamit dadogott.

Dagmár fülig elvörösödve mutatott Dagobertre:

— Dagobert majd megmagyarázza. Mi szeretjük egymást.

Dagobert ott állott tehetetlenül. Agyát kábultság fogta el. Nem hallott semmit.

— Uram, — szolt végre a mama erélyes hangon — reménelem ad valami magyarázatot ehhez a különös helyzethez, melyben önt találom.

A fiatalember fölocsudott.

— Asszonyom, — szolt erős, határozott hangon — igenis meg fogom magyarázni a dolgot. De engedjék meg, hogy azt holnap tehessem.

— Az alkalom most a legjobb. Mért nem teszi mindjárt? — kérdezte Dagmár anyja.

— Erre különös okaim vannak, — szolt Dagobert s most ismét az a biztos, öntudatos ember volt, mint azelőtt.

Dagobert távozott.

Azt mondják, hogy a férfi szivnek nincsenek problémái. Hogy a férfi cselekedeteiben nem lebeg ott az a valami; a minek *kifürkészhetetlenség* a neve. Pedig ez csalódás. A mint a női sziv sokszor a legképtelenebb aberrációkra képes, úgy tévelyeg el a férfi lelke is és megmagyarázhatatlan dolgokat művel. Probléma, megfejtethetetlen dolog többé-kevésbé mindegyikünkben van, csak egyikünkben több, mint a másikban. Végletek a férfiaknál is vannak s ilyen véglete volt Dagobert is.

Ime ott állott a tiszta boldogság küszöbén, szive telve szerelemmel, a vizontszeretetés részegítő tudatában. De hát Dagobert is végletének beláthatatlan ösvényén haladt, melyről nincs letérés.

A mint Dagmáréktól elmentében, céltalan utakon bolyongott, boncolgatni kezdte az eseményeket. Holnapra magyarázatot ígért.

Tudta, hogy az egyedüli magyarázat csak az lehetne:

— Szeretem Dagmárt s ha ő is úgy akarja, feleségül veszem.

Vagy . . .

Dagobert érkezett ahhoz a ponthoz, ahol

a probléma kezdődik. Ahol a végzet magával ragadja a kiszemelt áldozatot.

Vergődésében már nem is volt rendszer. Mikor egy hidra ért, megállott és szemeivel a habok folyását kísérte. Szive lekivánczolt a hüs mederbe. Elméjét egészen áthatotta a vértanúság eszméje.

Egy pár pillanat mulva eltűnt a habokban.

Dagmár pedig halk zokogással tudomásul vette a magyarázatot. Ugy érezte, hogy Dagobert halála probléma volt, s ő is elsiratta a szerelem vértanuját.

Karácsonyi ének.

Irta: Juhász Sándor.

Hasadj ki felettünk
Karácsonyi hajnal,
Hints ránk fény sugarat
Szelid viradattal.

Tekints be, tekints be
Minden kicsi házba
S messzi eltekintő
Uri palotákba.

Szereteted fényét •
Szórd szét a világba:
Ne legyen ma szegény,
Ne legyen ma árva.

Az örök küzdelem
Lassan elpihenjen,
Gyűlölet, vak harag
Szeretetre menjen.

Seb, ha soká vérezett
E napon ne fájjon,
Szív, ha tövis érte,
Gyógyulást találjon.

Ellenség a lelkét.
Meg ne keményítse,
Ember az emberét
Testvérnek tekintae.

Uj remény fakadjon
Az egész világon
Szeretet himnusza
Mindörökre szálljon.

. . . Hasadj ki felettünk
Karácsonyi hajnal,
Szelid ragyogással:
Tiszta viradással.

Hogy ki sirva ébred
Az uj viradatra,
Annak is kigyuljon
A szeretet napja.

S hogy ki búban fogant
Örök szenvedésre,
Annak is ragyogjon
Karácsony reménye! . . .

Egy tükör emlékirata.

Irtá: *Kormos Sándor.*

Magam sem tudom hogyan, de addig gyurtak, öntöttek, míg végre megszülettem s többi testvéremmel együtt Páris legelőkelőbb butorgyárába kerültünk. Itt pompás arany keretbe tettek s pár napig a kirakat legbámultabb tárgya voltam.

A hány leány, asszony, gavallér arra ment, mind csodálkozva nézett reám, s én balga azt hittem, hogy ők az én szépségemet méltatják, micsoda tévedés volt ez. A női hiúság, a kacérság, a férfi önhités volt az, ami megállásra készítette őket s ezt én csak ma tudom. Ma, midőn már csak árnya vagyok hajdani nagyságomnak. S hogy most mint egy össze-visszakarcolt cserép darab itt fekszem a szemétdombon, eszembe jutnak régi dicsőségem immár letűnt napjai . . .

A butorgyárban csak pár napig voltam. Egy verőfényes napon fogat állt meg az üzlet előtt s abból úde szépségű leány szállott ki egy idősebb úrnővel. A leány arcáról a boldogság sugárzott le, a mint a különböző butor féleket kiválasztotta. Szébbnél-szebbek voltak azok s mindjárt észrevettem, hogy egy új pár leendő fészkenek részére szerzik azokat be. A mint engem megpillantott, megállt előttem, lecsüngő hajfürtjeit megigazitotta s a bevásárlási jegyzék egy nagy arany keretes álló tükörrel szaporodott meg.

Egyenruhás inasok, fehér főkötős szobalányok toltak másnap jobbra-balra s végre engem is a hálszobába helyeztek el.

Egy hónap múlva boldogság költözött ebbe a szobába. Egy fiatal ember, a kit bárónak szólítottak, s az engem megvásárló fiatal hölgy mézeshegyes voltam szemtanuja.

Mennyi csók, mennyi édes szó hangzott el ez idő alatt előttem . . .

Napok multak, hetek teltek el s egyszerre csak azt vettem észre, hogy az én szobámból is kezd lassankint kihurcolkodni a boldogság. A férj mindstíriában maradozott ki éjjelent, s az örökös klubbozás miatt nem egy szemrehányás hangzott el ott, hol nemrégiben még a legteljesebb szerelem töltötte be a szoba minden zegét-zugát.

A bájos asszonyka egyedülletében sem feledkezett meg rólam, de míg azelőtt pongyolája ráncait és hajfürtjeit igyekezett minél tetszetősebben elrendezni, addig most azt nézte, hogy vörösré kisírt szemével megjelenhetik-e cseledése előtt.

A boldogság honába a boldogtalanság költözött. Egy napon azután jól becsomagoltak s bájos asszonymmal együtt haza kerültünk a szülei házába, ahol a jószágos képű öreg asszonyhoz, akit a butorgyár-ból már ismertem.

Hogy azután mi történt az én szerencsétlen asszonymmal, azt nem tudom. De azt sem tudom fel-fogni, hogy miért költözött el az asszony, hiszen meg volt minden kényelme. Vagy talán azért, mert kevesebb csókot kapott? Meglehet.

A butorokat velem együtt eladták s én egy zajos kompániába kerültem, egy orfeum-énekesnő lakására.

Az egyik udvarlója vásárolt meg a részére. Egész életemen át annyit nem nélték belém, mint itt. Gazdasszonyom, a festék dobozokkal óra hosszat ült előttem, s előkészítette magát estére, a mikor udvarlója megérkezik.

Ekkor azután megkezdődött az orgia. Pelyhedző állu magnás gyerekek és öreg bankárok felváltva dőzsöltek itt az orfeum-énekesnővel és barátjával. Reggel felé azután páronként hagyták el a lakást.

Asszonyom hódítóan szép volt. Az összegyűlt nagy társaságból különösen két férfit tüntetett ki kegyével. Egy öreg urat, kinek minden gyűrűje a melyet az ujján hordott, egy-egy vagyont ért. Ezen kívül egy gyönyörű szép fiatal embert, ki úgy nézett ki a többi kiélt arcú vendég között, mint a rézsaszál egy csomó bürök között.

A vig társaságba került fiatal ember egy kisebb állású hivatalnok volt s az orfeumban ismerkedett meg a vörös hajú szépséggel. Ettől a naptól kezdve rendes vendége lett a háznak. A félvilági hölgy ez egyszer nem a pénzért, hanem azért türte meg társaságában, mert megszerette azt az atléta természetű, villogó szemű, napbarnított arcú igazi férfi-szépséget. Szerette, már tudniillik úgy, a hogy az ilyen nők szeretni tudnak.

Ez a szerelem lett az én végzetem is. Egy a rendesenél nagyobb orgia alkalmával a pezsgőtől mámoros öreg ur gunyos megjegyzést tett arra, hogy a vele szembe ülő fiatal ember az ő bőrükön élőködik. A célzás hallatára a fiatal ember arcába szökött a szégyenpir s a másik pillanatban egy pezsgős üveget kapott fel. Ha a vén bankár nem kapja el a fejét, akkor úgy törik az darabokra mint ahogy én törtem.

A pezsgős üveg ép közepén ért s én csörömpölve hullottam a földre. A társaság a kellemetlen incidens hatása alatt sietve hagyta el a termet.

Puresa igazán: első gazdasszonyomtól azért kerültem el, mert kevés csókot kapott, itt pedig összetörnek a sok csók miatt . . .

Reggelre egy üvegeshöz kerültem s miután jókora darabom épen maradt, ott egy kisebb keretbe helyeztek el. Ily módon kerültem azután egy szerényen butorozott hónapos kis szobába. Az asztalon, a szekrényen szanaszét könyvek, újságok hevertek. Egy fiatal újságíró-fiu lakott ott.

Az éjjeli munkától sápadt, de fiatalos arcú új gazdám ez érdekességét hullámos, ében-fekete haja csak fokozta.

Éjjel után, miután a fárasztó munkából hazaérkezett, leült kis asztala mellé, egy arcképet vett elő s addig-addig nézte, míg a könyv ki nem csordult szeméből.

A kép egy fiatal asszony arcképe volt. A nő olyan korban lehetett, amikor az asszonyok a leg-szenvedélyesebbek, a mikor szerelmük tűz, öleléstük mámorító, csókjuk isteni. Szép volt, sőt a szépnél is szebb, baba-feje olyan volt, mint azoké a kis angyaloké akik szent képeken a felhők mögül szoktak pajkosan kikandikálni.

Egy nagyon csunya téli délután, mikor négy órákor már besötétedik, megjelent a mi szegényes kis lakásunkban — az asszony.

Nem jött váratlanul, mert gazdám már egy óra hosszat izgatottan járkált fel és alá a szobában.

Erősen le volt fátyolozva s csak midőn ezt levette s előbbem állt, láttam, hogy az arcképe egy cseppet sem hizeleg neki. Igazi szépség volt.

— Tudja-e miért jöttem, kérde az asszony.

— Gyanítom a leveléből, válaszolt gazdám.

— Magának távozni kell a városból.

— De miért, rám unt már?

— Nem, épen ellenkezőleg azért, mert nagyon szeretem. En a magáé sohasem lehetek. Azt tudja, hogy a férjem nem volna el tőlem, már csak azért sem, hogy gyönyörködhessen boldogtalanságomban. A világ pedig annyit beszél már rólunk, hogy női becsületem is megkívánja a szakítást. Szeretem magát úgy, ahogy egy rajongó szív csak szerethet, de a mi szerelmünk tiszta s ennek bünszék nem is szabad lennie. De ha itt marad, érzem, hogy előbb-utóbb azza lesz. Ennek nem szabad megtörténni, távozon tehát messzire, nagyon messzire, ne adjon magáról sohasem hírt. En erős leszek, csak a szívem fog megrepedni. E bucsu csókot fogadja utra va lónak . . .

Egymás nyakába horultak, majd a szép asszony hirtelen behurkolta magát s sietve távozott.

Most következett be életem legkínosabb pillanata. Fiatal gazdám egy ideig szótlanul bámult maga elé, csak könyei peregtek még sűrűn. Majd leült az asztalhoz, két-három rövid levelet írt s az egyikbe az ő arcképét tette, azután kivett az asztalfiókból egy fénylő tárgyat, revolver volt s azzal elélem állt, felhuzta a kakast, előbb szívének majd

pedig homlokának irányozta, a melyhez jól odaszorította. Egy nyomás a kakasra, — e pillanatban feltáru az ajtó, s az imént távozott asszony éles sikolyal üti ki a revolvert gazdám kezéből. A kakas az ütés következtében lecsapódott, a töltény elsült s ismét csak én voltam az áldozat, a belém furódott golyó darabokra repesztett.

A fiatal ember életét az ott felejtett karman-tyu mentette meg, a melyért az asszony visszajött.

A lövés után csend állott be, csak a sötét szoba egyik szegletéből hangzott fel néha egy korholó szó s elnyomott kacaj.

Nagyon kíváncsi voltam, hogy mi történhetett ott, de sötét volt, s nem láthattam semmit.

Engem apró darabjaimmal együtt reggel össze-sepert a lakás tulajdonosnéjának leánya, egy már nem fiatal, szeplős arcú leány. A töredékek között az egyik nagyobbacska darabomat felvette s nézte, nézte hosszasan önmagát, majd elkezdett hozzám beszélni:

— De hát miért nem kellek senkinek. Az a pár szeplő volna az oka? Hiszen a háziúr leánya is szeplős, mégis elvette egy gyáros. Mert a hajam vörös? A színházban a primadonnáé is ilyen, mégis hogy rajonganak érte a fiatal emberek. Nem, nem, nem is vagyok én olyan csunya, ugye tükörkém te nem hazudsz. De talán mégis. te is olyan vagy, mint az emberek: hizelepsz, amitsz s a hátam mögött kinevelsz. Menj utállak téged is, gyűlöllek, mint mindenkit ezen a világon.

Ezzel a földhöz vágott többi darabjaimhoz, utána felsepert a személtápra s most itt fekszem a piszkos szemétdombon.

Nekem, ki egyszer arany keretben állottam, most mindenféle hulladék képezi keretemet.

Ez a szemétdomb lesz a sirom. Ugy látszik minden nagyság ily nyomorultan végzi be életét, ha a sors szeszélye így jelölte azt ki. A palotából a szemétdombra kerülünk, de ha szerencsénk van, a szemétdombról is kerülhetünk még a palotába. Mert ha jól emlékszem, mielőtt tükör lett belőlem, én már itt feküdtem egyszer mint ablak-üveg cserép s innen kerültem én a tükörkészítő gyárba.

De nini, egy asszony féle kapargál körülöttem s egy zsákba gyűjti szerte heverő darabjaimat. Egy vén ragyavert cigányasszony, szájában mocskos kis makrapipa; nyakan gyöngy, fülében nagy rézkarika. Most engem is felvesz, szurtos ingéhez töröl, rám néz s így szól hozzám:

— Hogy a devla rugjon meg, de szípet mutatá.

Most látom csak, hogy én igazán hamis, alnok voltam s megérdemlem, hogy ide kerültem, ha még ennek a vén szipirtónak is szípet mutatok . . . azaz mégsem, hisz ez a szurtos alak is asszony, akkor pedig ő is kacér és hü . . .

Karácsony a redakcióban.

I.

Es együtt ül karácsonyestén,
A szeretet nagy ünnepén,
A szomorú redakcióban
Néhány mogorva bus legény.

Kint hull a hó fehér pihékben,
Olyan magasztos, mely a csend
Mi körülüljük a kemenczét
S fázunk, didergünk idebent.

II.

Az egyik ír, a másik ásit,
A harmadik sóhajt nagyot:
Te szent, te szép, fehér karácsony
Pényed minékünk nem ragyog.

Itt üldögélünk, egymagunkban,
Szürcsölve busan a theat.
Reggelre újság kell a népnek
Es vélemény és ideák.

Reggelre ujság kell a népnek,
Amely ma boldog és mulat.
Ujság amelyben van vezérezik
És sok családi hangulat.

Ujság, amely hiven megírja,
Hogy olcsóbb lett a konyhasó,
És boldog ünnepet kívánjon
Tenéked nyájas olvasó.

III.

S én kitekintek a sötétbe
A jégvirágos ablakon.
S a végtelen, sötét magányban
Az ifjuságom siratom.

Az ifjuság... égből leringó
Lilliom-fehér, szűz tiszta hó,
Oly csillogó oly rövid éltü,
Oly csodagyorsan olvadó!

Es véle olvad minden álom,
Amit az ember vágya szótt
Es ritkán látszik meg a sárrul,
Hogy hópehely volt azelőtt.

Heltas Jenő.

Regény.

Ira: Szomaházy István.

A fiatal ember — foglalkozására nézve ügyvéd, képviselő vagy előkelő hivatalnok — egy forró délelőtt megérkezik a fürdőbe. Az orvos könnyű gégehurutot konstatait nála, s mivel barátunk minden rossz közül a haláltól fél a legjobban, sietve csomagolt és utazott. A fürdő az első pillanatban nincs reá valami különösen jó hatással. A nap itt is csak olyan melegen tűz le, mint Budapesten, a fák levelei fakók és porosak, a kávéház pedig piszkosnak és elhagyottnak látszik. Mindazonáltal megszáll az Adél-nyaralóban, ahol egy tisztességes matróza, aki a szobaleány névre hallgat és állítólag a második, de valójában a harminckettedik csöngetésre lép, a szobába, barátságosan üdvözlö. A új fürdővendég átöltözködik — ebbe a fészekbe ugyan nem volt érdemes négyforintos nyakkendőket hozni — aztán lehangozt kedélyvilággal ebédelni siet. Csodálatos: a vendéglő terraszán csupa falánk és tipikus arcú férfi, csupa koros öreg hölgy és csupa rakoncátlan gyerek ül. Az a néhány ifjabb nő, aki itt-ott gyér számmai helyet foglal, vérszegénynek és jelentéktelennek látszik, hogy hősünk szájalom érzésével vet feléjük egy pillantást. Az étel rossz és szemtelenül drága; a kiszolgálás kritikán alul áll. Az új vendég dühösen kanalazza az ispotályra emlékeztető becsinált levét, halkán így dörmög magában:

— Ugy kell nekem, miért voltam oly ügyfő, hogy a budapesti kényelmemet ott hagytam.

A kávéházban magánosan iszsa a feketéjét, míg körülötte az alsós játék haborgó oceánja hullámzik. Félóra múlva megújja az üldögélést és kialudt életkedvvel támolyog föl a lakására. Ott a kanapára veti magát és tiz perc múlva mélyeséges álomba szenderül. Ugy alszik, mintha vízbe dobták volna. Mikor fölébred és a haját rendbehozza, kétségbeesve ezt gondolja:

— És a doktor még azt akarná, hogy negyvenkét napig itt kuksoljak ebben a fészekben... No ha azt megéri, hát öreg felcsere lesz belőle.

A gyógyudvarban, ahol egy unatkozó zenekar tizenhetedik századbeli újdonságokat játszik, valamivel élénkül a kép: legalább tisztességes kalapokat látni és néhány csipkeruha is feltűnik a horizonton. Hősünk úgy érzi, mintha új életöröm áradna elszibadt tagjaiba. Tehát asszonyok, fiatal asszonyok, elegáns asszonyok is tévedtek ide a jó Isten háta mögé! A hanyagul kötött slipset kissé megigazítja a gallérja alatt, a bajuszát pedig gépiesen kihuzza. E foglalatosága közben egyszerre csak megáll: a zenekari pavillon mellett egy ismerős asszonyt lát. Igaz hogy nem szép és nem fiatal, s hogy

jóformán csak kétszer beszélt vele életében, most mégis boldog izgalommal siet feléje: végre tehát egy nő lélek, aki Budapestre emlékezteti. Az asszony is nyájasan nyújtja feléje a kezét, s egy régi barát meghittségevel köszönti. Azt monja:

— Ni csak, Kővér! Hát maga hogy kerül ide ilyen váratlanul?

Aztán kissé oldalt fordul, egy bájos fiatal nőhöz, — akit eddig nem lehetett látni — élénken így szól:

— Kővér Sándor, a legkedvesebb barátom.

A fiatal asszony kezét nyújt neki, mire Kővér kiderült ábrázattal gondolja:

— Végre tehát egy elfogadható női arc.

Az új ismeretséget — mint az utóbb kitűnik — Enyingi Györgynének hívják. A téli influenza miatt jött ide még pedig egyedül, mert a férje az aratás gondjaival van elfoglalva. Kővér Sándor öt perc múlva a régi, társaság-béli emberré vedlik át, aki csakugy szórja magából a tréfát és az elmésséget. Természetesen azonnal a szalmaözvegy asszonyka mellé szegődik, s a vacsoráig konokul kitart mellette. Enyingi Györgyné, aki eleintén minden szóra elpirul, a válás pillanatában e szavakkal bucsuzik a lovagjától:

— Isten vele, Kővér!

Másnap reggel megint találkoznak a kútnál, s együtt hallgatják a Dobzse László-korabeli polkakat, keringőket, és indulókat. Délután Kővér már a villa előtt várja a szép asszonyt, a tombolánál pedig neki ajándékozza azt a gyöngykosarat, minez Fortuna Istenasszony és a vigalmi bizottság kegyelméből jutott. Ettől fogva aztán naponként együtt sétálnak, népes társaságok keretében kirándulásokat tesznek a környékre, együtt iszszák a kecskelejet és egymás társaságában méretik meg magukat a csalhatatlan gyögmérlégen. Mind e kalandok közben Kővér felvillanyozva konstataitja, hogy Enyingi Györgyné az egész fürdő legkarcsúbb asszonya, míg ő nagysága, lefekvés előtt összehasonlításokat tesz magában a férje- és a barátja között. Ez összehasonlítások, fájdalom, nem a férj javára ütnek ki.

Egy hét múlva Kővér dobogó szívvel rendel meg a virágkereskedésben a legelső rózsabokrétát. A virágot a tanulóleány viszi el az Enyinginé nyaralójába, s hazatértekor dicsekedve mutogatja társainak azt a fényes ezüstkoronát, amit a nagyságos asszonytól kapott. Ettől fogva naponként visz bokrétaikat, s Kővér, aki elég pénzt hozott magával a fürdőre, egy nap távirati uton küldeti el magának a jövő havi fizetését. A virágról, mikor a kútnál később összetalálkoznak, mind a két fél mélyesen hallgat.

Kétheti ismeretség után Kővér engedelmet kér arra, hogy az Enyinginé asztala mellett költthesse el az ebédjét és a vacsoráját. Az engedély, némi habozás után megkapja. Most már az étkezés alatt is együtt vannak, sőt a bizalom utóbb odáig fejlődik, hogy Enyinginé néha így szól Kővér Sándorhoz:

— Kérem, Sanyi, rendeljen nekem valamit! Az ördög se tud eligazodni ezen a macskakaparráson.

Az asszony utóbb csipked a gavallérja giardinette-jéből, a férfi pedig megkostolja a tortát, amit Enyinginé a tányerjén hagyott. Sőt egyizben az egész menüt közösen költik el.

Intermezzo.

(Két monolog)

Kővér. (Este a kávéházban, mikor a barátjától elvált.) Milyen szerencse, hogy ezzel a bájos teremtéssel megismerkedtem! Nélküle megöszülnék, vagy kövé válnék. Van jó dolga annak a számarának, hogy egyedül hagyja? Ugy látom, hogy ő se tart éppen valami visszataszító fráternek, s ha a jó Isten is úgy akarja, hát rövid idő múlva... (Csönget.) Hé, pincér, öreg korhely, fizetek.

Enyinginé (Este, miközben a szobalány a fűzőjét kikapcsolja): Elmés és mulatságos fiatal ember! És mennyivel udvariassabb, mint a férjem! Ha én is olyan anyagból lennék, mint a többi, hát az uracsám nagyon megemlegetné ezt a nyarat! De mi haszna, ha olyan ostoba,

becsületes asszony vagyok! És fájdalom, örökké becsületes fogok maradni.

Mikor Enyinginé egy nap a könyvek panaszokdika, hogy álmatlanságban szenved, Kővér udvariasan felajánlja neki a kézi könyvtárát. A kézi könyvtár egyes remekeit a francia boulevard-novelisták írták; csupa olyan történet, melyben három főszemély szerepelt: a férj, a feleség, a szerető. A férj neveltséges tökfilkó, a feleség ifjú és enniváló, a szerető csupa elmésség és elegancia. A házasságtörés oly könnyűséggel van tárgyalva e munkálatokban, mintha egy semmitmondó látogatásról, vagy sétáról lenne szó.

Az asszony egy nap pajkosan azt kérdezi:

— Mondja meg, Sanyi, őszintén, hogy miért maradt nőtlen? Hiszen innen, onnan valóságos aggregénnynyé lesz.

Kővér e szavakra melabusan bólogani kezd.

— Nagy fájdalmat okoz, de maga előtt nincs titkom. Valaha, gyerekeszszel azt hittem, hogy minden leány maga a tökéletesség... Csalódtam, szenvedtem, ne beszéljünk róla... És azóta nem találtam meg az igazit... Csak akkor találtam meg, amikor már — mindörökké elveszett.

Akik sohase lettek meg.

A posta egy reggel levelet hoz Pusztá-Paálról; a levélben úgy látszik kellemetlen dolgok állnak, mert Enyinginé az egész napon át rosszkedvű volt. A vacsora fölött így szólott Kővér Sándorhoz:

— Egész életemen át az volt a balvégzetem, hogy senkise értett meg... Az édesanyám reggeltől-estig a gazdaságban forgott, a testvéreimnek csak a férjhezmenésen járt az eszük — és a leányéletem csupa álommal és könnyel volt tele... Aztán férjhez mentem, mivel a szüleim úgy akarták... A férjem jó ember, de egészen más csillagzaton él, mint én... Egy szemernyi valóságot nem adna oda egy tengernyi poézisért, s az élete a gazdasága és a kártyapartieja közt zajlik le... Hígyje meg Sanyi, hogy ott sírok, ahol senkise lát.

A szezon közepén váratlan ismerős érkezik a fürdőbe: Pétery doktorné, a pusztá-cigándi körorvos felesége. Igen henegeő kis dáma, aki Budapestről hozatja az öltözékeit, s a környéket mágnesallűrökkel boszantja. A tavaszal a pusztápaáli határ közel volt a megpukkadáshoz, mert a doktorné egy tartalékos huszártiszt segédletével naponként kilovagolt a Pogánykőhöz. Nem szép asszony, de az ajkai fölött van egy bájos részlet s a borzas, szőke haja is nagyon ingerli a férfiakat. A fürdőn azonban nem igen van szerencséje; ötnapi itt tartózkodás után se akad valamirevaló lovagja.

Enyinginé az első nap hangos örömmel csokolózik vele a kútnál, de mikor elválnak, moolyogva néz végig Kővér Sándoron s elégtlenül ezt gondolja:

— Majdnem megfuladt mérgében, hogy egy ilyen jóképű fiu társaságában látott.

A körorvosné fuladási rohamai úgy látszik, állandó jelleggel öltének föl, mert még tiz nap múlva is kizárólag asszonytársaságban kénytelen mulatni s Kővér Sándor hűségesen kitart Enyinginé mellett. A csinos asszony, aki szentül megfogadta, hogy hű marad az urához, e napokban lekötélező nyájassággal bánik rokonszenves udvarlójával.

A két jóbarát — Enyinginé és Kővér Sándor — egy délután kirándul a vörös-barátok romkastélyához; pompás alkonyat van, s mind a ketten kitűnően érzik magukat. Utközben betérnek egy majorságba, vajaskenyeret esznek és sört isznak s jókedvükben gyerekes huncutságokat csinálnak nazzal a jámbor csacsvál, aki a kert végéből nézi a távolban kéklő hegyeket.

A romok között, melyekre lilaszínű, arany-szegélyes nyári est borul, s ahonnan a fürdőhely legmagasabb villája is kicsiny péterkebogárrá zsugorodik össze, Sándor szemtelenül megfélekedezik magáról: orozva megcsokolja az asszony bársonyos nyakát, mely a rózsaszín-sávós selyembluzból kiföhrlik. Enyinginé egész a homlokáig elpirul, s gögös hangon ezt mondja:

— Hallja, talán nem tudja, hogy kivel beszél? Ha még egyszer ilyen arrogánsul viselkedik, hát arculütöm . . .

Sándor e szavakra gunyosan meghajol s e perctől fogva kétségbeesztő udvariassággal viselkedik. Enyinginét következtetve „nagyságos asszony”-nak szólítja, az egész uton a halneológiai tudomány fejlődéséről beszél s bizonyos méltósággal ábrázolja a nemesszívű férfit, akinek legszebb intencióit félremagyarázták. A szép asszony fokozatosan béküléknyebbe lesz s mikor a Margit-nyaraló elé érnek, már mosolyogva út a férfi vállára s kacérul ezt kérdezi tőle:

— Még haragszik?

— Én? — feleli Sándor csodálkozva. — Semmi okom sincs, hogy haragudjam. Neveletlenül viselkedtem s a nagyságos asszony egyszerűen megfenyített érte . . .

Enyinginé erre kacagva ennyit mond:

— Majom!

Másnap Sándor nem várja a kuthát; egész nap az erdőben bujkál és regényeket olvas. A szép asszony egyedül, elhagyatva ül vendéglői asztalánál . . .

Harmadnap összetalálkoznak a hidegvizes intézet előtt; Sándor szertartásosan köszön, de Enyinginé feléje bök a napernyőjével és mosolyogva, de kissé megindult hangon így szól hozzá:

— Ne számárokodjék!

E kötelező szavakra Sándor odacsatlakozik a barátnőjéhez, s rövid bevezetés után diktálni kezdi a béke föltételeit:

— Elfelejttem, hogy megbántott, de csupán egyetlen feltétel alatt: ha vacsora után megkínál egy csésze feketével . . .

— Oh, akár száz csészével is, ha csak ezt akarja . . . A vendéglőből ma este lemegyünk a kávéházba . . .

Sándor meglóhálja a levegőben a mutatóujját.

— Nagyságos asszony teljesen félreért . . .

Nem a kávéházi feketére gondolok . . .

— Hát melyikre?

— Amit majd otthon főz, a saját kezével, a nyaraló verandáján . . .

— Csak nem gondolja, hogy vacsora után vendéget fogadok!

— Miért ne? Becsületszavamra megígérem, hogy igen tisztességesen fogok viselkedni . . . E beszélgetésünk egy félóracsak és aztán kötődöm . . .

Enyinginé elkeseredve rázza meg a fejét és körülbelül tíz percnyi gondolkodás után halkán susogja:

— Nem ismer maga engem Sándor, régen mondom, hogy nem ismer . . .

Kövé Sándor este csakugyan kap egy csésze feketét; igen tisztességesen viselkedik s éjjel után lábujjhegyen távozik a nyaraló kertjén át, nehogy a szomszédokat felébressze. Enyingi Gyuri pedig, aki Pusztá-Pálon még mindig a csépléssel van elfoglalva, harmadnap oly szokatlanul gyöngéd levelet kap a feleségétől, hogy majdnem ellágyulva gondolja:

— Szegény kis cica, mégis csak érzi, hogy távol vagyok tőle . . .

A két nővér.

Írta: *Boikáné-Kempelen Etelka.*

A piros ernyős lámpa rózsaszínűre festette a kis íróasztalnál ülő leány arcát, egész alakját; pedig az éppen halovány volt és szomorú. Kezében reszketett a levél, szemét hol arra, hol pedig a falon függő lefátyolozott arcképre estek. Majd hirtelen felállt s látva, hogy senki sincs közelében, levette a leplet a képről s sokáig elnézte azt a ragyogó szempárt, az aranyzóke haját, a duzzadt, csábitásra termett ajkakat s felsóhajtott:

— Szép vagy, gyönyörű vagy, de nagyon, nagyon rossz . . .

Azután tenyerébe rejtve arcát, zokogni kezdett keservesen. Hosszas sírás után ener-

gikusan lépett vissza asztalához s írni kezdett, válaszolni arra a levélre, melyet már napok előtt hozott meg a postás.

Édes hugom!

Te kívánod, tehát én kezdem meg a valamást. Emlékszem jól az ígéretre, hogyha te szeretni fogsz, vagy azt képzeled, hogy szeretsz, megírod azt nekem s akkor én is elmond neked életem folyását, mely eltávozástok óta is elég érdekes. Eltávozástok! Mintha éles kést szurtak volna szívembe, úgy sajog újra a régi seb. Magam előtt látom ismét azt a gyönyörű szép nőt, aki forrón szeretett atyámat nem szerette, s aki egy napon — lehettem, akkor tizenöt éves — így szolt hozzám:

— It hagylak téged is, mert atyádhoz hasonlítasz, s mert nem tudlak szeretni, de magammal viszem őt, s ezzel átkaolt téged, ki hozzám hasonlít s akit igen szeretek.

Ezzel tíz pár óra múlva elutaztatok. Magamra maradtam édes atyámmal, nekem kellett őt vigasztalnom, letörölni könnyeit, mikor az enyéimet is alig bírtam a szívembe visszaparancsolni. S ő lassacskán nyugodtnak látszott, elmerült könyveibe s én majd az egész napokat egyedül töltöttem

Igazán volt anyádnak, én más voltam, mint ti. Emlékszem jól, mily dacos valék. Emlékszem, hogy jóllehet a német s francia nyelvet tökéletesen bírtam, nem akartam beszédembe idegen szavakat keverni soha. Erett ésszel beszéltem, mint egy felnőtt, hogy én magyar honleány vagyok s fő büszkeségem az, hogy magyar nő létemre nyelvünket tökéletesen bírtam. Ti azt feleltétek, hogy az olyan összevissza beszéd urias, divatos, s hogy hát akkor mi értelme van annak, ha nyelveket tanulnak.

— Mi? — feleltem, az, hogy öröm, élvezet a német s francia remekirokat eredetiben olvasni s mert különben is szükségünk van az idegen nyelvek bírására. De ti nem értettetek meg soha.

Am legyen vége a visszaemlékezéseknek s térjünk át levelem valódi tárgyára. Pedig hidd el, zárkóztam szívemnek nehezére esik feltárni a valót. Hanem az ígéret szerintem a nőket is köti, becsületes nő ígéretében kétkedni is sértés. Tehát legyen.

Szenvedések, kínos szenvedések közepette nőttem fel. S mi lett ennek a vége? Az, hogy tizenhat évvel, éltem tavaszán már megláttam mindent a maga ridegségében s tudtam, hogy az életben egyetlen jó, egyetlen való, igaz van, a halál. A többi: barát, kedves, mind-mind csalfa, önző, hazug, előbb-utóbb magcsal, szeretete megfogytakozik.

Ezeket tapasztaltam már én tizenhat év alatt; sőt azt is, hogy még az édesanya is lehet álnok. Nem hiszek most semmiben, pedig azóta hosszú, nehéz évek multak el s én megismerve a világot még inkább tudom, hogy egyetlen jó barát a halál.

Ma karácsony estéje van. Ma ünnepeljük Megváltónk születése napját. A szemben lévő ablakokból ide-látszik a feny, karácsony-fát állnak körül vidám gyermekek. Ti is bizonyára mulattok, nagy társaság vesz körül, elhalm zva titeket kedves, apró, csecese-becsékekkel. Csak én vagyok egyedül, csak nekem nem hozt ajándékot senki; tudós atyám megféledekzik az ilyesmikről. S látod még sem cserelném fel bánatomat azzal a ragyogó világgal, amelynek léhaságát megvetem. Oh, ezerszer inkább e bus magány, itt boldogabb vagyok, mint ti a pompában, fényben és zajban.

Nekem van, ki naponta türelmesen végig hallgatja panaszaimat, rém ne szépszemével s ezt látszik mondani: „Nem többet szenved veled-e én? Nézd e tövisekkel kivert fejed, e szegekkel átlukasztott kezedet, e lándzsával átdőfött szíved; szenvedtem az emberekert, akik engem nem szerettek, akik gunynyal, hálátlansággal fizetnek s én szenvedtem értök, szeretem őket s menyországot kaphatnak, ha csak hozzám fordulnak.”

S itt szegyenkezve borulok le s elötte, dicsérem az Isten fiát, imádkozom soká, s oly boldognak érzem magamat utána, mint amilyen boldogságot a világ összes gyönyöreinek nem nyújthatnának.

Bocsáss meg késlekedésemért, oly nehezen tudok hozzáfogni.

Egyszer volt, pár évvel ezelőtt, volt egy egyedül álló bus leány. Szeretett, de szüz szerelmet nem tudta senki, nem sejtette az ifju sem, ki szintén érte lángolt. Évek jöttek, évek mentek, az ifju pályát választott messze idegenben, meg is nősült aztán. A leány mulatott, kacagott, jókedvű volt egyre, de csak mások előtt, nem akarta, hogy bírül vigvék a hűtelennel az ő busulását, mert büszke volt s nem mutatta fájdalmait.

Kérkedett a boldogsággal, melynek csak nevét ismerte, s ez jól volt így; mert bár a titkon hullatott köny jobban faj, a titkolt ott örül, ott rág a szív fenekén: de a büszke szívnek mindezeknél fájobb, rosabb a pusztá részvét, mely rendesen nem is szívből jön az embereknek.

Az ifju megnősült, az anyja elhagyta, testvér, barát megcsalta, az álmok szertefolytak s ő belőle ifjan élő halott let. Nem érdekelte már semmi többé. Nem örült a tavasz jöttének, nem vidította fel a kis madár csicseregése, nem szerette az őszet sem, mely eddig kedvenc évszaka volt. Nem járt örömmel a sárguló harszton, nem tudott elmélázni a természet haldoklásánál Olyan volt, mint egy nagy beteg, aki fennjár parancsszóra, de teher neki minden lépés.

Jött egy nap azután, mikor összetalálkoztak újból. A két szempar újra egybekapcsolódott, a szívek megdobbantak, titkon, édesen. Látogatoba is eljött a férfi, bánatosan nézte a leányt, akit a sok szenvedés úgy elváltoztatott. Elainte talán csak szánalmat, érzett, de jött egy nap, egy édes, felejthetetlen. Az apa elszenderült kissé a dívány egyik sarkában, a férfi a másikban ült s a leány apja előtt a szőnyeget.

Künn ősz volt. Nem hallatszott be madárdal, nem hatolt be a napsugár, de minek is leste volna ki titkukat? Egy semmiség volt az egész, az ifju párszor végigsimitotta a leány haját, fejét. A boldogság hangtalan, azt az érzést, amit ők éreztek, leírni nem lehet.

Akkor még azt hitte, hogy a férfi is oly boldog, mint ő. Elszállt ez a hit is, nem tartott csak rövid ideig, s aztán jött a kétkedés.

Sokszor elképzelte a leány, talán még jobb, ha nem szeret. Minek is szeretne most már? Máskor ismét erős vágy kelt benne, odamenni hozzá, kérni, hogy menjenek el ismét messze-messze; teremtsenek maguknak egy külön világot, ahol csak ketten, s csak egymásért élnek.

Hanem becsületessége erősebb volt, ily áron boldog ugysem tudott volna lenni.

Egy napon azán arra eszmélt, hogy nem szeretik őt szerelemmel, hogy csak szánalom, barátság az imádtá érzése. Sejtette ezt rég, hisz sokszor viselkedett úgy, hogy az ő kétkedő leike szenvedett, de végre megtudta a valót . . .

Íme szereimem története. Én soha többé szeretni fogok, hisz ez volt az átkom is, hogy csak egyért tudott dobogni a szívem. Élni fogok egyedül, élni atyámnak, élni az ő gyermekeinek. Te ezt nem fogod megérteni, pedig úgy van. Titkon küldöm nekik ajándékaimat, titkon örködöm felettük, francia órákat adok csak azért, hogy gyermekeiket taníttathassam. Ez az én boldogságom, ez az én örömem.

Künn zug a szél, járnak-kelnek az emberek, ugyan hány szerencsétlen bolyong közöttük? Hidd el, az emberek legnagyobb része boldogtalan, de nem engednek szíveikbe látni.

Nem tudom még kit szeretsz, de fogadj el tőlem egy tanácsot: ne keresd a boldogságot a pompa, fény között; hisz sokszor boldogabb a szerény kis ibolya, mint az üvegház dőlgetett ritka növénye. Légy boldog, ezt kívánja nővéred:

Magda.

Schére Madelaine!

Tehát emlékszel, te is emlékszel arra a régi időre, a mikor az ősi kastélyban még együtt játszadoztunk. Hanem én bizony azt mondom, gráce a Dieu, elmultak azok a kastélyban töltött egyforma napok is.

Csak látnál most. Egész serg udvarló van mindig körülöttem, egyik hajamat dicséri, mely szebb az ébennél, másik természetet találja kecsesnek, s mindez oh chère amie, olyan fen-séges valami. Oly jól esik a bókokat hallgatni lenézni a többi, egyszerűen öltözött leányokat.

Oly jól esik körülöttem összetört sziveket látni, epedő pillantásokat felfogni. Oh mily gyöngék is ezek a férfiak?

Apropos, karácsony estéjén nagy soirée volt nálunk, akkor ünnepeltük eljegyzésünket avec monsieur Alfréd de Terry. Ő kegyelmessége gazdag, csinos, elegáns, finom ember. Tudod édes, olyan, aki minden sportban jártas, ide számítva a nőhódítást is.

Ez utóbbi téged bizonyára igen aggasztana, ha . . . ha . . . ha . . . il et un enfant terrible, de hát azért szeret engem s én is szeretem őt.

Hol ismerkedtünk meg, mint kezdődött a szerelmünk, mon Dieu, én minderre alig emlékszem, nem elég, hogy idáig jutotunk? Szeretjük egymást s azt a bizonyos érzést mi is nem egyszer éreztük már, (tudod, titokban sokszor megcsókolt) de ki álmodoznék afelől, hisz természetes, hogy mámor, mulatság, ebből áll az élet. A mama, ki még mindig elég szép, ő is ezt tartja. Bizony te is jobban tennéd, ha tudós atyánkat ott hagynád könyveivel s aztán sietnél fel, legalább egy farsangot tölteni a főváros ragyogó termeiben. Te, talán még neked is találának egy — enfant terrible t.

No, nézd ezt a szerencsétlenséget, épp most jött a szabó, szaladnom kell tehát ruhát próbálni. Tu, ça sera fameuse.

Note adieu, pedig oly sokat akartam most írni, s válaszolni is neked, te kedves ostobácska. Ezerszer puszil hugod:

Anne.

.. Elolvasta a levelet s a piros ernyős lámpa még rózsaszínűbbre festette az arcát . . .

Mese a szerelemlről.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

Ismeritek az álmodók világát?
Az csak a hüvös, csodaszép vidék,
Illuzió a gyöngye takarója
Es körülötte balsamos a lég,
A csillagsátor ezerannyi gyöngye
Egy-egy remény, rajongó látomás. —
De mégis csak a balga szívek lakják.
Mert hisz kívülük ugyse látja más.

Mikor a szív, kifáradva a gondtól
Üdülni tér és messze-messze száll.
Nem sejtí, hogy az ábrándok honában
Ködbe futó illuziót talál,
Csak száll röpülve, száll a végtelenbe
A csalódástól zsibbadt-hidegen,
Hogy elfeledje amitől menekszik,
Mindazt, mi kedves. — mégis idegen.

Azután boldog lesz — az öbredésig,
Mert elröpül a mámor, meg a kéj
Es akkor már a csillagszölte sátor:
Fetháborított, csillagtalan éj.
A vágy letörve, szárnya csaltogása
Nem hallszik többé nem röpül tovább
S a szív is lassan-lassan belefásul,
Nem kaphat semmit sem vigasztalásul,
Ha látta már az ígért honát.

I.

Ilyen bolondos álmai voltak
Egy szép leánynak valahol,
A büszke uri palotában
Gyönyörködött madár daliban,
Mely regeszölte kis lakásról
Es sok boldogságról dalol
Ruhája csipke, csupa bársony,
Arannyal teli a falak,
A parancsát még ki se mondta,
Futva, sietve jött naponta,
A mindenféle szolgálak.

A kis lány ezt unta szörnyen
Nem kellett neki semmi se,
Csak akkor volt a szíve boldog,
Ha — fogytán már a napi dolgok, —
Jött a dadája s vele együtt
Megannyi szép tündérmese,
Ugy szölte azt a sok beszédet,
Mint hogyha üdvö volna tán;
Hamupipókélt megsiratta,
Egy heli gyászot viselt miatta
Titokban, hogy nem látta senki
Csillagsugáros éjszakán.

Aztán miként a pajkos gyermek
Türelmetlenül vált nagyon:
Artatlan lelke függve-függött
Bolondos dőre álmokon,
Amíg a régim megkívánta
Mindazt, amit a mese rejt.
Egyszalmaviskó zsup földellett,
Es őh ha egyszer nem ebédel!
Hiszen a szív csak akkor boldog
Ha mindent álmodozva sejt

De egyszer véget ért az álom,
Mert úgy kívánta a papa:
„Fiam, sokáig úgy sem élek,
Muholnap bizton sirba térek
Azért gondoskodtam terólad.
Nem is most, régen, valaha:
Szomszéd királyunk deli ifju
Immáron nagykoru legény,
Tizenhat éves már a nóta.
Menyasszony vagy te is azóta
S ifju barátunk — vőlegény.“

Sirt a leány, de mind hiába
Ontotta forró könnyeit.
A kis viágok hiru kapják,
Hogy kitűzték a lagzi napját
S ezen már semmi sem segít.
Nincs senki, aki vigasztalja.
Ugy busul árván, egymagán,
Busan boldogalnak a rózsák,
Ilyen szomorú a valóság
A nász előtti éjszakán.

II

A büszke, fényes palotából
A nagy vigasság közepett
Megugrott a királykisasszony,
Akár valami kis grizett,
Benn meg se látták, mikor eltűnt
A százados nyárfák alatt.
A főminiszter töstöt mondott,
Összehadart minden holondot,
S a vőlegény a kishögössel
Pertut kocizott azalatt.

A kis leányt meg vitte, vitte
Az a bolondos dőreség,
A melyhez szív és nem ész kell,
Mert eltakarva benne fészkel
Az ábrándoknak örök mérge
S ebből egy csöppnyi is elég.
A nászi köntöst levelette,
Batiszt ruhába öltözött,
S azt hitte, hogy most végre boldog,
Mert nem bántják a földi gondok
Hisz a szívébe, kis szívébe
Örökös napfény költözött

A kert legáján várta várva
Egy sápad képü kis legény:
Ha kinézett a várhegy ormán
Már látta bus hegedős formán:
Kezében lant, az ajkán nóta
Szívében eltitkolt remény.
A nóta hangja visszaverődött
Es zokogott a vár falán
Ő úgy kívánta már, hogy lássa,
Mert azt érezte, messiása,
Az üdvössége lesz talán.

Es szólt az ifju: „Legszébb álmom
Im végre hát valóra vált,
Te voltól az én mindenségem,
Felhő takarta szürke égen
Ugy tüntél fel, mint fénylő csillag.
Mint örök napfény legkivált,
Azt is feledtem, hogy mi ketten
Sosem lehetünk boldogok:
A büszke várkisasszony szíve
A hegedősért nem dobog“

A kis leány meg letapasztá
A panaszködő ajkakat.
Nyomán a lepkeszárnyu csóknak
Pirosuló rózsaszól fakadt:
„A szerelemben drága hősöm
En akadályról nem tudok.
Oh vigy el innen; messze, távol
Örökös, hosszú éjszakából
Fog állani a boldogságunk.
Veled megyek, tiéd vagyok.“

Szeretsz? — „Szeretlek szenvedélytel,
Mikor közelg a csöndes éjfel,

Elstratom a boldogságom,
Mivel a napon elbírult.
De nem fáj már a szívem érte
A vágya teljét hisz elérte
S a büszke vár legszebb virága
A dobogó szívekre hullt.

Nem bánod e meg hogy követél,
Hogy minden pompát eltemettél?
Szegény vagyok, nincs drága kincsem
Vagyonom kívül se más.
Nincs uri váram, mint tinektek,
Dus palotába nem vihettek . . .“

„Oh egy kicsiny padlás szobában
Szászorta szebb az álmodás!“

III

Csodaszzerű álom, mintha mese vón,
Lángoló szereltem a padlás-szobában,
Öszelelkezve boldog-álmodóm . . .
Csodaszzerű álom, mintha mese vón
A padlás-szobában.

Hiuságos gondra itten nincs idő
Minden röpül percz egy-egy örök élet,
Kaczerködő napfény hogy ha oda téved,
Tova siklik gyorsan, m'nek tudja más
Milyen két szívbéli egyhedobbanás!

IV

De minthogy pusztá szerelemből
Megélni nem nagyon lehet
A kis leány a hét utóján
Ehesen csak felbredett,
Es hogy az éhségét előlje,
Az asztalfükhöz jutott,
De a hegedős élestára
Már akkorára kifogyott.

Azért fölkelt és hamarosan
Nyakápa vette az utat.
Kenyérkereső gondok üzük
Minden kis forást felkutató,
De a danája nem a régi
Mert „egy“ leányról énekel,
S az ilyen nóta más kisasszonyt
Többé már úgy se érdekel.

A lelke sir s ő tépelődik,
Bántja az örvád ezalatt,
Szerelmese meg azzal fogadja,
Hogy batiszt ruhája elszakadt,
A régi, fényes garderobból
Jó volna csak egy szoknya most . . .
S a hegedős mellényezéből
Ellökotor vagy két hatost,
Két ócska, bácskai hatost.

Másnapra pedig arra virrad
Hogy a királylány nincs sehol,
Üres a fészek, a pacsirta
Már idegen helyen dalol,
Szóraz szemekkel gondol utána
Szószke feje milyen bodor,
Emléke sincs más, csak egy levélke
S ruhájából egy csipkefodor,
Egy kaczerködő kis fodor.

„Kedves fiam — mondja a levélben —
Az én szemem is könybe lábad
S tudom, még elsirok sokáig
Szerelmes párom te utánad,
Magadra hagylak, visszazúllóh
Ahonnan eljöttem hiába,
Nálad marad azért a lelkem,
En visszamegyek a palotába,
A büszke királyi palotába.“

Az hittem, hogy az álomország
Csak éppen olyan, mint a másik,
Boldog is voltam benne véled
Az első hajnalhasadásig.
Tovább is laknám mindörökre,
Jövök hozzád szívem, megint,
Ha akad biztos fizetésed,
Nem több, csupán hatszáz forint.

A hegedős az elején sirt,
Az utóján már kaczagott:
Szegény babuska, összetéveszt
Velem egy Rotschild-alakot,
Hisz hatszáz pengő se láttam
Sem egy rakásban, sem külön,

*Csak egyszer esiptem életemben.
Három koronát fűtővön.*

*Azután gondolkodni kezdett
Hogy voltaképpen mit tegyen?
S mert érző szivét elborítá
A reménytelen szerelem,
Még némiképp örült is ennek,
▲ hűtelenségnek lekívált
S a lantján tovább kultiválta
A mélabus verses-írdályt.*

Családi örömök.

Ira: Molnár Gyula.

Györgyei, 34 éves, erőteljes, szálás férfialak.
Elza, 28 éves, telt idomu úde asszony.

Délutáni napfény. Györgyeiék hálószobája. Előnk és beható eszmecsere egy kipólyázott baba fölött, Elza és a „tudós asszony” között, amelybe koronkint a dada is beleköttyen. A kis mama szoknyájába egyfelől egy kíváncsi 10 éves leánya, másfelől egy fölborzolt sörényű 12 éves fiucska kapaszkodik.

Györgyei (Az irodából jó, rosszkedvű, tudja miről folyik a tanácskozás és boszus fintort vag hozzá; valamit dörmög a szakállába, és idegesen rácsálja a bajusza végét, miközben a ballábát tánczoltatja.) Hm; persze... A baba! (Az ablak elé áll s tovább morfondál.)

Elza (Észreveszi Györgyeit és félvállról oda is szól): Bálint, már nincs dolgod az irodában?

Györgyei (Motyog a fogai között.): No, csak csinál!

Elza: Tán valami pert vesztettél?...
Györgyei: En? pert veszteni... nem szokasom!

Elza (Elmerül a baba fölötti ankét újabb részleteibe.)

Györgyei (Kis szünet után): Hát nem lesz ennek sohase vége?!

Elza (Bámész tekintettel): Mi bajod van?

Györgyei (Ideges türelmeletlenséggel): Ert-hetetlen, mit duruzsoltok örökké a babáról... Ez így megy estétől reggelig és reggeltől estig! Kipólyázatok, bebólyázatok, ide-oda forgatj-átok s végre tenyérre fektetitek... Nem csoda, ha örökké sir!... Irgalmazzatok ennek a csöppnyi jószágnak! Engedjétek élni!

Elza: Te meg mibe nem avatkozol? Dolgozzál nyugodtan az irodában: — innen egy hang se hallatszik oda! Hagyj nekünk békét!

(A madám gunyosan mosolyog, de cseppet se zavartatja magát munkájában; behint a babát rízsporttal, aztán szakértelemmel pólyázni kezdi. A kis leány s a fiu mindezt szájáttva bámulja.)

Györgyei: No, végre! Talán kimennek innen?! Menjenek, kérem — menjenek!

(A madám a dada karjaiba helyezi a babát s kitakarodik vele a másik szobába; a kis fiu is u'ának megy, de a leánya még marad, mert kíváncsi, hogy tulajdonkép mit akar a papa a mamától?)

Elza: (Gyengéden megveregeli férje vállát, hízogón) Bálintkám, valami történt veled? Talán nem jött be az irodavezető? vagy valami boszuságod támadt; tán valakivel összepereltél s most itt akared a mérgeidet kiadni?

Györgyei (Kelletlenül): Ugyan, ugyan! Eszem ágában sincs!

Elza: Hát akkor miért vágsz ilyen savanyu ábrázatot?

Györgyei (Vállát vonogatja.) Mert idáig vagyok! (Ugy tesz, mint aki gégáját akarja el-metszeni.) Unom az egészet!

Elza (Elbámulva.) AZ egészet?

Györgyei: Igen... az egészet!... babástul együtt!

Elza: Már most aztán igazán nem értelek!

Györgyei (Kitörve.): Azt hiszed, hogy az ilyesmit soká ki lehet tartani? Ez már a negyedik — nem — az ötödik hónapja!

Elza: Hogy a kicsike megérkezett.

Györgyei: Hogy megszüntem read nézve létezni. Én vagyok a ház legutolsó emberi lénye, akivel valaki törődik! Eleintén — no,

Isten neki! — annak talán úgy kellett lennie. de négy-öt hónapig!... No, tudod, ez már egy kissé sok a joból...

Elza (Átfogja a férje nyakát, és hízogó hangon) Bálint legyen eszed! mit akarsz? Azt szeretnéd, ha téged is úgy dédelgetnének, mint egy babát?

Györgyei: (Tréfás kétségbeeséssel.) Isten ments!... Hanem — (A kis leányt fikszirozza, aki konokul a szobában marad és úgy tesz, mintha játszadoznék, holott élénken fülel.) Ebben a házban az ember meg sem mondhatja, hogy amit akar!... Birike! hallod-e, kis leányom? Menj be csak az irodába s keress meg a zsebkendőmet! Majd megtalálad valahol... (Birike bizony nem szívesen megy, de kénytelen-kelletlen kisompolyog a szobából; Györgyei alig várja, hogy bezáruljon mögötte az ajtó, azután haikán suttogja.) Lásd, meg se csokolhatlak!

Elza: (Elkaczagja magát.) Hát csak ez a bajod? No, csókolj meg — gyorsan!

Györgyei: (Elkeseredten.) Gyorsan? ugye? Mert még ránk talál nyitni a dada... a Laczi gyerek... vagy Birike... mert hiszen mi sohase lehetünk egyedül! egy fél minutumig se! Sohase tudhatjuk, ki fog az ajtókon dörömbölni... Jóravaló ember nem csókolozik a gyerekei előtt; a dada előtt meg niocs kedvem ehez.

Elza (kihívón.) Lásd, mialatt ezeket mondod, már tizszer is megcsókolhattál volna!...

Györgyei. Tizszer is... Hátha tizenegyedik-szer is kedvem kerekednék erre, bizonyosan fölsülnék vele! Aztán meg... az ember nem azért házasodik, hogy csak suttyomban csókolózzék!

Elza (Kissé nekikomolyodva.) Édes barátom, tehetek én arról, hogy a kis baba megérkezett? hogy annyi babra van vele? hogy örökké fáj neki s... hogy mindig van neki valami baja... Azt hiszem, ez minden emberfiánál így van... nálunk se lehet kivétel...

Györgyei (Duzzogva.) Persze, hogy így van... És így a családos embernek egy zserüen meg kell semmisülnie... Vájjék el ágy és asztaltól... Mert hisz a mi életünk való-sággal ez! Éjszakára bezárkózol a babával, meg a dadával — engem szépen összedugtál a Laczi gyerekekkel... Már most mi vagyok én ebben a házban? Egy sürün látogatott pénztáros, aki egyebet se tesz, mint fizet... Fizetem a dadát, a madámot, a zongoramestert, az angol kisasszonyt meg az Isten tudja, mit nem!

Elza (Lehangoltan.) Igazán nem tudom, mit tegyek veled?... Mit akarsz? Ne örkődjem a baba fölött éjjelenként? Bizzam arra a lelketlen mormotára, akit alig tudok álmaiból fölczinelni, ha a baba sir?... Laczi se alhatik már Birikével egy szobában...

Györgyei. (Atöleli hévvel a feleségét.) Ne szavalj!... Nem kívánok én tőled lehetetlenséget... Mindennek meg van a maga határa... Már igazán nincs türelmem az író-asztalnál ülni és dolgozni. Bevallom neked Elza, hogy arra gondoltam — igen Elza, ... Egész komolyan arra kezdtem gondolni hogy

Elza. No mire?

Györgyei. (Tréfás fenyegetéssel.) Hogy meg foglak csálni!

Elza. Ah... és ezt még be is jelented?

Györgyei. Lehetsélen egy állapot az, mikor a férj reménytelenül kénytelen udvarolni a feleségének.

Elza. (Sugárzó arczzal.) Ellenkezőleg... ez kedves dolog... s nekem nagyon tetszik. (Átfontja férje nyakát.) Hát szeretsz? Igazán szeretsz?

Györgyei. (Csókolgatja Elza nyakát, haját.) De ez így nem maradhat!... Ezen változtatni kell.

Elza. Rajta, barátom, rajta.

Györgyei. (Szenvedélyes hévvel magához ölel Elzát; e pillanatban beront Birike s diadalmasan lobogtatja a zsebkendőt.) Megvan papa, megvan! (Nyomában csörtet Laczi s a fölönvulást a dada zárja be a babával.)

Györgyei. No lám! Nem megmondtam!

Elza. (Kedve lenül.) Igazad van Bálint.

Györgyei. Hát csak ennyi az egész?...

Ördög vigye az igazamat! (Mélyen nadrágzszebeibe mélyesztí kezeit s le-föl jár-ke.)

Elza (Egy ötlettől elkaptatan, kaczagásba tör ki.)

Györgyei (Elámulva néz reá.): Mi lett?

Elza (Alig tud szóhoz jutni.): Te... Bálint...
lint...

Györgyei: Nos... fogsz-e végre beszélni?

Elza (Sug valamit a férjnek s ismét kaczag.)

Györgyei (Nem hallotta, de kiderül az arcza, mert sejti a dolgot.): Igazán... egy szót se hallottam...

Elza (Ismét megsugja.) Nos, ugy e, pompás ötlet?

Györgyei (Versenyt kaczag Elzával.) Gyorsan... gyorsan...

Elza (Toilette-hez lát, kalapot igazít a fejére, boát csavar a nyaka köré, megnyugtatója a kíváncsi Birikét, hogy bevásárolni megy. aztán a férje karjába akasztkodik s indul ki-felé.) Menjünk, barátom!

Györgyei (Kitőtő jókedvvel.) Rendez-vous — a feleséggel! Non-plus ultrá-ja a családi örömöknek!

Karácsony-este.

Gömbölyü arczu, szép kis keresztifiam, a kinek képe itt nevet rám irosztalomon, te jutottál eszembe, hogy e mesébe fogok... Kicsinyke vagy még ahhoz, hogy a szavak értelmét felfogja lelked, de erre fordítom azért buksi kis fejed és ide képzellek a közelenbe, hogy jobban érezzem magam körül az életet!

Hadd gondoljam, hogy figyelve hallgatsz reám s tollam járását kíváncsian követi kékos szemed, bár tetőled sok volna még na az, tőled csak egyet kívánunk, semmi mást, csak azt, hogy egészséges légy, dundi és jó kedvű. Te, a ki pazarul osztogatod kis síkad meleg csókjait, szeretettel markolsz bele cukortól ragadós ujjacskaiddal apa szakállába, a ki — ha tőled kitelhető apró csinyeket követsz el, — hizelegsz anyusodnak, mint egy hamis czicza: — mesélek neked a te kis angyal-társaidról, a kik nem voltak olyan szőfogaok, mint te, a kik nem akartak vidámak és kővérek maradni, hanem oda kívánczotak a kis Jézus fényes udvarába, hogy szárnyat kapjanak fehér vállacskaikra...

Olyan csöpp kis ember vagy még, hogy hintalovadra is alig tudsz felkapasztkodni, de ha majd nagyra nősz s az életnek minden buját örömet úgy megismered, mint most — összes tudásod ez — az o betűt, ha majd úgy rábukkansz mindenütt az élet nehézségére, mint a hogy rátalálsz e betűre már minden nyomtatott lapon, akkorra majd kibőkülz te is azokkal a kis angyalokkal, a kiket most olyan szigoruan ítélte el, a miért fájdalmat okoztak anyjoknak, apuskának... De addig csak légy jó, légy engedelmes, tedd azt, a mi egyetlen kötelességed, a minél többet nem vár még tőled senki: légy erős, egészséges és nevéss, kaczagj sokat!

Mesémért a díjat, mit égértél — úgy fáj, hogy meg nem vehetem rajtad e perczen! Pedig csábit nagyon. — „Kapsz tőlem három csókot; egyet a hajadra, egyet homlokodra, egyet szemecskédre...” Megérzem azért mindenütt, s ha igazában nem is vehetem fel e bért, elkezdem a mesémet, a minek valóság lesz a nagyobbik fele...

Hol volt, hol nem volt...

Igen, túl az Operenciás tengeren...

Nem, még annál is messzebb, a felhőkön túl, a csillagok felett! Ott vannak azok, a kik elkívánczotak erről a földről, mintha parányi szivük előre azt sejtette volna, hogy — nem érdemes átküzdeni egy hosszú életet, mikor a vég ugyanis mindig csak egy! Mintha tudták volna, hogy könnyebben találnak felfelé utat, mig nincsen lelkükön por, és nem kellett nekik senki csókja, nem kellett nekik semmi más, csak egy fehér kis koporsó és aranynyal vert kis szemfödő...

Igaza! van, hogy nem volt szép, a miért ilyen fájdalmat okoztak azoknak, kik szerették őket, de ennek daczára is nem tudják nevüket elfelejteni, s karácsony-estén, mikor te az izgatottságtól piros arczzal lesed az égből az angvált, a ki a sok jót és szépet hozza neked, a temetőben is visszafojtott könyvek között várják őt a csüdes, apró sirok fölött.

Es mikor már elcsendesedik a zaj ott, a hol az életnek örült minden ember, mikor már be-

fejzte küldetését a kis Jézus, mielőtt fáradtan térne vissza hazájába a felbőkön túl a csillogok fölé megpihen egy percze a temetőnek, szomorú csöndjében. És míg fényes udvarával átvonul a kicsi hantok fölött, kigyulnak rá a viasz-gyertyák és meghajolnak a fényök ágai.

Egy pillanatra halálos némaság lesz mindennütt, mintha megakadt volna a föld, e vén óriásnak szivverése, aztán egyszerre, úgy, egyetlen hangba olvadna bele sok fájo szivnek emlékezése, feltör a jajszó. . . Egyetlen szivnek lüktetése, egyetlen szivnek zokogása csak, s kiérezni belőle száz meg száz törzsurást, az anyák csókba fuló szavát, az apáknek visszafojtott könnyeit. S a hideg, havas kis keresztet, a melyeket fájdalmasan ölel körül két kar, mindögyre csak egy névvel felelnek vissza és állnak mereven, érzéketlenül. A halál diadala ez a szeretet ünnepe!

Eltakarja arczát a Jézuska is, és a kis angyalok vissza-viszavágnak egy tekintetű anyjuk meleg szivére. Hiszen a menyországnak minden fényessége is hidegebb, mint az! Aztán a merre utjuk halad, havat szórnak a földre; hull, hull alá a sok fehér csillag és lassanlassan elhal a jaj . . .

Csak egy szegény, kopott asszony jár még arra a sorok között, kezében egy karácsonyfa, rajta annyi, annyi szép, cifra dolog. És megbotlik, megcsuklik a térde, egy percze megáll, hogy letörölje arczát, azt képzeli, hogy könnyektől nem lát talán tisztán . . . Pedig a hó tette azt, hogy olyan egyforma lett valamennyi sir s nem találja meg a kicsike keresztjét.

De azért csak keresi tovább, k resi fáradhatatlanul a kis leány sirját, hogy ott szakadjon meg a szive . . .

Szegények voltak, olyan szegények, hogy enni is alig mertek. Dolgoztak reggeltől napestig, hányták a havat az udvarokról, az utcárról, kihordták messzire, s a mit kerestek érte, azt felemésztette a házbér és minden napi kenyér. Egyetlen kis leányuk volt, mögöttük járt mindenfelé, úgy, mintha árnyékuk lett volna. Viték magukkal mindenková: munkába, szélbe, mert nem volt kire hagyni, kicsiny volt még az Istenadta. Átfázott szegény és egyszer csak egészen megkékölt egy köhögési rohamban . . . Meghalt.

Mikuláskor még él és úgy sirt, hogy a ki halotta, annak is megfájult a szive. Azért sirt, mert neki nem hozott semmit a Mikulás, mikor pedig jó volt, nagyon jó volt. De hát szegények voltak. És Mikulás kikerülte a szegényeket. De nem kis keresztfiam, te ezt el ne hidd! A szegénység nem bűn, csak szerencsétlenség. Aztán a lakásuk is olyan kicsi, olyan szűk és mély volt, hogy igazán nem csoda, ha Mikulás nem talált oda.

Hát ok nélkül sirt. És vele az édesanyja is. Az még keservesebben. Hanem a karácsony! Oh, ha még kevesebbet esznek is, de kell, hogy Jézuskát elhívják akkor a kicsi leányuk hoz, s hoz majd neki szép, cifra fát, kalácsot, babut, új ruhát . . .

És rakták félre a garasokat. Szerencséjükre, mert nem tellett volna másként szemfedőre.

Abból a pénzből pedig, a mi a temetőből megmaradt, nem tudtak kenyeret, fát venni maguknak, pedig éheztek, fáztak. Hát kihozta neki ide a sirjára.

És a sötétülő esetben roskadozó lépésekkel fel-felcsukló zokogással, vigasztalanul keres egy apró keresztet, a hol megzujthassa a fényőfának viasz-gyertyáit, a hol majd várja, hogy megszakadjon a szive.

Felém fordítottam mosolygó édes arczodat, kis keresztfiam, míg megírtam ezt a mesét, a melynek a nagyobbik fele igaz. Azt akartam, hogy közelebb legyen hozzám buksi fejed, nevető két szemed, azt akartam, hogy jobban érezzem magam körül addig is az — életem . . .

Margit.

Női boszu.

— Utánzatok —

Írta: Smart.

Joggal kérdezhetik mindenekelőtt, micsoda új irodalmi műfaj: az utánzat? Bizony ez is a dekadencia szülötte, amolyan másolás-féle, ami-

kor az ember ellesi a nagy mesterek színeit, előadását, felfogását és aztán e technikai fogások el-sajajításával megpróbálja, hogy önállót alkosson. Nem plágium ez, nem pávatollak ragyogtatása, hiszen eleve kijelentem: utánozni akarok.

Most már vagy jök az utánzataim és ez apró történetekben felismerhetik a nagy mesterek orosz-lánkörmeit, akkor már is elértem czéloamat, ha pedig rosszaknak találják utánzataimat, akkor is azzal vigasztalodom, hogy azért rosszak, mert sokat adtam hozzá a magaméból és így van bennük némi eredetiség is.

Hogy az összehasonlítást megkönnyítsem, egy közös témát veszek alapul: A női boszút, és ebből kiindulva néhány apokrif vázlatot mutatok be, amelyekből képet lehet nyerni néhány irodalmi jelesünk felfogásmódjáról és kidolgozásáról.

(HERCZEG FERENCZ.)

Barlay Elizáról — egy tuzat párbaj és fejvetőzés után mindenki elismerte, hogy egyedül ő minden bálók királynője. Mindenki a'att természetesen csak az erősebb nem értendő, mert annál több irigye támadt a nők közt. Tudták róla, hogy két év előtt, mint rövidruhás kis leány még Örzse névre hallgatott, tavaly már Erzsébetre komolyodott és csak az idén változott át szezessziós Elizára. Még azt is a szerencséjének tudták be, hogy a divat is szolgálatába szegődött, mert akkoriban hordták először a szűk, testhez álló ruhákat, amikben Eliza karcsu termete, kigyószerű hajlékonyságával kápráztatta az ostoba férfi szemeket.

Volt is udvara a lánynak, bárhol jelelt meg: hangversenyen, korcsolyapályán, pikniken és bálon. Sőt kérője is akadt, de ő rendre kikosara ta mindet. Anja egy igénytelen, nyárs-polgárianan gondolkodó asszony, korholta is eleget: — Meglásd, Örzsi —

— Eliza — anyám,

— Hát legyen Eliza — baj lesz ebből, hoppon mar-dsz —

— Egy Barlay leány nem maradhat hoppon, legfeljebb nem talál magához illőt — felelt a leány fehér fogait mutatva.

Sejtett azonban a jó asszony egyebet: Tavaly még sűrűn megfordult náluk egy távoli atyafiuk, valami Batháry-gyerek, szolgabíró valahol a környéken, de mióta Elizát annyira felkapta a társaság, szinte tüntetően kerüli a házukat.

— Ostoba fráter — szól a lány daczosan felvetve a fejét, — képzelődő, hiu és ugyan mire? Ő maga egy nagy semmi, még egy vágas is van az arczán, valami színésznoéért kaphatta.

A farsang utolsó bálján aztán megtörtént, hogy a szupé alkalmával Batháry is Barlayék asztalához került. Eliza az asztalfőn tüntetett a jokedvével, boldog-boldogtalan udvarlását elfogadta, Batháryról tudomást se vett. Csak lopva vetett egy egy pillantást az asztalvégre, ahol a szolgabíró a nagyfejúekkel tartalmas eszmecserebe merült valami közigazgatási reformról. Eliza érezte, hogy ezt az embert szivből gyűlöli. Viszont Batháry is megtett annyit, hogy valahányszor a pezsgős poharat a szájához emelte, a pohár széle felett szeme odatévődött a lány kipirult arczára. Ésrevette, hogy egy tejeles arczu huszárhadnagy sugdus a fülebe és huzatja a kedves notáit hurszakadrig. Ezt a leányt csak gyűlölni tudnám — gondolta komoly megyőződésel.

Az ezüstnyaku üvegek szorgalmasan fogytak bent a teremben már ráhuztak a csárdást.

— Olyan a kedvem — szól messzezsengő hangon leány — hogy ma meghocsátanék a legnagyobb ellenségemnek is. Ugyan Batháry hát kocczintsunk mi is egyszer.

Batháry k mért udvarissággal tette meg az utat az asztalfőig.

— Aztán a csárdásból is adok majd egy ujrát, a vége felé — szólta Eliza kicsattanó arccal.

— Megbocsásson, de várnak rám a kártya asztalnál — felelt dacosan a szolgabíró.

A büszke lány e hallatlan visszautasításra elhalványult, mint pihegő keblén a mousselin, hát éppen ez a férfi alázza meg őt nyilvánosan?

Aczélos kis keze megremegett a boszuvágytól és felemelt pohara habzó tartalmát Batháry arczába öntötte. A férfi a lány szilaj tekintetéből megértett mident, így gyűlölni csak mélyen sebzett, szerető sziv képes; átérezte, hogy e pillanatban élete kincsét veszti el, ha nem elég erős, hogy visszaszerezze.

— Hadd szolgáljak rá legalább, amit kaptam — kiáltotta kitörő hangon és izmos karjával átölelte a lányt, odakényszerítve ajkát az ajkához.

A botrányra szomjas társaság másnap ugyan-csak kapkodta a helyi lapokat párbajhírek után, de meg kellett elégedniök egy rövid hírrel, mely csak ennyi volt:

Sarlósi Barlay Erzsébet és Karancsi Batháry Elek — jegyesek.

(BENICZKYNÉ BAJZA LENKE.)

A grófné az ősi park százados fáí között keresett enyhülést feldult idegeinek. Boszút kell állani a herczegen, ez világosan állt ellötte, de hogyan, mikép? Tán megmutassa férjének a sértő tartalmu levelet? Hi z ez párbajra, botrányra vezetne és feltve őrzött családi szentélyét kiszolgáltatná a világ nyelvének, a nagy Galeottonak! Nem, az ily elégtétel megsemmisítene mindent.

Hirtelen egy gondolat villant át agyán, gyorsan felsietett budoárjába, papirra vetette a következő sorokat: — Herczeg! Azt a levelet, amely tartalmáról itélve komornámnak szól, nekem kézbesiteték. A tévedést észrevéve, sietek visszajutalni levelét, vegye úgy, mintha fels-m bontottam volna, mert legyen meggyőződve, hogy nem veszek tudomás herczegségednek komornám iránt táplált érzelmeiről.

Miközben a grófné erőteljes vonásokkal írta a levél alá a nevét, kielégített boszu visszfénye csillogott szemében.

(KÓBOR TAMÁS.)

Fonnyadt mellén szorosabbra vont a munkásleány a kopott kendőt, amint a kapualjban a fagyos szél átjárta testét. Mintha a lelke dermedt volna meg, a boszuállítás pillanatában elfelejtette a mult minden édességét, csak a jelen keserősége fojtogatta a torkát. Távolról már feltűnt a csábitó elegáns alakja, gomblyukában ott diszlett a pompázo szegfű, amelynek ára az ő kezemunkájából, a munkásleány keservesen összekuporgatott filléreiből telt.

Még néhány pillanat és itt a cselekvés ideje. Görcsösen szorította magához a vitriolos üveget s a boszuálló hideg eszköz érintésénél mintha női gyávasága diadalmaskodott volna. De csak egy pillanatra. — Munkában megacézolozott jelleme kielégítést követelt és a boszu d-mona biztosan vezette kezét, amikor az üveg maró tartalmát csábitója arcba vágta . . .

A férfi kinordítása felrázta a leányt lelki dermedtségéből, érzékei előtt feltárult a rettenő valóság, tettének irtózatoss következménye . . . Ott látta heverni áldozatát, egykori félistenét . . . nyomorultan, meggyalázva. Ósaszonyi ösztönétől korbácsolva, reávetette magát és az éléketlenített férfiaroztot örületes csókokkal halmozta el.

(SIPULUSZ.)

Ha egy olyan ernyőt, amit nap és eső ellen használnak, antukának szokás nevezni, akkor az én kabátom joggal viselhetné az antukabát címet. Összel, amikor elkötoznek a vándormadarak és visszaköltöznek a színészek, az antukabát büszkén feszül a vállamon fe öltői minőségben, amikor az eső esik, az utcákat végigöntözik a locsolókocsik, akkor esőköpenyegnek használom, végül, amikor a zord tél lehelesöpri a korzó fáirok a lombot és mögöttük elötűnnek e villamos lámpák, akkor egyszerűen átminösül téli kabátta. Osztályosa ő minden bűmnak, bánatomnak, egészen összenőtt a lelkeimmel, szerencse, hogy nem testemmel, mert akkor nyár idején nem küldhetném nyugalomba egy oly üzlet kapcsán, amit nagy urak Lombardirozásnak neveznek, jogászok megzálogba csapásnak.

Egyszer ismét eljött az ideje, hogy kiváltssam. Az üzlet lebonyolításával megbiztam Nánit, a hirtelen szökefűrtü mindenest. Mindenesetre lehetett volna a lány szebb is, de vörösebb haja már bajosan. Csunya volt szegény feje nappal, mint az éjszaka, de meg sötétben sem lett szebb, mert akkor is világitott a haja. Egyszer

a pitvarban megcsiptem az állát. Mentésemre legyen mondván, teljesen beszámíthatatlan állapotban tettem. Hanem e percztől kezdve az ő asszony lőnye csodás változáson ment keresztül. Hü lett hozzám, mint a mameluk a kormányához, egész nap söpört és tisztított a szobában, hogy meneküljön kelletházulról. Csak hogy a mindennapi állcsipést azt el nem engedte többé, még akkor sem, amikor a foga fájt és fel volt kötve az álla.

— Náni, elmegy a felöltömért és kivasalja — szoltam amaz emlékezetes napon.

— Igen is, nagyságos ur — szolt a vöröshaju tündér, átvéve a zálogczedulát és cserébe oda kinalta az állát. Ezuttal azonban elmulasztottam a szokásos duszórt, pedig fel sem volt kötve az álla.

— Siessen, estére már kell a bankettre.

— Megyek már ténsur, s őt durczásan és becsapta maga után az ajtót. — Persze hogy elkéstem a bankettől, amit az alsóvárosi szegény gyermek felruházó és kiházásító egyesület rendezett világpostával egybekötve. Már a halásziét kanalizták, amikor a terembe léptem, sőt meg se éljeneztek, nehogy szálla akadjon valamelyiknek a torkán. Ellenben minden szem reám, vagyis ujonnan kivastalt kabátomra tapadt. Magam előkelő hanyagsággal fordítottam hátat a társaságnak, hogy levessem magamról a mesterséges porhüvelyt, csak hogy e pillanatban harsogó derűtség támadt. Mosoly, kaczagás, nevetés röhej oly khaosszá olvadt össze, amilyet az öreg Homér se pipált. A megisztaltetés nekem szolt, mert Náni — a nyomorult — a kabátomon, e hátam közepén rajtahagyta a zálogczedulát. Mindezt boszúból, mert az nap nem csiptem meg az állát.

(PEKÁR GYULA.)

A csábos jukker-asszony kaczerása minden fegyverét előszedte a léhaság arzenáljából, hogy boszúterve sikerüljön. Amint a bizalmas tété-téte alatt tekintete a vén báró epedő pillantásával találkozott, ajkai elé kellett szorítania krém-szinű csipkekendőjét, hogy hangosan fel ne kaczagjon. Ez a vén roué, akinek teste már csak siralomháza férfias lelkének, azzal kérkedett a kaszinóban, hogy nála, a garnizon legünnepeltébb asszonyánál némi sikerekre tett szert. De hiszen ezért példás büntetést érdemel, mely örökre kedvét szegje kései donzsuanoskodásának.

— Elfogadtam látogatását kedves báró fogadó napomon kívül is — folytatta a szép asszony illatos cigarettre gyujtva, pedig — higgye el — sokat kockáztatok vele. Nem is képzele, hogy az utóbbi időben mennyire féltékeny a férjem és éppen önre. A többi udvarlómról tudja, hogy leha fráterek, de az ön megállapodott, érett férfiasága bizony mindig veszedelmes az asszonyokra. Képzelve az imént is, hogy a kaszinóba ment, egész jelenetem volt ön miatt.

— Ó nagyságos asszonyom, engedje meg, hogy a kezét megcsokoljam végtelen kezeségeért — szolt a báró, akinek hiúságát kellemesen csiklandozták a bűbajos asszony szavai.

— Képzelve csak a férjem azzal fenyegetett, hogy a legkisebb gyanuok alapján lelő engem, lelővi őnt, mindenkit.

— Ez részről semmiesetre sem volna korrekt eljárás — szolt a báró, mert azt a látszatot kelti, mintha előre számítana az esküdtszék felmentő verdiktjére.

A társalgás mindinkább bizalmas jelleget öltött, a szép asszony egészen elemében volt, mert ugyancsak értette a módját, mint kell a férfit a kis esztől is megfosztania.

Hirtelen felharsant az előszoba csengetyűje, a nagy jelenés ideje elérkezett!

— A férjem — sikoltott az asszony raffinált színpadi hatással, amelynek titkát rövid színésznői pályafutása alatt leste el. Ez ő, ismerem a csengetését, a léptei hangját! Végem van, ha itt találja őnt.

A báró korrektül felgyenesedett.

— Asszonyom, oltalmam alatt áll.

— Nem, nem, mindenre kérem, csak a botránytól kíméljen. Meneküljön, de hisz már késő. De hát rejtőzzék el az istenért, oda a pamlag alá, gyorsan. Ha hihetek érzelmei őszinteségében, tegye meg, hisz becsülete forog kockán!

A nagy jelenet pompásan sikerült. Az asszony elhalványodása, könnyei kéztördelése igazán művészi elismerésre tarthatnak számot és sze-

gény bárót alaposan megtévesztették. Nagy sietséggel bujt a pamlag alá, összezsugorogtatva fáradt tagjait, hogy a csontjai is ropogtak.

De már tovább nem túrtóztethette magát az asszony, szerepéből kiesett e jelenet láttára, a visszafójtott kaczagás csattogva tört ki kebléből és kaczagott, kaczagott az asszonyok ama hangskáláján, amely a meggyalázott férfit megörjiteni képes.

(SZOMAHÁZY ISTVÁN.)

Miközben a bankár neje szobája felé tartott, némi önvádat érzett lelkében. Mégis csunya dolog, hogy egy hét óta csak futólag látta az asszonyt, a löversenyen, az operában, vagy Gerbaud ablakai mögött. Komolyan elhatározta, hogy kárptolja majd az elhanyagolását és megveszi számára a gyémánt colliert, mihelyt a legutóbbi börze veszteségeit kiheveri.

A bijon asszony éppen hogy hazaérkezett, a férfias szabásu felöltőt levetezte karcsu testéről és kaczer kalapja szalagját oldozta.

— Vesztett ismét? kezdte a támadást az asszony, — nem volt szerencsége a játékban és ennek köszönhetem én a szerencsét? — Ugye bár?

— Igen, vesztettem, váratlan politikai fordulat tette tönkre számításaimat, de kiköszörülöm a csorbát — felelt a férj a hazard játékos makaczságával. — Eppen azért jöttem, hogy belegyezését kérem egy nagyobb pénzügyi operációhoz, amelynel esetleg az ön nevére írott tőkénket is igénybe kell vennem.

— Tegyen amit jónak lát — szolt közönyösen az asszony, én mindenbe beleegyezem. De ha tanácsot adhatnék, azt ajánlanám: játszószék Salgó-Tarján-t, hausse-ra, Rima-Murány-t baisse-re.

— Ugyan édes Evelin, talán megálmodta ezt a szerencsés spekulációt? — kérdezte gunyosan a férj.

A csöpp asszonyban felforr minden keserűség, de urakodott magán és kiszámított dőféssal sújtotta le ellenfelét, bites urát.

— Az én értesüléseim megbízhatók. Eppen most hallottam az államtitkártól. Fiatal ember, de eszes fő. Egy rokonom érdekében jártam nála. Megígérte közbenjárását és melleleg fel-említette, hogy egy ily irányu börzemanőver fényes eredménnyel járna és kárptolná őnt minden veszteségeért!

A dőfés talált, a hatalmas pénzember meg-ingott. Egy pillanatig azon volt, hogy reáveti magát az asszony törékény testére és kisajtolja a vallomást: mi volt hát az információ ára? Az asszony mintha csak várta volna az ütést, ott állt a tükrök előtt s emberfeletti nyugodtsággal simította le halántékán a zilált frou-froukat.

De a rideg üzletember felülkerakedett a férjen, a hideg ész, a józan, számító ész legyőzte benne Otellót.

— Megfogadom a tanácsot — szolt rekedt hangon és magában hozzágondolta: — hadd térüljön meg legalább a veszett fejsze-nyele.

(MÁRKUS JÓZSEF.)

A komorna csodálkozva nézett urnőjére: ma a galambszívű grófné oly ideges volt, aminőnek még soha sem látta. Házomszor is lebontotta a hajkoronát, amit a fodrásznő remekelt a fejére, a negyedik pongyolát adalta természetére és egyik sem nyerte meg tetszését. Igen mert a kis grófné ma nagyon szép — imádandó akart lenni, hogy szépsége varázshatalmával boszut állhasson a — férjén.

Istenem, még csak három hónapos házások és a csapodár férj ma füle hallatára egy társaságban azt a megjegyzést tette, hogy barátnőjének, Bathó baronesz-nak kívánatos ajkai vannak. Hát szabad-e egy háromhónapos férjnek más asszony ajkait megkivánni, nincs hatalom, nincs törvény, amely ettől tiltaná? A hütlenség nyilvánvaló, boszut kell állania, rettenetes boszut.

Elégedett mosoly vonult el ajkain, amint a kaczer boudoár nagy állótükrében tekintett. Lebontott haja fekete patakként omlott alá a hófehér pongyolán, amelyből kivillant alabastrom nyaka és karja. Csak jöjjön a bünös, a boszu műve beteljesül. Nem sokáig kellett várnia: a csapodár megjelent.

— Szép vagyok? Kérdezte kaczerán, csókra nyujtva feléje bársonyos kis kezét.

— Istennöm vagy — sugta boldogságtól remegő hangon a férj és gyengéden magához

vonta, hogy csókzapporral borítsa el korrallpiros ajkait.

— Még ne, várjon, hagyjon magamra egy pillanatra, valami meglepetést tartogatok a számára — szolt a grófné és kisiklott az ölélő karokból.

— A rabszolga engedelmeskedik urnője parancsának — szol enyelgő hangon a férj — megtört szívvel távozem, csak egy kérdést: hány percig tart a száműzetést?

Az asszonyka kituskolta az ajtón az akaratoskodót, kétszer is ráfordította a kulcsot a zárba, csak aztán felelt meg:

— Csók kellene uracskám, hát miért nem megy a szép Bathó baroneszhez, hisz annak oly kívánatos ajkai vannak! Tőlem csókot nem kap ma, se holnap, soha többé — értett?

— De asszonyom —

Hogy e szigorú ítélet végrehajtása megtörtént e avagy sem, arra azt hiszem feleletet adnom nem kell.

(BRÓDY SÁNDOR.)

A felolvasóra mindig hálátlan szerep vár: a holt betűket kell a hang utján belopnia a lelkébe. Ha ez sikerül, akkor megtette a kötelességét, de jaj annak, aki nem képes lekötni közönsége figyelmét, akár a Gyehenna tüzet szítanak alatta!

Legszerencsétlenebb az a vállalkozás, amikor egy tehetséges kezdő kísérletez a hallgatóság türelmével. Elszántan, mondhatnám vakmerően lép a pódiumra, akár egy francia nemes a színpadon a guillotin lépcsőjére. El a keblében a felemelő tudat, hogy emberül helyt fog állni. Csak egyet felejt ki a számításából: a szárféjű publikumot. Erősen eltökéli, hogy azért dülőre juttatja a dolgát, de hát száz fejnek száz az izlése, ki bírná mindet kieligíteni? A hallgatóság férfirésze még csak hagyján, de hát az asszonyok!

Régi axióma, hogy asszony figyelmét felkeltetni könnyű, megtartani már nehezebb, de lekötni teljességgel lehetetlen. Hisz száz és száz külső impresszió hatásának enged az asszonyi lélek, amíg a felolvasó egy mondatot befejez. Egy új kalap megpillantása is teljesen elérendő, hogy a felolvasás leghatásosabb része elveszzen, amivel az előadónak már is vesztett ügye van. Hiába erőlködik szegény feje, hogy a figyelmet visszaterelje és a járványszerűen elharapódzó unalmat legyőzze, száz feje van annak!

És százszorosan jaj annak a felolvasónak, aki nem elég rövid és nem készül el idejére. A kintzásért boszut tud állani az asszony nép, érdekes, csodás női boszut. Nem tesz egyebet, csak a szemét szegezi merőn a felolvasóra, most már az áldozatra. Egy izzó szempár még transit, de minden oldalról érezni az asszonyok perzselő tekintetét, ennek elviselésére már páncélozott önértzet szükséges.

A szerény kezdő a szép szemek kereszt-tűzében kipirul, lassankint zavarba jön, itt-ott elakad, elvót egy szót, megismétel egy mondatot! Egyszer aztán összefolyik előtte az írott betű, egy ideig kapkod, hebeg, de a legjobban teszi ilyenkor, ha mielőbb ajánlja magát.

A capitoliumi Venus története.

— Humoreszk —

Írta: Sztankay Sándor.

Első fejezet.

(Színhely: egy művész műterme Rómában)

— Ó György, mennyire szeretlek!

— Isten ádj meg hü szívedet, Mari, én tudom azt, — de atyád miért oly hűhatatlan és kegyetlen?

— György, ő csak javunkat akarja: de a művészet az ő szemében bolondság — ő csak a fűszerárúkhöz ért. Azt gondolja, hogy mellett csak éhezni fogok.

— Átkozott legyen az ő bölcsesége — fensőbb ihetség nyomai látszóttak rajta. A helyett, hogy szobrász vagyok, kinek nincs mit ennie, miért nem vagyok inkább pénzteremtő kufár!

— Ne csüggedj drága Györgyöm — eloszlik majd minden előítélete, mihelyt első ötven ezer dollárod össze — — —

— Ötvenezet örög! Gyermekek, még szoborom bérével is tartozom!

Második fejezet.

(Színhely: Magánlakás Rómában.)

— Uram, fölösleges itt minden további beszéd. Személye ellen semmi kifogásom. De leinyomat nem adhatom oly emberhez, ki legfőbb szerelmet, művészetet és éhséget nyújthat neki — más egyebet, azt hiszem, csakugyan nem adhat.

— Uram, szegény vagyok, bevallom. De hát a dicsőség semmi? Arkansasi Belamy Foodle hírneves barátom azt mondja, hogy az Amerikát ábrázoló újabb szobrom kiváló műremek, és ebből következtetve szentül hiszi, hogy nevem egykor még igen híressé lesz.

— Bolond beszéd! Ért is az az arkansasi számar valamit? A dicsőség semmi — márvány madárijesztőjének piaci ára, a pénz összeg, mit érte zsebre rak, az a földolog, a többi mind semmi, — szívárványszin, mely eltűnik, mihelyt az eső elállt, vagy mihelyt a nap a felleg mögé jutott. Félesztendőre van szüksége, míg kifaragja és alig kap ért száz dollárt. Te-sék kiszámítani hány napig eszik abból a száz dollárból és hány napig fog koplalni. Éhsége győzi-e tovább, vagy dicsősége? Nem, uram? Mutasson nekem ötvenezet dollárt és megkaphatja leinyomat — máskülönben vegyen el más valakit, nem bánom akár a legszebbik ördögöt. Hiszen, ha maga olyan híres ember, azt a pár dollárt a földből is előteremtheti, — én félévi időt adok magának, azalatt a kívánt összeg együtt lehet. Jó reggelt uram!

— Oh! Jaj nekem!

Harmadik fejezet.

(Színhely: a műterem.)

— Oh, John, ifjuságom barátja, gyermekkorom játszótársra, gondolatim egyetlen megértője, én az emberek legboldogtalanabbika vagyok!

— Ostoba vagy te!

— Semmim nem maradt, a mit szerethetnék csak szegény szobrom — és nézd, hideg márvány arcán nyoma sem látszik irántam érzett rokonszenvének és részvételének — oly szép és oly szívtelen!

— Buta vagy!

— O John!

— Ah ostobaság! Nem mondtad, hogy félévi idő van arra, hogy a pénzt összehozzad?

— John, ne gunyolj lelki gondjaim közepe. Ha hatszáz évig lenne is időm — mi hasznom belőle? Mibe kezdhet a szegény, szerencsétlen ember, kinek sem neve, sem vagyona, kinek sem embere, sem jóbarátja?

— Bolond! Gyáva! Híjfejű! Félévi idő, hogy a pénzt összehozzad — 6 hónap is elég lesz.

— Elment talán az eszed?

— Félev . . . több idő, mint a mennyi kellene. Csak bízd rám a dolgot. Előteremtem én a pénzt.

— Mit akarsz azzal mondani, John? Hogy az ördögbe tudnál számomra ily óriási összeget szerezni?

— Rám bízod-e dolgot, minden beavatkozás nélkül részéről? Szabad rendelkezési jogot adsz-e nekem minden tekintetben? Megesküszöl-e, hogy mindennek aláveted magad a mit én teszek? Megígéred-e előzetesen is, hogy tetteimet helyben hagyod?

— Szédülök . . . el vagyok kábultva . . . de esküszöm.

John elővette a kalapácsot és az Amerika orrát vigyázatosan levette! Mégegyszer fölémelte a gyilkos eszközt és annak két uja hullott a földre . . . újra, és a fül egy része porrá törött — még egyszer, és a lábujjainak legnagyobb része elcsontult, darabokra törött — végre még egy ütés — a balláb a térdtől lefelé romhalmaz alakjában hevert a talajon.

John feltette a kalapját és elment.

György harminc másodpercre merően nézett a rettentően elcsontított vázra, aztán földre rogyott és görcsös rángatózásokban gurult a szobor keresztlél.

John csakhamar kocsival tért vissza abba beletette a művészt megtört szívével, és a szobrot szétört lábaival és azután csöndesen vidám dalt dudolva elhatatott. A művészt le-

tette lakása előtt, s a szoborral tovább hajtott és a Via Lurinalison eltűnt vele.

Negyedik fejezet.

(Színhely: a műterem.)

— A félev ma két órakor letelik! O ekin! Életem meg van semmisítve. Szeretném, ha halva lennék. Tegnap nem vacsoráltam. Ma nem reggeliztem. Nem merek étterembe lépni. Hogy éhes vagyok-e? — ne is említsd!

Cipészem agyon kinos — szabóm hozzáír számlámhoz — gazdám haláláig üldöz. Szerencsétlen vagyok. Johnt azon rettentő nap óta nem láttam.

— Mari édesen mosolyog felém, a midőn a Fő-uton találkozunk, de keményszívű vén apja durva hangon parancsolja neki, hogy más oldalra nézzen.

— Nos ki kopog itt az ajtón?

— Ki üldöz ismét?

— Fogadni mernék, hogy a cipész, az a gazember. Bujj be!

— Ah, szerencse és áldás kísérje Nagyságodat utain . . . Az Uristen üdvöt és boldogságot árásson feleje! Elhoztam a nagyságos urnak az új csizmat . . . Ah, ne is beszéljen fizetésről. — Nem sietős, éppenséggel nem sietős! — büszke leszek rá, ha a nagyságos ur továbbra is megtisztel megrendeléseivel . . . ajánlom magamat kegyeibe!

— Maga hozza a csizmat!

— Pénzt nem kér!

— Meghajtja magát a midőn távozik, hőköl úgy, hogy a királynak is hizeleghetne vele!

— Továbbra is elvárja, ohajtja megrendeléseimet!

— A világ készül felfordulni? Minden . . . bujj be!

— Bocsanat, Signor, de elhoztam az új öltözetet . . .

— Bujj be!

— Ezer bocsanatot kérek, nagyságos ur, hogy zavarni bátorodom! De az első emeleten berendeztem nagyságodnak azt a szép lakást — a nyomoruit fészek nem ülik egy . . .

— Bujj be!

— Eljöttam tudomására hozni, hogy bitele bankunknál, mely rövid idővel ezelőtt némileg megzavartatott, ismét teljesen helyre állott és így ha oly kegyes akarja lenni, hogy hozzánk . . .

— Bujj be!

— Nemes gyermekem ő a tied! Ebben a pillanatban itt lesz. Vedd el — vedd feleségül — szeresd . . . légy boldog! . . . Isten áldjon meg mindkettőtököt! Hipp, hipp, hurr . . .

— Bujj be!

— Oh György, egyetlen édes Györgyöm, meg vagyok mentve!

— Ön Maria, egyetlen édes Marim, meg vagyunk mentve . . . de esküszöm mindenre a mi szent, nem tudom miért és mimódon!

Ötödik fejezet.

(Színhely: Római kávéház.)

Amerikai urak csoportjában az egyik olvas, illetve az „II. Sianguhanja di Roma” című hetilapból fordítja a következőket:

— Nagyszerű, csodálatos felfedezés!

— Félevvel ezelőtt Signor John Smitthe, egy év óta Rómában lakó uriember, jelentéktelen földdarabot vett Cam agnában, melynek tulajdonosa Borghese hercegnő valami vagyonbukott rokona. A földdarab a Scipió család sírboltja mögött terjedt el.

Smitthe ur elment a közokiratok miniszteréhez és a földdarabot egy szegény amerikai, Georg Arnold nevű művészre iratta, azzal indokolván ez eljárását, hogy ezáltal némileg kárpótolni akarja azon vagyoni veszteséget, melyet ő jóval ezelőtt Signor Arnold tulajdonában okozott: kinyilatkoztatva továbbá, hogy az érintett telket saját költségén akarja rendeztetni, hogy Signor Arnold még inkább kárpótolva legyen.

Négy héttel ezelőtt, midőn a telken valami szükséges ásatást vittek véghez, Signor Smitthe kiásta a legbámulatosabb antik szobrot, mely hajdan Róma műkinceit szaporította.

Nagyszerű női alak, és habár az évszázadok pora és piszokja fedé is elragadó szépségét még sem nézheti senkisé, hogy egész lényét át- és át ne járja.

A orr, ballába a térdtől lefelé, egyik fülé, jobb lába ujjai, kezének két uja letörtött, eltűnt

ugyan, de egyebekben a nemes alak elég épen van megtartva.

A kormány azonnal karhatalommal vette birtokába a szobrot, műbirákból régiségbuvárokból és az gyház hercegi bibornokaitól bizottságot állított össze, hogy e mű értékét az becülje meg és állapítsa meg az összeget, melylyel a telek tulajdonosa kárpótlandó.

Az egész ügyet tegnap estig a legmélyebb titok leple fedé.

Azalatt a bizottság zárt ajtó mögött ült együtt és tanácskozott.

Tegnap este egyhangulag let: eldöntve, hogy a szobor Venus szobra és Krisztus születése előtt: harmadik századból, valami ismeretlen de lángelméjű művésztől származik.

A bizottság a szobrot a legkifogástalanabb műemeknek mondotta, melyről a világnak valaha tudomása volt.

Éjjel felé tartatott az utolsó ülés, melyen megállapított, hogy a Venus tíz millió franknyi rendkívüli összeget ér.

Miután a mai törvények és szokások értelmében a kormány tulajdonosa felerészben mindazon remekműveknek, melyek a Campagnában találtnak, így Arnold urnak csak öt millió frankot kell fizetnie, hogy a szép szobor állandó birtokában maradjon.

Ma reggel a capitoliumba hozzák a Venust, hogy ott maradjon déiben, pedig a bizottság Signor Arnoldnál teendi tiszteletét, hogy átadja neki 6 szentsége által kiállított, az állampénztárra szóló és öt millió frankot érő utalványt.

Hallgat k kára: Ez nagy szerencse! Soha nem hallott szerencse!

Egy hang: Uram, én azt ajánlom, alapítsunk azonnal egy amerikai részvénytársulatot mely az itteni piacon telkeket vásároljon és szobrokat ásson. Összeköttetései a newyorki Wallstreetban lesznek, hogy a részvények tözdeszerűleg nőjének és csökkenjenek értékükben.

Hatodik fejezet.

(Színhely: a római capitolium.)

— Édes Mari, ez az egész világ leghíresebb szobra. Ez a legnagyobb capitoliumi Venus kiről már annyit halottál. Itt áll apró fogyas, kozásaival együtt, a mint azokat a legismertebb római művészek restaurálták . . . azaz, kifoltozták: és már csak azon pusztá tény is, hogy ily nemes remekmű szerény kifoltozását eszközölköztek, nevüket híressé teszi, míg csak a világ világ lesz. Azon napon, midőn tíz boldog esztendővel ezelőtt utoljára itt állottam, nem voltam gazdag ember — én istenem, egy fillért sem mondhattam a magaménak. És mégis nekem is sok munkámba került, míg Róma tulajdonosává lehetett e nagyszerű, antik remekműnek, mely egyetlen a maga nemében az egész világon.

A nagy tiszteletnek örvendő, a híres capitoliumi Venus . . . és mily összegre becülük! Tíz millió frank!

— Igen — annyit ér most?

— Es . . . Oh édes György; mily isteni szépségű is!

— Oh igen . . . de semmi sem ahhoz képest, a mi azelőtt volt, míg John Smitthe el nem törte lábát és le nem verte orrát. A találékony . . . a fenkölt szellemű — a nemes Smitthe! Boldogságunk megalapítója! Hallgass csak! Tudod, hogy mit jelent e nehéz lélekzet? Mari, a picinek számárhurutja van. Hát sohasem fogod megtanulni, hogy a gyermekekre jobban kell ügyelni!

Befejezés.

A capitoliumi Venus még mindig ott áll a római capitoliumon és még mindig a legelragadóbb, leghíresebb antik remekmű, melylyel a világ dicsekedhetik. De ha valaha azon szerencsés részesültek, hogy előtte állhattok, és reá tekintve ti is a megszabott kéjmáorban usztok, eredetének ez igazi és titkos története ne zavarja érzelmeiteket . . . és ha majd a megkövesedett óráról olvastok, kit Syrakus mellett New-Yok államban, vagy bárhol másutt ástak ki, bölcsességeket el ne áruljátok . . . és ha Barnum, ki ott elásta, óriási összegért kínálja nektek, meg ne vegyétek. Küldjétek az az embert a pápához!

Az Aradon lévő Sanatorium és vizgyógyintézetéről.

Az intézet és gyógyeszközei.

A nagyméltóságú m. k. belügyminiszterium 91945/1901. szám alatt kelt rendeletével engedélyeztet **Dr. HECHT** sanatoriuma és vizgyógyintézete Aradon. (Zrinyi-utca 3. szám, Telefon 270. szám) a modern vizgyógyászat és egészségügyi igényeknek megfelelően van felszerelve. A sanatorium célja, hogy betegeket legyen ápolás alá, kik gondos orvosi felügyeletre szorulnak s ezt az intézet betegei a bennlakó vezető orvos, valamint Aradon lakó bármely orvos részéről nyerhetik.

Az intézetbe felvétetik minden belgyógyászati, sebészeti, ideg-, nőbajos-, szemészeti beteg, — de ki vannak zárva elmebajos s ragályos betegek.

Kényelmesen berendezett, világos, jól fűthető szobák szolgálnak lakóhelyül bennlakó betegek részére. Az étkezés szigorúan a rendelő orvos előírása szerint lesz elkészítve.

Gyógyeszközül a szükséges gyógyszeres kezelés mellett s legmodernebb intézeti fürdőzési módszerek használatnak. Okszerűen vezetett hidegvizgyógyászat, villamfényfürdők, szénsavas, moór-fürdők, napfürdők a legmelegebb hónapokban, zuhanyok az intézet fürdő-osztályát teljessé teszik. Svédgyógytorna, s belégzési szekrény járulnak még a felszereléshez s ez által az intézet berendezése a főváros bármely legjobban felszerelt intézetével versenyezhet.

Elkülönített női és férfi osztály megfelelő jól képzett szolgazemélyzettel reggeli 5 órától késő estig a betegek rendelkezésére áll. Az állandó orvosi felügyeletet a bennlakó vezető orvos végzi.

A hideg vizgyógyászat.

A múlt század rohamos tudományos fejlődésével az orvosi tudomány is lépést tartott s azon tapasztalokra jutott, hogy feladatai közt az első és legnagyobb nem a kifejlődött betegségek tüneteinek gyógyítása, hanem a betegségek kifejlődésének, sőt fellépésének a megakadályozása. Ezen törekvésével sikerült is országokat és világrészeket megvédenie nagy járványok ellen; sikerült megtanítani a népeket s egyes egyéneket hogy miként óvkozzanak a betegséggel szemben. A pusztító járványoknál sokkal nagyobb ellenségei az emberiségnek azon betegségek, melyekről tudva van, hogy ragályosak s melyek a társadalom minden rétegében állandóan szedik áldozataikat.

Ezen betegségek legveszedelmesebbike a tüdővész. Több mint 150 ezer ember pusztul el évente csak Magyarországon a tüdővészből és más tuberculosus bajokban.

E betegség terjedése bacillusok által történik, melyek a beteg köpetével a levegőbe jutnak s innen belégzés útján egy arra hajlamos ember tüdejében lerakódva, szaporodásukkal tönkre teszik az illetőt. E bacillusok a számtalan sok beteg köpetéből oly nagy mennyiségbe jutnak a levegőbe, hogy elkerülhetetlen az, hogy minden ember ne kapjon tüdejébe a belégzett levegővel s porral ily bacillusokat. S mégis nem minden ember pusztul el tüdővészből. Ennek a magyarázata csupán az lehet, hogy a betegség kifejlődésére egy

bizonyos hajlamosság szükséges. Ha képesek vagyunk az illető egyént megerősíteni, a betegségre való hajlamosságát megszüntetni, úgy megmentettük azon vesztélytől, hogy tüdővészből essék.

A második feladata a modern orvostudománynak az, hogy, ha már egy betegség fellépet, a szervezetet ellentállóvá tegye a betegséggel szemben úgy, hogy a küzdelemben a szervezet legyen a győztes.

Emelni kell a szervezet ellentállóképességét, s ez annál jobban érhető el, mennél jobb az egyén vérkeringése, táplálkozása, mennél kisebb a hajlamossága a meghülésre, mennél inkább munka-bíró az idegrendszere.

Mindezt legjobban egy okszerűen vezetett hidegvizgyógyászával érhető el. Az orvostudomány mai állása szerint a hidegvizgyógyászat egyes eljárásait (félfürdők, leöntések, lepedőledörzsölések, fej-, törzs-, láb-zuhanyok, váltakozó hideg s meleg zuhanyok, nedves begöngyölések, ülőfürdők) a következő megbetegedéseknél használjuk jó sikerrel:

1. Tüdőmegbetegedésekre való hajlamosságnál s kezdődő tüdővésznél.

2. Általános táplálkozási zavaroknál, mint: vérszegénység, sápkor, scorbut, scrophulosis, cukorbetegség, chronicus izom s ízület csusz, köszvény.

3. Az idegrendszer betegségeinél: agyvértódulás, neurasthenia; gyulladások s degenerációs folyamatok p. o. hűdések, gutaütés után, gerincvelőgyulladás myelitis), gerincvelősorvadás (tabes), neuralgiák (zsábák) mint: ischias, arcidegfájdalmak; ideges asthma; Vitus táncz (chorea); hypochondria; hysteria; melancholia.

4. Az emésztő szervek s a hozzá tartozó mirigyek betegségeinél: gyomorgörcs, gyomorfekély, gyomorhurut, gyomorsavtúltermelés, bélhurut, székrekedés, máj- és lép-pangás, aranyér.

5. Húgy s nemi szervek betegségeinél: húgyutak hurutja, húgyhólyag hűdés, impotencia, pollutiók. Jó eredmények érhetők el nőbajoknál: szokványos vértódulás, folyások, izzadmányok, abortusra való hajlamosság.

6. Kiütéses betegségek utóbajainál: vörheny (Scharlach), kanyaró (Masern) után, hosszan elhuzodó váltóláznál.

E betegségek mindegyike befolyásolható s gyógyítható hidegvizgyógyászat által; némelyik alak e gyógyászat segítségével gyógyítható. Ily segédeszközök a massage, villamos-massage svédgyógytorna, villamozás.

Massage.

A massage jótékony hatása nagyon szembe ötlő s ennek láttára csakhamar akadt egész tömege a vállalkozó szellemeknek, kik nyakra-főre neki rontottak a szegény betegeknek s massiroztak azon hitben, hogy a massaga csupán egy kénes eljárás, pedig a massage mint művészet is gyakorolható. Oly hírneves orvosok, mint Metzger, idejük nagy részét ezen gyógyító eljárással töltik el s ma már léteznek szabályok, melyek előírják, hogy massage csupán orvosi tanácsra és felügyelet mellett végezhető. E szabályok onnan veszik eredetüket, mert masseurek a betegségek ismerete nélkül igen gyakran kártékony munkát végeznek. Hiszen számtalan betegség van, melynél az or-

vostudomány egyenesen megtiltja a massaget, erre szolgáljon például a gümös ízületi gyulladás, melyet számtalan esetben igyekeznek szétmassirozni a laikusok s ez által a különben még egészséges szervezetet gümőkórossá teszik s a beteg halálát okozzák. — A massage helyes gyakorlása megkívánja a betegség ismerését s az emberi szervezet anatómiájának tudását. Ha már a massaget nem orvos végezi, — legalább orvos tanácsára, orvos utasítása szerint s annak jelenlétében végeztessék. — ha ártani nem akarunk vele. Intézetemben az orvos állandóan jelen van.

A massage kiváló gyógyeszköz merev ízületek mozgékonytételére, izzadmányos eltávolítására, fájdalmak csillapítására bizonyos esetekben; a vérkeringés akadályainak csökkentésére, a táplálkozás fokozására pettyhűtött izmokban, vérszegényeknél. Utóbbi esetekben a siker sokkal gyorsabb a villamos massagenál, hol villamáramtól átáramlott eszközökkel végeztetik a massage.

Svédgyógytorna.

Hazánkban az orvostudomány ezen ágát eddig csak a főváros egyes kiválóan jól felszerelt intézetében gyakorolták, míg külföldön minden gyógyintézetben s minden fürdőhelyen otthonos. Ma már nálunk is találunk fürdőhelyeket, hol a betegek gyógyulása ezen eljárás által gyorsabbá s tartósabbá válik.

A svédgyógytornánál a beteg vagy egyedül végzi a mozgásokat vagy az orvossal egyetemben, amikor utóbbi fokozza vagy csökkenti az egyes mozdulatoknál fennálló akadályokat. Oly betegeknek p. o. kiknél szívzsírosodás van, s kik eddig arra voltak kárhóztatva, hogy hónapokat és éveket karosszékekben ülve, tétlenül töltse nek szívük kimélése végett, — az újabb orvostudomány akként gyógyítja, hogy a svédgyógytorna körébe tartozó mozgásokat fokozódó erővel és kiterjedésben végezteti s ez által a beteg szívet újra nagyobb s nagyobb munka végzésére neveli. E mozgások tulajdonsága közé tartozik az is, hogy a mozgás közben a véredényhálózatban az akadályok csökkentek s így a szív vérkeringése által eléje gördített akadályoktól felszabadulva pihenési időt nyer. Legnagyobb eredményeket e téren Schott testvérek értek el, kik a szívbetegségek gyógyítása terén korszakot alkotó újítást létesítettek a gyógytornának a szívbetegségeknek való alkalmazásával.

A szívbeteg és elmeszesedett véredények gyógyításán kívül nagy hivatottsága van a svédgyógytornának a szokványos székszorulás gyógyításában. Amily lényegtelennek látszik e betegség azok előtt, kik nem szenvednek benne, ép oly borzasztó, elviselhetetlen azokra, akiket sujt. Fejfájás, vértódulás, étvágytalanság, álmatlanság, izgatottság, csökkent munkabírás mind-megannyi következményei a székszorulásnak, melynek eddig egyedüli vigasza a gyógyszergyárak leleményessége volt, mely nap-nap után újabb hashajtót tudott nyújtani, ha a szervezet a régihez már hozzá szokott. Nem is volt, nem is lesz gyógyítható, a szokványos székszorulás kizárólag gyógyszerek által, mert ezek a belet csak kiürítik, de nem erősítik. A svédgyógytorna és massage által a hasizmoknak s a bél-

falak izmainak vérkeringése fokozódik, ezek megerősödnek s ennek nyomán a székszorulás véglegesen meggyógyul.

A svédgyógytorna legfényesebb eredményeit a testegyenészet terén látjuk. Zsenge korban kényszerül mai nap a gyermek az iskolapadok közé. Ezzel azonban nem elégszenek meg az áldozatkész szülők, kik fiatal gyermekeiket az iskolai tanítás után különórákra fogják, úgy, hogy a gyermek este 6-ig sőt 7-ig is ülőhelyzetben tölti el idejét.

A gyenge gyermek hátizmai belefáradnak, hogy a törzset s a fejet annyi időn át egy helyzetben tartásuk s csakhamar látható, mint görbül a csipő az egyik oldal felé s a vállak a másik oldalra. Ezen ugynevezett hanyagtartás állandóvá válik igen sok esetben s szépsészeti szempontokon kívül igen hátrányossá válhatik a gyermekre későbbi korban. A svédgyógytorna által ezen pettyhűt izmok hamar megerősödnek s néhány hónap múltán a gyermek megerősödve, ismét egyenessé válik. A csoporttorna (iskola tornász) felett azon előnnyel bír, hogy az orvos ismerve a beteg s gyengült izom-csoportokat, azok fejlesztését céltudatosan előmozdíthatja.

Nagy figyelem s türelem kívánatik meg az orvos részéről ezen munkája közben. A svédgyógytorna számára egy tágas, jól felszerelt tornaterem szogál az intézetben s mindig a vezető orvos személyes felügyelete s vezetése mellett végeztetik.

Villamosozás.

Minden gyakorló orvos, rendelő szobájában ott látjuk a villamoszó gépeket, jeléül annak, hogy a gyógyászatban polgárjogot szerzett magának a villamosozás.

Izomgyulladások s idegfájdalmak, izom-pettyhűtségek hűdések s gerinczvelő lobok után ezen eljárásra hamar gyógyulnak. Általános idegességnél s a szervezet gyengült táplálkozásainál hatalmas gyógyhatányt képez. Fejfájások s neuralgiák néha csak ezen gyógymód által mulnak el.

A villamoszástól a betegek többnyire az általa okozott égető fájdalmak miatt félnek, de ennek is csak a hire rosszabb, mint amilyen tényleg, mert a villamoszásnak nem kell okvetlenül fájdalmakkal járnia. — A villamoszást az intézet vezető orvosa végzi.

Villamfényfürdő.

Ötödik éve csak, hogy Kellog chicagói orvos az első fényfürdőt alkalmazta rheuma ellen, ma, 5 év után, a külföld minden nagyobb városában s nálunk a jól berendezett sanatorium s fürdők mindegyikében (p. o. a Lukácsfürdőben is, hol az egész fürdő különben is a rheuma gyógyításának volt szentelve,) nélkülözhetetlennek találják. A villamfényfürdő egy faszekrényből áll, mely tükrökkel van kirakva, — ezek előtt villamos izzólámpák égnek. A beteg egy magasságában szabályozható széken ül, feje a szekrényen kívül áll s folytonos hideg borogatásokkal lesz hűtve. Az izzólámpák hőt fejlesztenek, mely a betegség állapota szerint fokozható s az ellenőrző orvos által állapittatik meg, hogy 50, 60, 70°-ig vagy még ezen felül emelkedjék. Ezen hő behatására bőséges izza-

dás lép fel, még pedig már alacsony hőfoknál, mit a fénynek az idegvégekre gyakorolt hatásából magyaráznak. Mert hogy a fénynek is van jelentékeny szerepe, azt a betegeken végzett vizsgálatok mutatják, kiknél a vörös vérsejtek szaporulatát s az izzadság magasabb fajsúlyát találták. Továbbá tapasztalatilag a betegség esetek bizonyítják ezt, midőn ezen eljárásra oly köszvény s idegzsába esetek gyógyultak p. o. melyek semmi más gyógykezelésre nem javultak.

A villamfényfürdőt rheuma (izületgyulladás s izomcsúz,) köszvény, idegzsában (neuralgia) kívül jó eredménnyel alkalmazzuk elhizottság, vérbajok (syphilis,) vesebajok, czukorbetegség, fémmérgezések (ólom, higany,) vérszegénység s általános idegességnél. Szívujások is használhatják e fürdőt.

Minden villamfényfürdő után a betegség neme szerint szükséges hidegvízgyógymód jön alkalmazásba. Ha valamely betegség még begöngyölést vagy massaget avagy svédgyógytornát kíván, úgy természetesen ezek valamelyike követi a villamfényfürdőt, melyeket csak a vezető orvos személyes felügyelete mellett szolgáltatnak az intézetben.

Szénsavas fürdők.

A szénsavas fürdők tudományos alkalmazása még igen ifjúkeletű. Mig ugyanis pontos tudományos vizsgálatok nem derítették ki, hogy a szénsavas fürdők mily töménységűek legyenek az egyes betegségi állapotoknál, addig az általuk elért eredmény sem volt kiváló. Jelenleg a szénsavas fürdőről egész kis irodalommal rendelkezünk már, melyben fáradságos munkálkodás tapasztalatai vannak lerakva, bizonyítva azt, hogy a szénsavas fürdők határozott gyógyító hatással bírnak szívbillentyű bajoknál, általános idegességnél, vérszegénységénél s nőbajoknál. A szénsavas fürdők végső eredménye, hogy a szívösszehúzódások erélyesebbek, a szív a vért a test minden részébe sokkal nagyobb erővel hajtja. Ezen tulajdonságánál fogva alkalmas eszközzé válik a tüdőcsúcshurut kezelésénél. Mondhatni alig van más eljárás, melynek segítségével vért lehetne juttatni a rosszul szellőztetett, vérrel rosszul ellátott tüdőcsúcsokba. Az úttörő vizsgálatok ez irányban csak most fejeződtek be, az elért eredmény elég biztató. Az intézet szénsavas fürdői a legújabb systema szerint készülnek, hol egy kazánban magas nyomás alatt áll a szénsav s ezen lesz keresztül vezetve az igen apró, ködszerű szemcsékre porlasztott s ez által számtalanszor nagyobb felülettel s elnyelési képességgel ellátott nyomás alatt levő víz. Ezen szénsavval a szükséghez képest terhelt víz a fürdő-osztály kádjába lesz bocsájtva, ide beül a beteg s a kád lepedővel lesz borítva, úgy, hogy csak a fej van szabadon. Szénsavas fürdőknél úgy, mint minden egyéb eljárásnál, az intézeti orvos állandóan jelen van s a fejüteren ellenőrzi a szív működését.

Moór-fürdők.

A moór-fürdők régi idők óta használatosok s nőbajoknál, izületgyulladások, izületmerevségek, idegzsabák, vérszegénység-

ségnél, hőszerű zavaroknál kiváló szolgálatot tesznek. Különösen a véredényrendszer állapota veendő tekintetbe e fürdők használatánál s azért nagyon ajánlatos, hogy orvosi tanács nélkül sohase használ-tassanak.

Villamos-víz-fürdők.

A villamos vízfürdők (galvan és faradicus) az anyagcsere és idegélet fokozását létesítik s így hatékony gyógyeszközzül szolgálnak neurasthenia, hysteria, hypochondria s álmatlanság némely eseteinek gyógyításánál.

Belégzési eljárás.

Gleichenberg, Reichenhall, Kissingen s Emsben az ivókurával egyenlő fontosságú a belégzési kúra. A tapasztalat e helyeken bizonyította, hogy a leghatékonyabb a külön cella belégzés, midőn a beteg egy körülbelül 30 köbméter ürtartalommal bíró szobácskába, fülkébe helyezkedik el, melyben beáramló sűrített levegő által a gyógyszeres folyadék legapróbb páraszerű szemcsékké lesz szétporlasztva. A beteg a gyógyszeres folyadék ködjében ül s minden belégzésnél kénytelen a gyógyszer szemcséit is belélegzeni. Ily felszerelésű fülke van a gyógyintézetben is s a szükség szerint itt fenyő vagy soole inhalatók végeztenek.

Az intézetben jelentkező betegek kivétel nélkül szigorú orvosi vizsgálatnak lesznek alávetve, mert csak az esetben alkalmaztatik valamely gyógyeljárás, ha attól siker remélhető s az az intézeti orvos meggyőződésével megegyezik. Minden kezelés s eljárás szigorúan az orvostudomány szabályai szerint lesz keresztülvive. Ha egy beteg kezelő orvosának határozott kórisméjével s utasításával jelenkezik, az intézetben az illető orvos ur előírásához ragaszkodnak s a gyógykezelésén csak azon esetben változtatnak, ha a kezelő orvos beleegyezését kapták ahhoz.

Á r a k:

Villamfényfürdő 1 drb 1 frt 25 kr. 15 drb. 15 frt.

Hidegvízgyógymód 1 drb 50 kr. 15 drb 6 frt.

Szénsavasfürdő 1 drb 1 frt 50 kr. 15 drb 18 frt.

Moórfürdők 1 drb 1 frt 30 kr. 15 drb 16 frt.

Inhalatio 1 drb 70 kr. 15 drb 9 frt.

Massage 1 drb 50 kr. 15 drb 6 frt.

Villamosozás 1-szer 1 frt. 15-ször 12 frt.

Svédgyógytorna az eset minősége szerint havonta 15 frttől feljebb.

Bennlakó betegek ellátására nézve szivesen szolgál felvilágosítással az intézet vezető orvosa dr. Hecht
Arad, Zrínyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Remekírók Képes Könyvtára

KIADJA A LAMPEL R. FÉLE (WODIANER F. ÉS FIAI) cs. és kir. udvari könyvkereskedés BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21.

Az első gyűjtemény a magyar könyvpiacra, a magyar nyelvű díszes könyvtári kiadásban felüléri úgy a magyar remekírók, valamint a világ-irodalom klasszikusainak színét javát. A kiadások a szerző arcképe és kiváló magyar és külföldi művészek illusztrációi díszítik. A remekírók teljes megértését életrajzi bevezetések, jegyzetek és magyarázatok segítik elő.

A BEVEZETÉSEK SZERZŐI:

Ábrányi Emil
Alexander B.
Angyal Zoltán
Bánóczy József
Balassa József
Beöthy Zoltán
Dóczi Lajos
Endrédi Sándor
Ferencai Zoltán
Haraszi Gyula
Hegedüs István
Hoesi Sándor

Junius (Z. K. B.)
Kossuth Ferencz
Nagyessy László
Pálffy Mihály
Radó Antal
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Szász Károly
Váczky János
Váradi Antal

kihív még sok díszes név fog csatlakozni.

A magyar és a világirodalom kincsesháza.

SZERKESZTI: RADÓ ANTAL

Az egyes kötetek mind egyforma alakban, szép és tiszta nyomással egyöntetű, tiszteres színnyomatú díszes belső táblában jelennek meg, rajta az illető író arany-domborművű arcképével.

A könyvszekrénynek a legékeőbb szalonban és az egyszerű polgári otthonban egyaránt, a gyűjtemény nemcsak tartalmánál, hanem külsejénél fogva is feltűnő ékessége lesz.

A magyar remekírókat illusztrálják:

Békari Sándor	Neogrady Antal
Garay Ákos	Réthy Lajos
Gergely Imre	Telegdy László
Hegedüs László	Tull Ödön
Zichy Mihály és mások.	

A külföldi remekírókat kiváló külföldi illusztrátorok képei ékesítik.

A gyűjtemény 50 kötet.

Megjelent már a következő hét kötet:

- I-II. Petőfi összes költeményei. Bevezette Ferencai Zoltán.
- III-IV. Kisfaludy Sándor összes költeményei. Bevezette Junius.
- V. Shakspeare remekei I. Bevezette Alexander Bernát.
- VI. Molière remekei I. Bevezette Haraszi Gyula.
- VII. Tóth Mátyás válog. költeményei. Bevezette Endrédi S.

RÖVID IDŐKÖZÖKBEN KÖVETKEZNEK:

VIII. Herczényi Dániel: Munkái.
IX. Schiller Frigyes: Költeményei. Ford. Dóczi Lajos.
X. Madách Imre: Az ember tragédiája és egyéb munkái.
XI. Kossuth Lajos: Válogatott Munkái. Sajtó alá rendezte Kossuth Ferencz.
XII. Homeros: Illiász. Ford. Keményes (Kemp) József.
XIII. Tóth Ede: Válogatott Munkái.
XIV. Shakspeare: Remekai. II.
XV-XVI. Kisfaludy Károly: Válogatott Munkái.
XVII. Reviczky Gyula: Munkái.
XVIII. Heine: A Dalok Könyve. Ford. Endrédi Sándor.
XIX-XX. Szechenyi István: Hitel. Világ.

XXI. Kazinczy Ferencz: Válogatott Munkái.
XXII. Eötvös József: Válogatott Munkái.
XXIII. Küllsey Ferencz: Válogatott Munkái.
XXIV. Móricz Zsigmond: Remekai. II.
XXV. Zrínyi Miklós: Munkái.
XXVI. A Régi Magyar Költészet. (XVII. század és XIX. század eleje). Faludi Ferencz. - Virág Benedek. - Gyárfás József.
XXVIII. A Nibelung Ének. Ford. Szász Károly.

XXXIX. Garay János: Válogatott Munkái.
XL. Csokonai Vitéz Mihály: Válogatott Munkái.
XLI. Shakspeare: Remekai III.
XLII. Kézai: A Sahnáméból. Ford. Radó Antal.
XLIII-XLIV. *Földmúrtó Mihály. Munkái.
XLV-XLVI. Byron: Don Juan. Ford. Ábrányi Emil.
XLVII. Homeros: Az Odyssea. Ford. Keményes (Kemp) József.
XLVIII. Csokonai: Válogatott Munkái.
XL. Leopoldi: Összes Költeményei. Ford. Radó Antal.
- Musset: Válogatott Költeményei. Ford. Radó Antal.
XLI. Goethe: Faust. Ford. Dóczi Lajos.

XLII. Miksa Kelemen: Törökország levelei.
XLIII. Shakspeare: Remekai. IV. Kézai: Válogatott Munkái. Ford. Váradi Antal, Zilahy Károly, Keményes (Kemp) József és Radó Antal.
XLIV. Deák Ferencz: Munkái.
XLV. Katona József: Válog. Munkái.
XLVI. Virgilius: Aeneis. Ford. Baróti Szabó Dániel. A fordítást javította Radó Antal.
XLVII-XLIX. A Magyar Népköltészet Kincsesháza.
L. Bajza József: Válog. Művei.
* A csillaggal jelzett írók abban az immár közeli időpontban fognak megjelenni, a mikor a törvény szerinti közzétételük várható.

A Remekírók Képes Könyvtára a következő kiadásokba kerül forgalomba:

- Az 50 kötet ára füzve 200 korona.
- Az 50 kötet ára vászon diszkötésben, többszörös színnyomatban, az írók dombornyomású arcképével 250 korona.
- Az 50 kötet ára amatőr félbörkötésben 500 korona.

Ugy a füzött, mint a kötött kiadás 3 koronás, az amatőrkiadás 10 koronás havi részletek mellett kapható. Az első részlet befizetése után a gyűjteményből a folyó 1901. év végeig a már megjelent első hét kötet szállítatik. Az első hét-kötet tehát már ez évben birtokában lesz a megrendelőnek. A sorozat többi kötetei sorrendben szállítanak a pontosan betartott havi részletekkel szemben, évente legalább hat kötet.

A megrendelési feltételekből kitűnik, hogy a kiadó cég valóban azt tartotta első sorban szem előtt, hogy e nagyszabású gyűjtemény, a magyar és a világ-irodalom kincsesháza, a legszerényebb viszonyok között élők otthonát is ékesíthesse. Napsz 10 fillér megtakarítással oly kincset szerezhethet bárki magának, a mely értékét változatlanul megőrzi nemzedékeken keresztül, s apáról fiúra közvetíti a világ szellemóriásainak páratlan hagyatékát.

Sziveskedjék a rendelőljegyet bármely könyvkereskedés címére kitölteni és a könyvkereskedésnek megküldeni.

MEGRENDELŐ-JEGY

.....könyvkereskedő urnak

Ennel megrendelem a Remekírók Képes Könyvtára I. sorozatát 50 kötet. Lempel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ara remek diszkötésben 250 kor. Évente 6 kötet jelenik meg.

A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 14-én Önnek átutalódnak mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetében a folytatódó kötetek a részletek pótlásáig visszatarthatók; a lejárt s le nem fizetett részleteket Önnek jogában áll portóköltség hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni, melynek be nem váltása esetén a részletfizetés kedvezmény megszűnik és a rendelés vételára esedékesé válik. A megrendelés vissza nem vonható.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem és ezek alapján ezennel megrendelem a fentnevezett munkát 250 kor. vételárárt, fizetendő 14 koronás havi részletekben és kérem az első hét kötet megküldését. Az első részlet utánveendő.

Külön kikötés:

Lakhely és kelet:

Név:

Állás:

.....lessek olvashatóban aldrni.

Az illetéki díjjegeyek 30. tetele értelmében befizetéses.

Megrendelhető Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Aradon.
Ezen megrendelő jegy levágandó és Ingusz I. és fia könyvkereskedésébe küldendő.

Nagyságos

ASSZONYOM — URAM!

Nem kell Többé odahaza nagymosásokkal kellemetlenséget okoznia.
A mosónőkkel mérgeledni, mert nem mosnak tisztán.

Nem kell Többé arról gondoskodnia, hogy a mosással foglalkozó nőnek éttapja miből álljon.
Az emeletről napokon át a mosókonyhába járni a munkát ellenőrizni.

Nem kell Nagymosások alkalmával az amugy is drága tüzelő anyagot reggel korántól késő estig égetni.
Nagymosások alkalmával esőre varni, hogy az megtartható legyen.

Nem kell Nagymosások alkalmával a vízvezeték csapot avatatlan kezekre bízni.
A ruha száradására a téli és nedves idő szakokban napokig várni.

Nem kell Az amugy is drága fehérneműt oly helyre mosásba adni, ahol azt a munka túlhalmozódása következtében klórozzák, szódázzák, dörgölik és kefével mossák.

Mert Megnyíl Aradon, Kossuth-utca 26. sz. alatt a „Hófehérke“ gőzmosó és vasaló intézet, melyet Arad művelt közönsége régen nélkülöz.

Mert A „Hófehérke“ gőzmosó és vasaló intézetben mosott és vasalt fehérnemű visszanyeri tiszta fehér színét, rugalmasságát és fényét, mint minő az ujkorában volt.

Mert A „Hófehérke“ gőzmosó s vasaló intézetben mosott ruha 50%-al tovább tart, mert ott nem mosnak ártalmas anyagokkal, kefével, amiről minden megrendelő személyesen meggyőződhet.

Mert A „Hófehérke“ gőzmosó és vasaló intézet elvállal a legmodernebb igényeknek is megfelelő munkát.

Hogy az intézet olcsósága kitűnjék, legyen szabad összehasonlítás céljából a következő 2 táblázatot bemutatni s kéri azt átvizsgálni.

A „Hófehérke“ gőzmosó és vasaló intézetben mosott és vasalt ruha az alábbi jegyzék szerint 57 korona 42 fillérbe kerül.

Drb. szám	A ruha neve	Drb. ár		Összesen
		fill.	kor. fill.	
15	Lepedő	14	2	10
30	Párna huzat	8	2	40
10	Aasztal terítő	12	1	20
60	„ kendő	4	2	40
60	Törülköző	4	2	40
25	Férfi ing	20-25	5	00
25	Női ing	12-20	3	50
10	Háló ing	12	1	20
16	Leány ing	10	1	60
22	Gyermek ing	8	1	92
180	Zsebkendő	3	5	40
129	Gallér	3	3	60
30	Kézelő párja	6	1	80
20	Alsó nadrág	10	2	—
30	Kötény	6	1	80
10	Alsó szoknya kemény	26	2	60
200	Harisnya párja	3	6	00
10	Gyermekpárna áthuzat	12	1	20
15	Háló kabát	8	1	20
15	Fiu alsó nadrág	8	1	20
15	Női alsó nadrág	14	2	10
6	Csipke függöny	80-100	4	80
926	drb ruha mosása, vasalása	Összesen	57	42

10 órán belül végzendő munka 25%-al drágább.

Még ugyanazon mennyiségű ruha eltekintve a sok fáradság és kellemetlenségtől, odahaza mosva és vasalva 67 kor. 90 fillérbe kerül.

926 db. ruha kimosáshoz, hogy az 1 nap alatt legyen kimosható kell:

7 mosónő egy napra á 2 korona	összesen 14.00
7 „ napi ételmezése á 1 korona 20 fillér „	8.40
A fenti mennyiségű ruha mosásához 3m víz á 40 fill. „	1.20
„ „ „ „ 5 kg szappan á 60 fill. „	3.00
„ „ „ „ 100 kg tűz.-anyag 2 „ „	2.00
„ „ „ „ kekitő „	.30

925 db. ruha vasalásához, hogy az 1 nap alatt legyen kivasható kell:

10 vasalónő, egy napra á 2 kor. 40 fill.	összesen 24.00
10 vasalónő napi ételmezése á 1 kor. 20 fill.	12.00
Fa vagy faszén a vasaláshoz	2.00
A keményített ruhákhoz keményítő	1.00
Összesen:	67.90

Midőn az intézet szives megrendelésért esd, kéri azt egy levelező lapon tudatni, melynek kézhez vétele után egy megbízható futár küldetik a legkisebb mennyiségű ruha el és haza szállítása céljából.

Kiváló tisztelettel

„Hófehérke“ gőzmosó és vasaló intézet.

Kossuth-utca 26. sz.

1764

V Á R O S I T E L E F O N 4 7 9 . S Z Á M .

V Á R O S I T E L E F O N 4 7 9 . S Z Á M .

Városi és megyei
telephon 150. sz.**Ifj. Czeiler István**Városi és megyei
telephon 150. sz.**fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.****I. Gőzfűrészes árak:**Deszkák, padlók és gerendák
tölgy, bükk, dió stb. kemény-
fa nemekből 5 mm. vastagságtól
feljebb.**Méret szerinti megren-
deléseket is elfogadok.**

Mindennemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztalosság:**Ajtók, ablakok, padozat**
és **parkett** gyors és nagybani
gyártása.**Különlegesség** saját gyárt-
mányu **gördülő ablak faredő-
nyökben** (rolók).**Portallé és modern bolt-
berendezések gyára** stb.**III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:****Fűrészelés** (gerenda, palló s
deszka vágások; valamint **kanya-
ritások** (schweifolás, decoupirozás)
gyalulás (egyengetés és vastagság-
ból) **hornyolás** (kelelés) **furás,**
vésés és csapolás olcsó árban
darab vagy munka-óra szerint szá-
mitva. 1173

Cserépszáritó keretek raktáron.

Felülmul minden eddig létezőt

a

Sultán Rum,

(alcoch. sacch. t. hg.)

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt köl-
csönöz.

Ára 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ára: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitünő ha-
tásu szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csu-
zos bajok ellen a

Kellemes ízű, friss

Csukamájolaj.

Ára egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

ALAPITTATOTT 1801.

1901. Makó és Karlsbad aranyéremmel kitüntetve.

Legfinomabb minőségű, valódi

Ménes-Gyorki

vörös és fehér,

Muska-Magyarádi

asztali- és csemege-borokat,

valamint **Ménesi-Cognacot**

ajánl legnagyobb választékban

Domány József Aradon,cs. és kir. Ő Felsege a szász és szerb király és Ő Fensége Károly bajor h-
cegnek udvari szállítója. 1782

szőlőbirtokos és bornagykereskedő.

Hirdetmény.A nagyméltóságú m. kir. ke-
reskedelemügyi miniszterium 1884.
évi. 39523. sz. a. kelt intézvénye
alapján az 1901. évben fizetett III
osztályú kereseti adóösszegnek az az
minimuma, a mely Arad sz. kir.
város területén lakó iparosokat és
kereskedőket iparhatósági meg-
bizottakká leendő megválasztására
kepesíti 30 koronában lévén meg-
állapítva, az 1881. évi 52211. sz.
a. kibocsátott miniszteri rendelet
értelmében és figyelemmel az 1884.
évi XVII. t.-cz. 169. és 172. §§-
ában foglaltakra Arad város te-
rületén 20 rendes és 2 pöttág és
az aradi járás részére szintén 20
rendes és 2 pöttág iparos és ke-reskedő választandó, mint ipar-
hatósági megbizottak, kik műkö-
désüket 1902. január 1-én kez-
dendik meg.Az Arad város iparhatóság
mellé az 1884. évi XVII. t.-cz.
169. §-a az aradi járás szolgabírói
hivatala mint iparhatóság mellé az
idézett törvény 172 §-a értelmé-
ben 20—20 iparhatósági megbizott-
nak és 2—2 pöttagnak a választá-
sára 1901. évi december hó 29
napjának d. e. 11 óráját tűzöm ki
s arra a helybeli iparos és keres-
kedő urakat minél nagyobb számban
leendő megjelenésre felhívom.
A választás a városháza földszinti
kistermében fog megejtetni.**Sarlot,**
főkapitány.

Butorok beszerzése előtt tekintsük meg

REINHART FÜLÖP butorgyáros**Andrassy-tér 17.**ujonnan átalakított nagy butortermeit, hol legnagyobb választékban található izléses és
stylszerű butorok a legjutányosabb árak mellett.

1685

Szolid és pontos kiszolgálás, felelősség mellett.

Nagy Áruház 34 fényes kirakattal.

PORTER VILMOS

nagy áruháza

ARADON, SZABADSÁG-TÉR,

tisztelettel jelenti, hogy a

nagy újévitárlat

játék és alkalmi ajándékokra nézve

teljesen elkészült.

20 koronás bevásárlásnál

minden vevő kap bármely fénykép után egy 65 centiméter magasságu, művészies kivitelü

életnagyságu fényképet teljesen ingyen,

csupán a diszes papirkeretért térítendő meg 3 korona önköltség fejében. Egy ilyen sikerült életnagyságu platin-brom-fénykép már maga remek és fölötte értékes karácsonyi meglepetés.

A nagy áruház a következő osztályokra van beosztva:

- I. Uri divat osztály.
- II. Női divat osztály.
- III. Háztartási és lakást diszítő czikkek.
- IV. Alkalmi ajándékok és aradi emléktárgyak.
- V. Gyermekjátékok.

Ujévi czipő árjegyzék.

Porter Vilmos

nagy áruháza, Arad, Szabadság-tér.

Ezen czipő árjegyzék, melyet a közelgő ujévi ünnepek alkalmából kibocsájtok, szolgáljon tájékozásul a nagyérdemű közönségnek. A czipő-áru bizalmi cikk, s ezért kizárólag az elismert legjobb minőségű gyártmányokkal kereskedem. Azzal a biztos megnyugvással bocsájtom közre eme árjegyzéket, hogy feltétlenül sikerülend czipőkre nézve is állandó vevőkört magamnak biztosítanom. Az árak feltűnően jutányosak, mert csak így érhetek el igazán nagy forgalmat, ami vállalatom egyedüli alapját képezi.

Oszinte hálát érzek városunk és a vidék nagyérdemű közönsége iránt, mely ritka jóindulatu pártolásával vállalataimat kitünteti és megjutalmazza a fáradságot, mely egy nagyvárosias Áruház vezetésével jár.

Arad, 1901. december hó 1-én.

Kitünő tisztelettel

PORTER VILMOS, Nagy Áruháza.

Férfi czipők.		Czugas czipő igen tartós, erős bőrből		Gombos, leány részére, zergebőrből, erős szeges talp, 34-es számig	
	frt		frt		frt
Sima czipő jó vikszes bőrből	2.50	Fűzős czipő jó erős patent bőrből	2.60	Bergsteiger, leány részére, egész finom zergebőrből, erős szeges talp, 34-es sz.	2.50
Szegélyezett czipő jó patent bőrből	2.50	Czugas czipő jó patent bőrből	2.60	Gombos, leány részére egész finom zergebőrből, 34-es számig	2.75
Sima czipő Exelsior vikszes bőrből	2.75	Czugas czipő posztóval, jó patent bőrrel	2.80	Posztó czipők.	
Czugas czipő legjobb minőségű patent bőrből	2.75	Fűzős czipő finomabb patent bőrrel	3.—	Női Hunyár czipők.	0.70
Ugyanilyen Bergsteiger	2.75	Fűzős czipő jó zerge bőrből	3.50	Férfi Hunyár czipők.	0.75
Szegélyezett czipő Exelsior patent bőrből	2.80	Czugas czipő finom zerge bőrből	3.75	Női posztó czipő filcz talppal	0.70
Bergsteiger czipő legjobb kidolgozása I.a patent bőrből, tartós, jó minőség	2.90	Ugyanilyen gombos	3.75	Férfi " " " " " "	0.75
Szegélyezett czipő egész finom patent bőrből	3.—	Czugas czipő finom szalon lakkal, kesztyűbőr felső részszel selyem czuggal	4.—	Női posztó czipő filcz és spárta talppal	0.80
Czugas posztó czipő borjubőr betéttel	3.25	Fűzős czipő finom szalon lakkal, kitt felső részszel	4.—	Férfi posztó czipő filcz és spárta talppal	0.90
Bergsteiger czipő finom borjubőrből, szép elegáns alak	3.50	Czugas czipő egész finom kitt bőrből	4.25	Női posztó komot czipő bőr talp és sarokkal	0.90
Szegélyezett czipő igen erős vikszes bőrből	3.50	Fűzős czipő kitünő kitt bőrből	4.50	Ugyanilyen jobb posztóból	1.10
Finom czugas czipő szalon lakkal, finom kesztyű bőrrel	4.—	Ugyanilyen gombos	4.50	Női posztó czipő 2 gombbal	1.25
Lakk-Bergsteiger czipő kesztyű bőrrel	4.50	Fűzős czipő igen finom zerge bőrből	4.50	Női posztó czipő bokáig érő magas szárral	1.50
Finom czugas czipő tükör bőrből	4.50	Fűzős czipő jó chagrin bőrből, téli béléssel	4.50	Női posztó czipő magas szárral mindkét oldalt gombbal	1.85
Bergsteiger czipő finom tükör bőrből	5.25	Fűzős czipő egész finom kesztyű bőrből, zergebőr betéttel	5.25	Női elegáns kivágott posztó czipő, russ diszszel	2.25
Egész finom sima czugas czipő borjú bőrből	5.50	Gyermek és leány czipők.		Női magas posztó czipő magas bőr betéttel, erős szeges talp	2.40
Legfinomabb czugas czipő kitt borjú bőr betéttel	6.—	Finom zergebőrből, 1—2 éves gyermek részére, színes selyem boholylyal	0.50	Ugyanolyan finomabb	3.—
Bergsteiger czipő finom kitt borjubőrből, legelegánsabb alak	6.—	Ugyanilyen színes posztóból	0.60	Gyermek csizmák.	
Legfinomabb szalon-lakk-czugas czipő kesztyű bőrrel	6.—	Sárga bergsteiger czipő, jó minőség, 26-os számig	1.10	Ia lakkból	2.20
Legfinomabb lakk-Bergsteiger czipő kesztyű bőrrel	6.50	Ugyanilyen gombos	1.10	Nagy fiu részére finom bőrből	2.80
Igen finom sárga Bergsteiger czipő	6.50	Bergsteiger zergebőrből, meleg filcz bélés, szeg. talppal, 26-os számig	1.20	Halina és Palmerston csizmák.	
Rendkívül finom czugas chevreaux czipő	6.50	Ugyanilyen gombos	1.20	Halina posztó csizma kiváló minőség	4.50
Rendkívül finom chevreaux Bergsteiger czipő	7.—	Sárga bergsteiger, 26-os számig, szeges talppal	1.20	Palmerston posztó csizma egész magas bőr betéttel	5.—
Igen finom Box-chevreaux Bergsteiger czipő	7.—	Ugyanilyen gombos	1.20	Sárczipők (galosnik és sliperek.)	
Rendkívül finom Box-chevreaux Bergsteiger czipő	8.—	Sárga bergsteiger lakk betéttel, erős szeges talp, 26-os számig	1.30	Kitünő tartós minőségben, gyermekek, hölgyek és férfiak részére, igen nagy választékban.	
Rendkívül finom egész lakk Derby-Bergsteiger czipő	8.50	Ugyanilyen gombos	1.30	Bokavédők (gamásnik.)	
Női czipők.		Fűzős gyermekeczipő posztóból, lakk orral, szeg. talppal, 26-os számig	1.30	Férfiaknak, jó posztóból	1.—
Kivágott czipő, alacsony vagy magas sarokkal	1.50	Bergsteiger, jó patent bőrből, erős szeges talp, 28-as számig	1.50	" jó posztóból, nik. csattal	1.20
Ugyanilyen finom szalonlakkból	1.80	Gombos, zergebőrből, erős szeges talp, 28-as számig	1.60	" jó posztóból, magas szár.	1.60
		Bergsteiger egész finom zergebőrből, szeg. talp, 28-as számig	2.—	" bőrből, 6 gombos	2.—
		Gombos, legfinomabb zergebőrből 28-as számig	2.20	" " 8 gombos	2.50
		Bergsteiger, leány részére, jó, patent bőrből, 34-es számig	2.—	Angol szövött és kötött bokavédők hölgyek és leánykák részére szintén igen nagy választékban.	
				Czipősámfák.	
				Legjobb minőségben-párja	1.80

Városi és megyei telefon 405.

A karácsonyi és ujévi ünnepekre.

Városi és megyei telefon 405.

diszes fagyaltok,

parfaik,

cronguen bouches,

saját készítményű csukorka különlegességek
diós és mákos patkók.

1731

Vidéki megrendeléseket, azok pontos teljesítése végett, kérjük mielőbb eszközölni.

Az Aréna-épület lebontása

és újra felépítése miatt, kenyszerítve vagyunk üzlethelyiségünk-
ből kiköltözni, mely arra késztet, hogy raktárunkat kisebbítsük,
miért is elhatároztuk, hogy áruinkat az eddig is olcsó árán ezentul

még olcsóbban

árusítjuk, u. m.: vásznak, chiffon, kanavász ruhaszif, batiszt

divat szövetek,

barchetek, selyem-kendők, zsebkendők, ágyceritők, szőnyegek,
csipke- és szövet-függönyök, paplanok, szalmazsák, női, férfi
és gyermek ingek, trikó alsó-ing és nadrág, gallér kézelő, kor-
zetták, alsó szoknyák, lábravalók, gyermekruhák, kötők, kala-
poh, sapkák, keztyűk, harisnyák (fogyházi munka), nyakcsokrok,
nap- és esőernyők, pénzes erszények, szivar-tárcsák, tollkések,

gyermek kocsik,

utazó bőröndök (koffer), fésűk, (helyi ipar) fog-, haj- és
ruhakefék, tajtékpipa és szipka, nadrágtartó, övek, szíjjak,
illatszer, szappan, dísz-virág, fátzolok, selyem, szallag, csip-
kék, kötő- és himző-pamut, cérna- és gép selyem, minden-
féle bélés-árak és szabó kellékek.

Szóval még számtalan itt elő nem sorolt cikkek, me-
lyek a divat-, kézmű- és rövidáru szakmába vágnak,

szolid olcsó árban,

nagy választékban kapható; — továbbá gyermekjátékokban nagy
választék.

Becs. s látogatásért esd

1445

Kilényi C. és Társa

ARAD, Andrassy-tér 20. sz. A „KÉK GÖLYŐ”-hoz.

Az 1895. évi cairói s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel
és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású készvény, czúz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb készvény és
csúz-fájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., erősebb 2 korona 40 fillér.

SZEGFÜ CRÈME szeplő, májfolt,
mitesser s az arcz
és kézbor mindennemű tisztatlanságai
ellen. Főuri körökben is előszeretettel
használva. Ára 1 korona.

SZEGFÜ POWDER a tein-ek üdesé-
get s finomságot
kölesönöz. — Fehér, rózsaszin s crème
szinben. Egy doboz 1 korona.

SZEGFÜ FOGPOR a fogak s fog-
husépségbentar-
tására. A száját dezinficziálja, a fo-
gaknak vakító fényt kölesönöz. Egy
doboz 80 fillér, fogkefe 1 korona.

SZEGFÜ SZAPPAN a legfinomabb
toilet szappan,
kiváló kellemes illattal. Egy darab 30
fillér.

HAJ-ELIXIR a haj hullás, kopasz-
dás, fejkorpa s hajki-
kopás biztos megállítására szolgál. Egy
üveg 3 korona.

TOKAJI CHINA-YASBOR legkítű-
nőbb mi-
nőségű saját termései hegyaljai borból
készítve. Kétűnő s biztos hatású szer
vérszegénység, sápkór s idegesség el-
len. Gyermeknek kellemes ízénél fogva
igen szívesen veszik be. Fél literes
üveg 5 korona, 1 liter 9 korona.

TOURISTA OLAJ az egyedüli biz-
tos szer tyukszem
szemölcsés és bőrvastagodás gyökeres
kigyógyítására. — Egy üveg ára 70
fillér.

GYOMORBOR legkítűnőbb minőségű
tokaji aszu ürmösből
készítve. Biztos hatású a már legre-
gibb gyomorhajók gyógyítására. Ét-
vágytalanság, székrekedés, görcsök s
gyomorsütés egyedüli biztos óvszere.
Egy üveg ára 3 korona.

1529

Kapható csaknem az összes gyógyszerárakban.

Postán utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, Sátoraljaujhely.

Főraktárak Budapesten Török József gyógyszerárakban, Király-utca 12. és az
Egger-féle „Nador gyógyszerárakban, Váci-körut 17.

Helybeli raktárak: Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József és Vojtek Kálmán.

Feltűnést keltő nyilatkozat!

Kedves Hajós ur!

Ma, midőn oly sok ismeretes tyukszemirtő szer daczára, legtöbbször ki-
irthatatlannak tartják a tyukszemet, már nem is igen ajánlanak nyugodt lé-
lekkel tyukszemirtő szert, ha csak nem ismerik az „ANAGALLINT”, a
mit egy szerencsés pillanatban ön talált fel, kedves Hajós ur.

E bámulatos szernek köszönhetem, hogy sok másfajta drága szernek si-
kertelen használata után, a 8—10 éves tyukszemektől teljesen megszabadultam.

A tyukszemirtő szernek helyett most már örömmel ragadom meg a tollat,
hogy gratuláljak figyelmet érdemlő találmányához és köszönetemet fejezzem
ki önnek, hogy megszabadított a gyöttrő tyukszemektől.

Arad, 1901. év november hó 7-én.

Tisztelője

Ritt Gyula.

Tyukszem-, szemölcsés és bármennemű bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt
elpusztít a

Hajós-féle **ANAGALLIN.** Ára 35 kr.

Fagybalsam,

kipróbált kitűnő szer fagyás, valamint a fagyás által okozott kellemetlen bőr-
viszkedés ellen. Két, három nap alatt legbiztosabban gyógyít s minden fagyási
bűtyköt sikeresen eltávolít. Egy üveg teljesen elegendő. Ára 35 krajczár.

Kaphatók egyedül a feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Kukoricza morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kétfős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták,

Konkolyozók (trieurök)

kézi kezelésre való

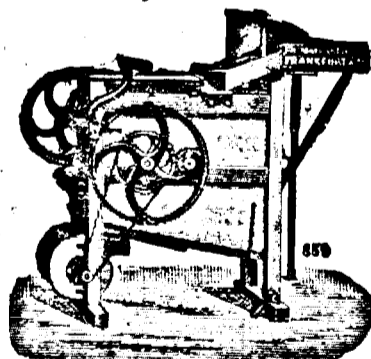
Széna- és szalmasajtók

fekvően vagy kocsióra szerelve,

Szecskaavágók,

szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csap-
ágyakkal, igen könnyű járással, körülbelül
40 százalékos erőmegtakarítás mellett.

**Répa- és burgonyavágók, Darálóok
Takarmány-fülesztők.**

Szállítható takarékfőző-üstök takarmány stb. részére

zománcozott vagy zománcz nélküli betétüstökkel, nyugvó helyzetű vagy
szállítható, marha-takarmány és burgonya főzésére és fülesztésére, számos
mező- és házigazdasági célokra etc. továbbá

Cséplőgépek, járgányok, aczélekék, hengerek, boronák.

„AGRICOLA” sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel) minden-
nemű vetemény számára, váltókerekek nélkül,
dombon avagy síkon alkalmazható.

Önműködő szabadalmazott

permetező készülékek, a tormáncs és szegecs kiirtására, és a gyümölcs-
fát megkárosító rovarok pusztítására, és a peronospora kiirtására

legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntödék és vashámorművek

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Alapított 1872.

880 munkás.

Kitüntette több mint 450 arany-, ezüst- és bronzéremmel, az összes nagyobb
kiállításokon. — Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Kép-
viselők és viszont elárassítók kerestetnek.

1298

* * * Plisszirozás és Gouvelirozás bármily szélességben elvállaltatik. * * *

Leszállított olcsó árak!

Báli ujdonságok!

Ifj. Kopetkó Károly

ARAD,

1222

Templom-utca, Minorita-palota.

!!! Óriási választék Báli virágokban !!! óriási nagy választékban.

* Városi és megyei telefon szám 477. * * Szolid elv. Pontos kiszolgálás. *

Báli keztyük.

Báli harisnyák.

Hölgyeknek és Uraknak

egyaránt ajánlható az általam készített „Contre Son” korpá elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van összeállítva.

Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, igazolja egy budapesti kir. ker. törvényszéki hites vegyész, valamint a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.

Ezen fejmosó rendszer használata megszünteti a fejkorpa képződést, a hajnak selyemszerű finomságot, és igen szép fényt ad.

Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a fejbőr tiszta és korpá mentes, a hajhullást enyhíti.

Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.

Kitűnő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr. Tisch Mór Arad város tb főorvosa által.

Gyors száradása által a legérzékenyebb fejen is használható.

Egy üveg ára 65 krajczár.

A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam kiváló tisztelettel

TURÓCZY ELEK

fodrász

1735

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-utcai rész.

Használt ékszertárgyakat
új ékszerekre becserélni

legalkalmasabban

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerésznél lehet.

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Legnagyobb választék

karácsonyi és ujévi
ajándékokban.

VESEK ZÁLOGCZÉDULÁKAT.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

193780—901. F. IV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

állomáson	f. é. december hó
Pécs	27-én
Szatmár-Németi	27-én
B.-Csaba	27-én
Bpest. ny.	30-án
Ujvidék	30-án
Eszék	30-án

Budapest, 1901. december hóban.

Az igazgatóság.

A Cervelló tanár-féle

IGAZOL

és az ehhez szükséges beléggző-készülék „SALUS”, a melyet bel- és külföldi kórházakban a tüdő és légzőszervek bajainál kipróbáltak, orvosi rendelésre minden gyógyszerárban kapható.

Prospektust és felvilágosítást bérmentve küld a

„NÁDOR GYÓGYSZERTÁR”

Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

1260

Arad legrégebb javító műhelye.

HAMMER VILMOS

villany-műszerész,

kerékpár és varrógép raktára.

Arad, Szabadság-tér 7.

Singer varrógépek 32 frt, 5 évi jótállás mellett

Szolgocsóbb bevásárlási forrás!

Kedvező fizetési feltételek!

Házi és szállodai csemgék és telefon szerelés.

Városi és megyei telefon sz. 96.

1418

Uj szabadalmazott himző készülék,

minden varrógépre két percz alatt alkalmazható mindenki által.

Nagy szakszerű javító műhely.

Zománczolás (Email) minden színre, jutányos árban.

Városi és megyei telefon sz. 96.

Legnagyobb raktár szörme-árakban!

Első aradi

nap- és esőernyő

saját készítményű gyári raktár

Grün M. és Társa

Arad, Andrassy-tér 15.

(Hermann-ház.)

1798

Most érkezett ujdonságok!

Most érkezett ujdonságok!

Legalkalmasabb ajándékoknak!

Nagy választék flu- és gyermek-ruhákban.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

Hazai angol és francia gyapjuszövetek
nagy raktára:

Mértékszerinti rendelések

férfi-szabó

Aradon, Vörösmarty-utca 1. szám.

saját műhelyemben készíttetnek a legújabb divat
szerint, kifogástalan csinos kivitelben.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felső- és télikabátok, ulsterek, bundák és köpenyek.

1145

Készlet állandóan mindenféle szörme-árakban.

Katonai, egyenruhák magyar diszruhák!

Báli és estélyi cipők minden színben.

WEINBERGER JÁNOS

cipőáruháza

1792

a nagy csizmához

Arad,

Andrássy-tér 20.

Ajánlja 25 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermeklábbeli raktárát.

Valódi Michelstädter-féle Triumpf-cipők kizárólagos raktára.

Halina-csizmák, vadász-cipők.

Amerikai sárczipők és csizmák.

Ujítás a lakások tisztításánál!

Telefon 278.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget,
hogy hosszú kísérletezés után oly szerrel és esz-
közzel rendelkezem, hogy teljes megbízhatóság és
jótállás mellett a lakások

tökéletes feregmentessé tételét elvállalom.

Teljesítek mindennemű diszes és egyszerűbb

szoba-kárpitozást

és a mennyezetek gipsztánczatu (dombormű) díszítését,

szobák, termek stb. festését

legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfe-
lelő legdiszessebb kivitelig és mindennemű mázolás
és fénymázolási munkálatokat a legalapó-sabb kivitel-
telben, a lehető legjölányosabb árak mellett.A n. é. közönség becses megbízását kérve
Kiváló tisztelettel**GLÜCK JÓZSEF,**

szobafestő és mázó

1459

ARAD, József főherceg-ut 7. sz. — Telefon 278.

Lakások feregmentessé tételére jótállás mellett.

Lakások feregmentessé tételére jótállás mellett.

KINAI TEA

diszes dobozokban és csomagokban.

RUM

1817

legfinomabb minőségben.

Háztartási cikkek, fogkefék, illatszerek,
szivacsok stb. nagy választékban.

RUZSICS és ZELEY

droguisták

ARAD, Andrássy-ut. (Neuman-palota.)

CSECSEMŐK. TÁPLÁLÁSÁRA

az eddig ismert módok közül legjobb, legmegfelelőbb

a sterilizált tehén tej,

a mely szakértelemmel higgítva és jól sterilizálva az anyatejjel egyenértékűnek bizonyult

Ilyen tejet készít alulirott intézet és azt oly alakban hozza forgalomba,
hogy a szülőknek nagyon csekély fáradságába és költségebe kerül gyer-
meküknek biztos felnevelése.Előírásokat, illetve az utasításokat pontosan betartva, ki van zárva
a gyermeknek minden a tápanyagoktól származható betegsége.Tájékoztatásul arra, hogy a Sterilizált gyermektej már eddig is men-
nyire bevált, közvétszszük az ide mellélt nyilatkozatokat:Hálás elismeréssel adozom önöknek, megbecsülhetetlen sterilizált-tej készítményükért.
Kis babám a mióta csak a világon van, fehat fél éve csak is azt kapja, a jóságáról
egész mondanakor támadt. S nemcsak kinézése vasegészséges, hanem olyan vasegészségu is, hogy
bar a gyógyszerértől csak e y ajtó választja el, orvosságot még nem kapott soha.
Nem mulasztatom el, hogy steril gyermektejüket jóságánál, olcsóságánál és könnyen
közvetlenül fogva minden szülőnek legőszintebben ne ajánlja.

Kiható tisztelettel Tábor Gyula, gyógyszerész, Arad-Gáj.

Az önk által szállított sterilizált gyermektejet kis fiam 14 hónap korától a mai napig
élvezte és ezental is élvezni fogja. Nem mulasztatom el, hogy önöknek készítenek, hálás
közönetemet ne nyilvanítam ödvös egészségügyi intézményükért.
A midőn ezt teszem, tudomásukra hozom azt is, hogy gyermekemet olcsóbban és jobban
felnevelni, massal nem lettem volna képes.

Gyermekeim teljesen egészségese és nagyon szépen fejlődik.

Tisztelettel Tabakovits Ernő, építész.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész

292

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete
Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Rozsnyay

Kiváló minőségű gyógybor, mely minden más ilyen készítményt, úgy tisztasága, mint gyogyereje által többszörösen felülmúlja. Magyar, ménesvidéki fehér, természetes édes borból készítve. Kiváló jó hatású vérszegénység, sápadtság és neurasthenia esetében. Egy üveg ára 2 korona 40 fillét.

A vérszegények, akik különösen télen sokat szenvednek a hidegtől, jól teszik, ha kísérletet tesznek a Rozsnyay-féle vasas China-borral, melyek kiváló hatásáról csakhamar meg fognak győződni. Minden más gyógyborral nem csak kiállja a versenyt, de felül is mulja azokat. Számos kórházban van alkalmazásban.

Mátyás

Vasas

China

bor.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

és minden más gyógyszer-tárban.

Valódi, ha az aradi Szabadság-szobrot ábrázoló védjegy-gyel van ellátva.

BRAUN S.

férfi- és női divat és virágkereskedése

Arad, Forray-utca 8.

Megnyilt a

virágkiállítás,

dus választék, meglepő olcsó árban.

Preparált pálmák (Cykász, Phönix) ki-kötve parafatartókban	1 frt 50 krtól	} feljebb.
Exotikus virágcserepnövények	50 "	
Salon kosarak és lámpafüggelék	15 "	
Műkarácsonyfák díszítve vagy anélkül	20 "	

Saját készítményű menyasszonyi koszorúk és menyasszonyi ruhadíszek, valamint hozzávaló fátyol, remek kivitelben, minden árban.

Legujabb újdonságok báli garnitúrákban,

a legdivatosabb kalaptollak és tolldíszek kizárólagos raktára.

Nagy raktár **sirkoszorúkban**. Megrendelésre 3 órán belül készítünk a legszebb koszorúkat, **koszoru-szalag** minden minőségben felirattal **olcsó árban**.

Megérkeztek a

karácsonyi és újévi cikkek.

Férfi-osztály:

Ingek,
Gallérok,
Nyakkendők,
Kalapok,
Keztyük,
Ernyők,

Női-osztály:

Ingek,
Blousok,
Kötények,
Tricok és
Miderek,
Barchend-árak

Továbbá férfi-, női- és gyermek-czipők a legolcsóbb fajtól egész a legfinomabig. 1692

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

36328—1901. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a Nagy-Szeben állomáson levő felvételi épület bővítésével és átalakításával kapcsolatos építő munkák végrehajtására.

A tervek és költségvetések a szerződési tervézet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Aradon, a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének, pályafentartási osztályában és a m. kir. államvasutak nagyszombeni osztálymérnökségének irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők az ajánlati nyomtatványok ugyanezen hivatalnál 2 korona lefizetése ellenében megszerezhetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1901. évi december hó 31-én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Arad csanádi palota I. emelet.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellétei ikivenkint 30 fill. bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be:

„Ajánlat a nagyszombeni felvételi épület bővítő munkáira.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe venni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1901. évi december hó 30 án déli 12 óráig 3000 azaz háromezer korona bánompénz teendő le a m. k. államvasutak aradi gyűjtő pénztárában (Aradcsanádi palota földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

A bánompénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek, készpénzben letéti bánatpénz után kamat nem követelhető.

Csak ideje korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Pósta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénynyei adandók fel.

Aradon, 1901. évi december hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A nemlétságu belügyminiszterium 81945/1901. sz. rendeletével engedélyezett

Sanatórium és Hidegvízgyógyintézet

egész Délmagyarországon az egyedüli jogosított gyógyintézet, mely télen nyáron nyitva van, állandó orvosi felügyelet alatt áll, bejáró s belakó betegek gyógyítását elfogadja. A betegek bármely orvos tanácsát vehetik igénybe.

Gyógyeszközök:

Villamfényfürdők: rheuma, köszvény, elhízottság, idegzsabak (neuralgia), vesebajok, vérbetegségek, fémmergezők gyógyítására. E fürdők szívhaj mellett is használhatók. 15 fürdő 15 frt.

Hidegvízgyógyfürdők: egészségesek edzésére, felüdítésére, idegbetegek, vérszegények, tüdőbeteg-k, ideges gyomor s bélbántalmak, álmatlanság, lefájások gyógyítására. 15 fürdő 6 frt. Havibérlet 10 frt.

Szénsavas fürdők: Szívbillentyű bajok, nőbajok, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 18 frt.

Moór fürdők: nőbajok, rheuma, idegzsabak, izület merevségek gyógyítására. 15 fürdő 16 frt.

Villany viz-fürdők: idegesség, idegfájdalmak, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 15 frt.

Inhalatók (Belégzések) soole vagy fenyőkivonattal. Reichenhall, Gleichenberg mintára; tüdő s gégehurutok ellen. 15 jegy 9 frt.

Svédgyógytorna: Hátgörbülések, izületmerevségek gyógyítására; sápadt gyöngye gyermekek edzésére. Havonta 15 frttól feljebb az eset súlyossága szerint.

Massage: izületbajok, vérszegénység, elhízottság, általános gyöngyeség gyógyítására. 15 massage 6 frt.

Villanyos massage: idegesség, idegfájdalmak, gyenge emésztőképesség gyógyítására. 15 jegy 12 frt.

Villanyozás galvan és faradicus árammal. — Belakó betegek bármely orvos tanácsát vehetik igénybe. — Szoba (világítás, fűtés, kiszolgálás) s oltatás 85 frt havonta.

Vezető orvos:

Dr. HECHT, ARAD, Zrinyi-utca 3. sz.

Telefon 270.

Üzletem feloszlata

vége 1902. évi január 1-től

végkiárúsításra

engedélyt kaptam.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy a **raktáron** lévő összes cikkek

ingek, gallérok, kalapok, harisnyák, keztyük, nyakkendők, lábravalók, tricok, esernyők, fűzők, zsebkendők, szőnyegek, pamutok, selyem és bé-lés áruk, bluzok, kalap és strucz tollak, virágok, pénztárczák, diszmütárgyak, utazó kofferek, munkakosarak, szappan és illatszerek, gyermek kocsik, mindenféle czipők és még sok e szak-mához tartozó cikkek

meglepő olcsó árban,
játékszerek és babák féláron
lesznek kiárúsítva.

RUZSONYI ENDRE

férfi és női divatáru üzletében

Arad, Andrássy-tér, Hungária kávéház mellett.

Aradi és csanádi egyesült vasutak
GURAHONCZI CZEMENTGYÁRÁBÓL.

Sürgőnycim: Czementgyár Gurahoncz.

Gurahonczy portlandcementet, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáliákat 60—70%-kal felülmulja, lassan vagy gyorsan kötő minőségben, rendkívül finoman őrlve, felelősség mellett szállit az

aradi és csanádi egyesült vasutak
gurahonczyi czementgyára.

Eladó háztelkek.

Sarkad városrészben, Ilona, Margit és Virág-utcákban kisebb-nagyobb

háztelkeket eladunk.

Bővebbet **Pichler János** és **Wagner József** tulajdonosoknál **Eötvös-utca 2. szám.** 1824

264/2—1901. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírótság 1901. évi Sp. VI. 752/3. számú végzése következtében Dr. Parecz Béla aradi ügyvéd által képviselt Andrényi Károly és fiai cég javára, Klein Vilmos kereskedő ellen 221 kor. 82 fill. s járulékaik erejéig 1901. évi november hó 19 én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 684 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: fűszer, vas és rövidárak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a n.-halmgyi kir. járásbírótság 1901-ik évi V. 264/1901. számú végzése folytán 221 korona 82 fillér tőkekövetelés, ennek 1901. évi július hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig

összesen 90 kor. 13 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig N.-Halmgyon, végrehajtást szenvedett üzlethelyiségben leendő eszközzésére 1901. évi december hó 28-ik napjának délelőtti 9 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt N.-Halmgyon, 1901. évi december hó 15. napján.

Küchler Sándor.
kir. bírósági végrehajtó

1826

Nádor Tódor

parketáru és padlófénymáz készítő
ARADON, Edelspacher-utca 6a.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az eddig Földes Kelemen gyógyszerész urnál volt raktáramat visszavontam és a

szétküldési raktáramat

parkettafénymáz, mozaikfénymáz és parketta mosószappan készítményeimből, saját házamban, Arad, Edelspacher-utca 6a. rendeztem be.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat jutányos árban, kezeség; mellett.

Tisztelettel

Nádor Tódor,

parkettaáru és padlófénymáz készítő.

1794

Fiókpaktárak Aradon: Ernyei Gyula, Ring Zsigmond és Steinitzer N. urak üzleteiben.

Hódmezővásárhelyen: Kokovai Mátvás fűszerkereskedőnél. **Makón:** Roth Gyula fűszerkereskedőnél. **Szegeden:** Tóth Péter fűszerkereskedőnél.

Moskovitz József

műlakatos és puskaműves
ARAD, Andrásy-tér 9. sz.

Készit mindennemű

épület- és műlakatos munkákat,

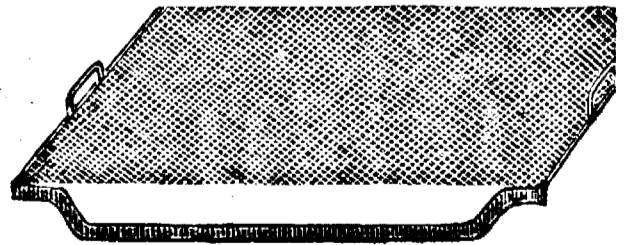
ugymint

sirkerítéseket, lépcsőrácsozatokat,

továbbá elvállal mindennemű

fegyverjavításokat, csőbarnításokat

a legjutányosabb árakban.

Aczélsodrony-ágybetétet

méret szerint a legjutányosabb árban.

1879

Bellák Mór

1872 őrí divat különlegességi raktár

Karácsonyi ajándéknak legalkalmasabb.

Fehérneműek,

Cilinderek,

Sárczipők

Valódi Jäger alsó ruhák

Valódi Pichler kalapok

Keztyűk

Karisnyák

Angol kalapok

Zsebkendők

Vidéki rendelések

pontosan

eszközöltetnek.

Arad, Andrassy-tér 18. Legdivatosabb nyakkendők.

A t. háziurak figyelmébe!

Van szerencsém az igen tisztelt háztulajdonos urak b. figyelmét felhívni a **Szabadság-tér 10. sz. alatti (Schreyer-ház)**

csatornázási és vízvezetési vállalatomra,

ahol igen előnyös árak mellett felszerelék teljes vízvezetési berendezéseket **s elfogadok javításokat, a melyeket legpontosabban eszközölök.**

Magamat nagybecsü pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

1618

NAGY ADOLF,

csatornázási és vízvezetési vállalkozó.

Egy próbakísérlet által mindenki meggyőződhetik, hogy Arad és vidéke részére legolcsóbb bevásárlási forrás lábbeliekben az

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETE

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

ahol mindig készletben nagy raktár van mindennemű

férfi-, női- és gyermek-czipőkben jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelésnél elegendő a lábnyomat papiroson írónnal megrajzolja.

1747

Mérték utáni rendelések 24 óra alatt elkészítettnek.

Uradalmak, földbirtokosok, gyárosok és iparosok

figyelmébe!

Az évváltozás alkalmával, kérjük, hogy az 1902-ik évben szükségglendő vasárú cikkekre nézve mielőtt szükségletét beszerezné, sziveskedjenek bennünket ajánlattételre felszólítani, tisztelettel

Pöhm és Gedeon

vasárú kereskedők,

1882

ARAD, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Megyei és városi telefon szám 10.

Legizlésebb

báli cikkek

óriási választékban.

Gázlegyezők meglepő választékban.

Báli belépők

már 3 forint 95 krért kaphatók.

Hoffmann Sándor

A „fecskéhez“

A R A D O N, Színház-épület.

Legujabb áttört kelmék

már 27 krajczártól.

Gyönyörű pompadur batistok

igen nagy választékban.

Legszebb színházi kendők és blouzok vannak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Vidékre mintákat és árjegyzéket készséggel és bérmentve küldök.

Elvém olcsó áruk mellett nagy forgalmat elérni.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ár-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdéseket a válasza való hó-
lyag melléklendő. Telefon értesítéseket
nem ad a kiadóhivatal.

Karácsonyra vegyen

legjobb minőségű

Singer-varrógépet

Kalmár József

1884

műszerésznél

32

forintért

Arad,

Salacz-utca 2.

Stakszerü

Javitóműhely.

Villanycsengők és telefonberendezések.

FEJÉR GYULA

fűszer-, csémege, tea-, rum- és
ásványvíz kereskedése, József fő-
herceg ő csász. és kir. fensége
udvari szállítója

Templom-utca 1. sz. Aradon,
a Fehér kutyához.

1808

Fiók-üzlet: József főherceg-ut 12. sz.

a legolcsóbb bevásárlási forrás, mindenkor friss és
jó áruk. Gyors és pontos kiszolgálás.

Készpénzfizetésnél 20% pénztári jutalék.
Városi és megyei telefon szám 71.

Használják fel a kedvező alkalmat!

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlete

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Tultermelés miatt minden elfogadható
ár mellett ajánlom

1709

kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat

és olyanokra megrendelést jutányos ár
mellett készséggel elfogadok.

Építész és építő uraknak ajánlom
kitűnő anyagból készült épület-asztalos
munkáimat és parkettáimat. Pénzintézetek
és ügyvédeknek ajánlom a legújabb beren-
dezésekre, továbbá készítek portálakat és
boltberendezéseket kereskedők részére.

Jutányos árak!

Csak 5 korona

4 és 1/2 kilo finom illatos toletto
szappan, ameddig a készlet tart, a
melyek a préselésnél kissé megsérültek.
Az elküldés naponkint utánvétellel,
vagy a pénz előleges beküldése ellené-
ben történik.

1337. A. Feith,
Wien, V/2. Matzleinsdorferstrasse 76.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos csengő
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók.

566

Egy jó karban levő

cimbalmot

megvételre keresek. Pöhm János, Arad, Öt-
vös-utca és Szabadság-tér sarkán. 1828

Kiadó január 1-től

a vidéken egy kitűnő forgalmu

vendéglő és szálloda.

Bővebbet J. Deutsch Mórnál Arad. 1827

Telephon 436.

Korcsolyák

nagy választékban kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1561

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Tárbérszám 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

magyar kir. Államvasuták gépgyárá-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője,

Aradon, Vörösmarty utca 1. sz.

Kívánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Magyar és városi telefon 433.

Karácsonyi és újévi ajándékok

szőlő és romek

Ékszer- és ezüst-éteszközök és
ezüst éjszertárgyak

feltűnő olcsó árban kapható

WEINBERGER FERENCZ

ékszerüzletében 1844

Arad, Andrassy-tér, Központi szálloda-épület.

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb ár-
ban veszek vagy új tárgyra becsérellek.

Kelengyék

elkészítését, aranyhímzését és minden-
féle kézimunka mintáztatását és
hímzését szép kivitelben, olcsó ár-
ban lehet készíttetni

Josefovits Nővérek

előnyomda és kézimunka üzletében

Arad, Szabadság-tér 14.

Szép kivitelű rajzok nagy vá-
lasztékban. 1898

Concert cimbalom,

pedálos, gyönyörű hangu, alig használt, —
továbbá villamos csillárak jutányosan el-
adóók. Megtekinthető: Schwarz János ur-
nál Nagyvárad-ut. 10 szám. 1797

REINER EDE

Órák, 1870

Salacz-utca 3. sz.

A legmegfelelőbb alkalmi ajándék

a Licker-féle vászon,
minden háztartásban nélkülözhetetlen.

1 vég 23 méter (30 rbf) 7 és 8
forint. Egyedül kapható

Licker Ferencz-nél

Arad, Miksa-utca 13.,
a vasút mellett

1784

Legizlésteljesebben készített párisi, csibé
és saját készítményű női és gyermek

kalapok

finom kivitelben olcsón kaphatók.

Lázár Cz.

női divatru üzletében. Bármily javítást
és átalakítást elfogad. Dusan felszerelt
raktárom megtekintését ajánlom a t. hely-
béli és vidéki hölgyszövegnek.

Lázár Cz.

Szállítható

izzó

harisnyák

(Auerhálok nem szaba-
dalmi kihágás.)

Azonnal használhatók s minden-
égre alkalmazhatók.

25 darab 6 frt, 50 darab 11 frt,
100 darab 20 frt

bérmentesen hához szállítva, jót-
állás mellett, utánvétellel. 1178

Gluhstrumpf-Fabrik „BRILLANT“

Berlin, Linkestrasse 27g.

Képes árjegyzék bérmentve ingyen.

Karácsonyi és újévi ajándékoknak

alkalmas

fényképek

KLAPOK ALAJOS

Arad, Minorita-palota (Templom-utca)

kaphatók. 1718

Mihájlovits Gyula

hádos mester.

elvéllal épület, díszmunkák-
kat és konyhaberendezéseket.

Üzlet: Templom-utca 4 1841

Műhely: Batthyányi utca 21.

Telefon 47.

FLAMM LIPÓT

áru- és kavics-szállító

Arad, Andrassy-tér 3. szám.

Elvéllal butorszállításat vidékre és kül-
földre saját szabadalmazott butorkocsi-
jaival a legjutányosabb árban. 1811

A pakolást saját emberével végezteti.

I. aradi agyaggipagyarában nagy vá-
laszték pipákban, olcsó árban.

Portland és román ozement-raktár.

Lázár Gyula

fűszer, csémege, bor, pezsgő, rum,
tea és cognac kereskedése és á-
sványvizek fóraktára

Aradon, Andrassy-tér 19. szám,

(a Központi szálloda-épületben.)

Gyors és pontos kiszolgálás mel-
lett mindenkor friss és jó áruk a
legolcsóbb áron.

Készpénz fizetésénél: 2 százalék
pénztári jutalék.

Karácsonyfadísz-czukorkák dus vá-
lasztékban! 1718

Telefon 344.

Borszivattyúk

3 évi jótállással.

Bortömlők

gyári árakon

Hönig Frigyes

Arad,

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők
és kutak. 1448

Eladó háztelkek.

Séga városrészben, a waggongyár és vasut közelé-
ben, Koszoru, rózsza és sörház-utczákban kisebb-nagyobb

háztelkek eladó.

Bővebbet Pichler János urnál, Eötvös-utca 2.

szám. I. emelet.

1825

Ház- és birtok eladás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét alatt felsorolt ingatlanok vételére felhívni.

U. m.: Nagyobb bérházakra többrendbeli megbízásaim vannak az eladásra a legjobb fizetési feltételek mellett, azok nagyobb része törlesztési kölcsönrel vannak megterhelve, mely törlesztést a házbérjöveldelme biztosít, úgy, hogy a befektetett tőke 6-7% kamatot hoz. Ezen házak között adómentes új épületek is vannak; többek közül a következőket ajánlom:

Ház eladás,

1. A vasút közelében van egy nagyobb egyemeletes és egy kisebb földszintes ház, mely bérházak egy néhány éven át még adómentes, több éven át törleszthető 22.000 frt törlesztési kölcsönrel. Ezen házak évi jövedelme 2720 frt az eladási ára mindkét háznak 28.000 frt.

2. Egy a főterhez közelfekvő földszintes bérház, melynek értéke 8500 frt és erre 5000 frt olcsó törlesztési kölcsön van, abból évente 440 frt törlesztendő — évi adója 140 frt, pótagója nincs. Ezen házhoz egy nagy szőlőskert tartozik, melyben a legfinomabb fajú szőlők vannak beültetve, melynek évente tiszta bevétele 200 frt, minden költségen kívül és így a háznak teljes jövedelme a szőlőskerttel együtt 1026 frt. — 3500 frtért eladó.

Egy szép földszintes ház urilakással, mely áll 4 szoba fürdőszoba, konyha, kamara, pincze, üvegezett folyosóval, nagy udvarral és hozzátartozó szép gyümölcsös kerttel (a legvégső) eladási árban 7000 frtért megkapható, mely eladási ár fele a szerződés megkötésekor, másik fele pedig több éven át fizethető. A ház még néhány éven át adómentes.

Azonkívül vannak még számos megbízásaim kisebb és nagyobb házakra, nemkülönben egy lakással és kerület bíró magánházak, legtöbbször új épületek a legolcsóbb árban és legjobb feltételek mellett ugyancsak vannak csereházaim is, melyek kisebbről-nagyobbra, vagy viszonztra elcserelehetők.

Birtok eladás.

Egyszersmind bátorodom az általam eladásra bizott Arad közelében levő több rendbeli kisebb és nagyobb birtokokat, melyek gazdasági épületekkel (lakházak) vannak ellátva ajánlom és pedig:

Egy 600-800 holdas birtokot I. ső rendű szántóföldekkel és lakházzal, bérbe, úgy szinte mindenféle birtokot és épületeket közvetlen eladás- és vételre.

Egy nemesi I. ső rendű birtokot Ca 400 □ hold szép urilakkal gazdasági épületekkel fundus instruktussal takarmány- és minden hozzátartozókkal hajlandó volna egy birtokos betegség végett egy 40-50.000 frtot érő bérházzal becserelelni és birtokát azonnal átadná, mivel a birtokon teher nincsen.

A midőn a n. é. közönségnek magam b. jóindulatába ajánlom, bővebb felvilágosításra mindig szolgálatra készen vagyok

kiváló tisztelettel

Rosenberg Károly

1814

ügynök. Eötvös-utca 12

A pécsi mosott kovács-szén egyedüli kizárólagos raktára Aradon.

Krizzsán János

ARADON, Nagyváradi-ut 12. sz. a.

Telefon 336. sz.

Ajánlja dusan felszerelt kovács-, kő- és fa-szén, valamint tüzfá-raktárát a következő árak mellett:

Legjobb minőségű pécsi mosott kovács-szén 100 kilónként házhoz szállítva 4 kor.

Legjobb minőségű szalon kőszén. 1559

Legjobb minőségű pirszén (koks.)

Legjobb minőségű tisztára rostált bükkfa faszén 100 kilónként házhoz szállítva 4 korona 40 fillér.

Aprított tüzfá 100 kilónként házhoz szállítva 1 kor. 80 fillér.

Raktáron tartok mindennemű legjobb minőségű tüzfát, s azt a legjutányosabb árak mellett árusítom.

Tüzfát kívánatra házhoz szállítom 4 méterenként 1 kor. 60 fillérért.

Vidéki megrendelőknek a szenet az aradi vasuti állomásra díjmentesen szállítom.

A n. é. közönség b. rendeléseit várva, maradtam tisztelettel

Krizzsán János.

Nagyobb mennyiségű szénát waggonrakományokban óhajtok venni. Ajánlatokat kérek hozzám.

Alapítattott 1878.

KRIEGLER A.

Chronometer, műórás és ékszerész.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy

órás és ékszerész üzletemet

Salacz-utca 1. sz.

Lőca-féle házba

helyeztem át.

Együttal ajánlom dusan felszerelt raktáramat mindennemű órák és ékszerekben Mindennemű órajavításokat, a legnezezebb különleges munkákat is elvállalok.

A tőlem vásárolt vagy általam javított munkákért 3 évi jótállást vállalok. 1799

Becsés pártfogásért esedezem

Alázatos tisztelettel

KRIEGLER A.

chronometer, műórás és ékszerész.

Telefon 139. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű szagtalan

fűtő-kőszén

50 kilós zsákokban csomagolva, bérmentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Allandóan raktáron tartunk

elsőrendű kovács-kőszén

és darabos

bükk-faszén is

50 kilós és 25 kilós zsákokban. Megrendelések pontos hazaszállítása végett felnap időt körünk.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

Világítási és vízvezeték-berendezési vállalat r. t. Szegeden.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencénk a nagyérdemű közönség b. figyelmét szabadalmunkra felhívni:

NAPFÉNYÉGŐ

Korszakalkotó találmány a légszeszvilágítás terén!

a mai kor legolcsóbb és legerősebb gázizzófény-
égője, mely hivatva van minden a mai napig ismert vilá-
mos- és légszeszégőket helyettesíteni.

A „Napfényégő” négy fillér fogyasztás mellett 200 gyertyafény világítást eredményez; az eddig ismert bármilyen gázizzófénynél aránylag olcsóbb és keze-
lésére nézve egyszerűbb.

A „Napfényégő” hosszabb időn való használat után sem veszít világítási erejéből.

A „Napfényégő” -nél égés alatt hengerek törése ki van zárva, így izzótetei tartósabbak.

A „Napfényégő” különösen hivatva van éttermek, kávéházak, táncztermek, üzletek, kirakatok és szalonok, nemkülönben városok és kertek szabadban világitására.

Nagy raktár légszesz-csillárokból, szeszizzófényégőkből.

Saját érdekében felhívjuk a n. é. közönséget, hogy gáz-égőiket mindaddig ne szerezzék, míg a mi aranyéremmel kitüntetett napfényégőink, rendkívüli előnyeiről és óriási világítási erejéről meggyőződést nem szereznek.

Kizárólagos eladási hely és főképviselet

Szabó Albert,

Aradon, Atzél Péter-utca 1 sz.

hol bővebb felvilágosítások és költségjegyzékek kívánatra a legnagyobb készséggel adának meg.

1748

Teljes tisztelettel

Világítási és vízvezeték-berendezési vállalat r. t.
SZEGEDEN.

4 frt 34

egy finom üveg-
készlet, mely 41
darabból áll, és
pedig: 12 vizespohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1
boros üveg, 1 likör-üveg, 6 kompót-
tányér, 1 kompót-tál, 1 csemege-áll-
vány, összesen 41 drb.

6 frt 45

és aranyozott diszítéssel, mely 26
darabból áll és pedig: 6 lapos-tá-
nyér, 6 leves-tányér, 6 csemege tá-
nyér, 1 levestál fedellel, 1 pecsenye-
tál, 1 főzeléktál, 1 salátatál, 1 tesz-
tatál, 1 saucetál, 1 sauce-alja, 1 só-
tartó, összesen 26 drb.

3 frt 95

15 darabból áll és pedig: 1 kávé-
vagy teakanna, 1 tejeskanna, 1 czu-
körtartó fődéllel, 6 cseze, 6 tányér.
Összesen 15 drb. Meg nem felelő tár-
gyak visszavetnek és a pénz visz-
szaküldetik. Ládaért 60 kr. számít-
tatik. Megrendelések utánvét mellett
az utolsó vasúti állomás megjelölé-
sével eszközöltetnek.egy legfino-
mabb valódi
karlsbadi virá-
gos és aranyo-
zott kávé vagy
teakészlet, mely**Szabó Albert**

üveg, porcellán és lámpa raktára

Arad, Atzél Péter-utca I. szám.

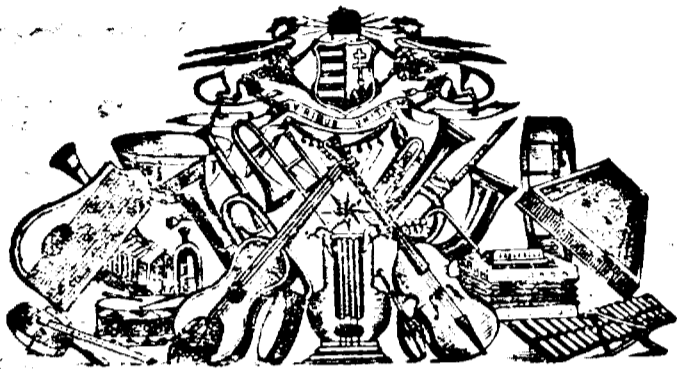
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

1659

STÖHR MÁTYÁS

hangszerüzlete

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Hangszerek, hegedűk, bögők, harmonikák, cziterák,
gitárok, flóták, dobok, klarinétok, szóval mindenemű
hangszerek és az ahhoz szükséges kellékek nagy
választékban vannak készletben.Tört és régi hegedűket és bögöket veszek vagy
ujakra becserélek.

1679

FLEISCHER TESTVÉREK

vasbutorgyára

ARADON, Fürdő-utca 10. szám.

Ajánlja izléses kivitelű és minden tekintetben verseny-
képes gyártmányait, mint**vaságyakat**hozzávaló betétekkel, éjjeli szekrényeket, mosdóasztalokat, diszes
gyermekágyakat, bölcsőket és gyermekkocsikat.Elvállal szálloda, kerti székek, asztalok, lugosok, árvaházak,
internátusok, kórházak és kaszarnyák berendezését jutányos áron
mellett

Sodrony ágybetétek méret szerint jutányos áron

készíttetnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

1448

Nagy karácsonyi szőnyeg vásár!!!

1 mtr. Jutta futó szőnyeg	13.— frt.
1 „ Tapesztrie futó szőnyeg	1.35 „
1 „ Kidderminster szőnyeg	1.— „
1 „ Velvet futó szőnyeg	2.20 „
1 „ Cocus futó szőnyeg 90	
ctm. széles	1.— „

1 mtr. Imperial futó szőnyeg	2.20 frt.
1 „ Brüsseli futó szőnyeg	1.— „
1 ablak szövet függöny...	1.— „
1 „ csipke függöny ...	1.80 „
1 Axminster szőnyeg 3.00 mtr.	
hosszu... ..	23.— „

1 Brüssler szőnyeg 3.00 mtr hosszu 9.50 frt.

1188

Nagy választék!**Gyermek-kocsi. Vas-butor.****Nagy választék!****Egy finom selyem atlasz paplan 6.80 frt.**

Lópokrócok minden minőség és árban csak

Domán Sándornál**ARAD, Szabadság-tér 17.**

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.